

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

	רבי	
	2	קנט מותר להלוות לעובד כוכבים ולמומר ברבית
	3	קס גודל איסור הרבית ועד היכן צריך לזוהר ממנו
	13	קסא דין אבק רבית ואיזו נקרא רבית דאורייתא
	17	קסב שלא להלוות סאה בסאה
	21	קסג דין הפוסק חייב לחייבו כשער של עכשיו
	23	קסד הממשכן שדה לא יחכירנו
	24	קסה דין המלוה על המטבע והוסיפו עליו
ציון (ה)	26	קסו המלוה לחבירו לא יעשה מלאכה בעבדו ולא ידור בחצרו
	28	קסז באיזה אופן מותר להלוות מעות בתנאי שיתעסק בו לריוח
	29	קסח - קסט כמה דיני רבית הנעשות באמצעות העובד כוכבים
	46	קע שלא יוכל ישראל להיות ערב לישראל שלוח מן העובד כוכבים ברבית
	50	קעא דין עובד כוכבים שהלוה ברבית ונתגייר
	50	קעב דין הממשכן בית או שדה על מנת שיאכל פירות
	55	קעג הרבה פרטי דיני רבית
	65	קעד דין המוכר לחבירו על מנת להחזיר
	67	קעה דין הפוסק על הפירות כפי השער
	70	קעו איזהו השכרה מותרת ואיזו אסורה
	72	קעז שלא לקבל צאן ברזל מישראל, וכמה דיני משא ומתן האסורים משום רבית
		חוקות העכו"ם
	85	קעה שלא ללבוש כמלבושי עובדי כוכבים
	87	קעט שלא לכשף, לעונן ולנחש
	91	קפ איסור כתובת קעקע וקריחה על מת
	92	קפא איסור גילוח הפאות
	93	קפב דברים האסורים משום לא ילבש גבר שמלת אשה
		נדה
	94	קפג אשה שרואה טיפת דם צריכה לישב ז' נקיים
	95	קפד שצריך לפרוש מהאשה עונה קודם לוסתה
	101	קפה דין אשה שאמרה טמאה אני ואחר כך אמרה טהורה אני
ציון	105	קפו דיני בדיקת אשה בין לפני תשמיש בין לאחר תשמיש
	106	קפז דיני אשה הרואה דם מחמת תשמיש
	126	קפח דיני מראות הדם

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

- (ד) מראשו כו' – פי' מראש גופו עד סוף גופו, שאסור להקיף ראשו כנ"ל בסי' קפא (ש"ך).
- (ה) שמוטר כו' - דודאי לרפואה קמכוין, דאי ליפוי אדרבה ניוול הוא לו, ואפשר דאפילו במפרש דליפוי קא עביד לא משגחנין ביה אלא אמרינן ודאי לרפואה קעביד (ש"ך).
- (ג) אסור לחוך בידו בשער בית השחי ובית הערוה כדי להשירו, אבל מותר לחוך בבגדו להשירו:
- (ו) אסור לחוך בידו כו' - הרי חלק אותם לב' בבות תחילה כתב אסור ובתחת טבורו כתב לא יכניס ולא כתב אסור אלא דבזה אין איסור רק מצד תוספת קדושה ואזהרה יתירה שמא יאחו ג"כ באמה וע"כ כתב תחילה שלא יבא לידי הרהור ואח"כ כתב שמא יבוא לידי הרהור (ט"ז).
- (ז) בבגדו כו' – אע"פ שאסור לנוגע (עי' אה"ע &) במטלית עבה מותר שאינה מחממת (ש"ך).
- (ד) מי שיש לו חמטין בבית השחי ובבית הערוה, ומצטער מצד השיער, מותר להעבירו:
- (ה) לא תעדה אשה עדי האיש, כגון שתשים בראשה מצנפת או כובע או תלבש שריון וכיוצא בו (ממלכסי האזק לפי מנהג המקום הסווא), או שתגלח ראשה כאיש. ולא יעדה איש עדי אשה, כגון שילבש בגדי צבעונים וחלי זהב במקום שאין לובשין אותם הכלים ואין משימין אותו החלי אלא נשים. הגה: ואפילו נאחד מן הנגדים אסור, אף על פי שניכרים נשאר נגדיהם שהיא איש או אשה. טומטוס ואנדרוגינוס אסורים להתעטף כאלה:
- (ח) לא תעדה אשה - דרך עידוי וקישוט אסור אבל אם עושה כן מפני החמה או צנה או גשמים אין איסור (ט"ז וש"ך), ועי' או"ח (סי' תרצו ס"ו? ברמ"א) דאפילו מפני שמחת פורים המנהג להתיר בזה ואף על גב דיש אוסרים, והשומע לאסור תבוא עליו ברכה כי יש הרבה מכשולות חס ושלום מזה כשהולכין ביחד בלי היכר איש או אשה (ט"ז), אבל אם לובש ממש בגדי אשה עד שאינו ניכר שהוא איש וכן איפכא בכל ענין אסור, אפילו דרך עראי ובדרך שחוק (ש"ך).
- (ט) אלא נשים - אם הוא במקום שאין מעבירין אותו אפילו הנשים, אם הוא העביר אינו לוקה (ט"ז).
- (י) ואפילו באחד מן הבגדים כו' - ויש בזה מלקות כיון דניכר ההבדל בין איש לאשה משא"כ בהעברת שער בית השחי דאינו ניכר בפרהסיא על כן אין אסור אלא מדרבנן (ט"ז).
- (יא) אסורים להתעטף כאשה - ולא יגלחו ראשם כאיש (ש"ך).
- (ו) אסור (לאיש) ללקט אפילו שער אחד לבן מתוך השחורות, משום לא ילבש גבר (דברים כב, ה) וכן אסור לאיש לצבוע (סעמות לננות זיהיו) שחורות, אפילו שערה אחת. וכן אסור לאיש להסתכל במראה. (וע"ל סימן קנ"ו).
- (יב) שערות לבנות שיהיו שחורות - שזהו נוי אשה אבל איפכא שהיו שחורות וצבע אותם לבנות שרי אפילו לכתחלה (ט"ז).
- (יג) וכן אסור לאיש להסתכל במראה - ג"ז רק היכי דאין מסתכלים רק הנשים. אבל במקום דגם אנשים מסתכלים ליכא איסור רק החברים נמנעים מזה. וכהיא דסעיף א' (רע"א).

סימן קפג - אשה שרואה טיפת דם צריכה לישב ז' נקיים, ובו סעיף אחד:

(א) ²⁴⁷אשה שיצא דם ממקורה, בין באונס בין ברצון, טמאה, ²⁴⁸והוא שתרגיש ביציאתו. ומיהו משתרגיש בו שנעקר ממקומו ויצא, ²⁴⁹טמאה אף על פי שלא יצא לחוץ, ואפילו לא ראתה אלא טיפת דם בחרדל, ²⁵⁰ויושבת עליו שבעה נקיים. הגה: ²⁵¹כאשר יתבאר מספוטן לקמן סימן קל"ו. ואין חילוק בין פנויה לנשואה לענין איסור נדה, כי כל הנא על הנדה חייב כרת:

(א) באונס - פירוש על ידי קפיצה. ברצון פירוש כפי טבע האשה מחמת עצמה (ט"ז).

(ב) והוא שתרגיש כו' - היינו מדאורייתא אבל מדרבנן טמאה אף על פי שלא הרגישה כדלקמן (סי' קצ"ט) (ש"ך), שלשה מיני הרגשות יש לענין שתהא טמאה מדאורייתא: א', שנודעזע גופה. ב', שנפתח מקורה (עי' לקמן סי' קפח ס"ו? וסי' קצ"ט א'). ג', כשמרגשת שדבר לח זב ממנה בפנים וע' בזה (בתשובת נודע ביהודה חלק י"ד סי' נ"ה)

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

ובספר ח"ד סי' ק"צ סק"א¹³⁷, אמנם יש אומרים דהרגשת זיבת דבר לח אינו הרגשה הוא. ואם מצאה דם בבדיקה בלא הרגשה או אחר תשמיש בלא הרגשה, אם זה ספק דאורייתא ונימא הא דלא ארגשה משום דסברה הרגש עד או שמש הוא או לא ע' בשו"ת שב יעקב ובתשובת כתר כהונה סי' מ"ח¹³⁸, ועי' לקמן (סי' קפח ס"א סק"ז?), אמנם י"א דהוא דאורייתא, וכן סמוך להטלת מי רגלים הוא ג"כ דאורייתא, אבל כשלא הרגישה וראתה בקינוח או שלא הכניסה העד בעומק אלא מהפרוודור [לחוך], אינו אלא מדרבנן (פ"ת).
(ג) אף על פי שלא יצא לחוץ – עי' לקמן (סי' קפח ס"ז) (ט"ז), עיקר הטומאה בעקירת הדם מבית הפנימי לבית החיצון אבל יציאת הדם מבית החיצון לחוץ לא מעלה ולא מוריד ותוכל לספור אותו לז' נקיים אבל למעשה צריכים הפסק טהרה ולכן אין בזה נ"מ (פ"ת).
(ד) כחרדל - וה"ה פחות (ש"ך), עבה"ט וע' בתשובת שב יעקב סי' ל"ח ול"ט ובתשובת כתר כהונה סי' מ"ח וע' בתשובת אדני פז סי' י"ח מ"ש בענין דם יבש (פ"ת)¹³⁹.
(ה) שבעה נקיים - היינו מדרבנן אבל מדאורייתא א"צ לישוב ז' נקיים אלא זבה גדולה אלא שכדי שלא תבא לידי טעות החמירו חז"ל והצריכו לעולם ז' נקיים (ש"ך), ע' ש"ך וע' בתשובת כתר כהונה שם (פ"ת)¹⁴⁰.

Commented [O85]: פ
י' מחוץ לפרוודור??

Commented [O86]: ד
אם הלכה יוצא מדברי
הח"ד להסביר שיטת
הרמב"ם נגד הרמב"ן
בענין זיבה:

סימן קפד – שצריך לפרוש מהאשה עונה קודם לוסתה, ובו י"ב סעיפים:

(א) ²⁵²רוב הנשים יש להם וסתות (פי' זמן קבוע אורה כנשים) לראות בזמן ידוע, כגון מעשרים לעשרים יום או ²⁵³משלשים לשלשים יום, ²⁵⁴וכל אשה שיש לה וסת קבוע, בא עליה שלא בשעת וסתה ואינה צריכה בדיקה לפני תשמיש. הגה: ²⁵⁵גם אין לה להחמיר לזדוק ענמה, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש, שלא יהא לבו נוקפו ופוקט. ²⁵⁶אבל שלא בשעת תשמיש, כל המרבה לבדוק הרי זו משובחת:

(א) או מל' כו' - וסתם וסת מל' יום, ועי' לקמן (סעיף ט וסי' קפט ס"א?) דאם לא קבעה וסת, אז מסתמא וסתה כל ל' ובתוך ל' מיקרי שלא בשעת וסתה (ש"ך), עי' ש"ך ומשמע מדבריו דאין צריכה בדיקה תוך שלשים, וקשה דאית לקמן (סי' קפו ס"ב) דהאשה שאין לה וסת צריכה בדיקה לעולם. אלא צ"ל דאשה שנתחזקה שאין לה וסת, אז צריכה בדיקה לעולם, כיון דאין לה וסת נראה מעניינה שמקרים גורמים לראייתה כקפיצות ואכילות, יש לחוש שמקרה חמוד תשמיש גורם גם כן לראיה, אבל בתחלת ראייתה שעדיין לא נתחזקה באין לה וסת וראתה פעם ראשונה, מותרת לשמש עד יום שלשים בלא בדיקה, וכן כשעברה וסתה ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים בלא בדיקה, דאמרינן דהיא מרוב הנשים שיום החודש או הפלגה גורם לראייתה ולא המקרים. ועי' ט"ז סק"כ (כו) (חו"ד).
(ב) [כהמשך לדברי הח"ד] אבל כשנתחזקה דאין לה וסת צריכה לעולם בדיקה (פ"ת).
(ב) בא עליה שלא בשעת וסתה – אפילו היא ישנה פי' שאינה ישנה לגמרי דא"כ אסור לשמש עמה (עי' או"ח סי' רמ"ס?), אלא שאינה ערה כ"כ שתוכל להשיב אם היא טהורה אי לאו (ט"ז).

(ג) ואינה צריכה כו' – עי' לקמן (סי' קפו ס"ז?) שמביא צד שצריכה בדיקה לאחר תשמיש, אבל העיקר אין לה להחמיר כלל לבדוק לא לפני תשמיש שלא יהא לבו נוקפו כיון דראה אשתו בודקת מחשב שאם לא הרגישה לא היתה בודקת ופורש ולא לאחר תשמיש שלא יהא לבו נוקפו ופורש מכאן ולהבא ומש"כ לקמן (סי' קצו ס"ט) כל היד המרבה לבדוק בנשים הרי זו משובחת היינו שלא בשעת תשמיש (ש"ך).

(ב) ²⁵⁷בשעת וסתה, צריך לפרוש ממנה ²⁵⁸עונה אחת, ²⁵⁹ולא משאר קריבות אלא מתשמיש (המטה) בלבד. ²⁶⁰אם הוא ביום, פורש ממנה אותו היום כולו אפילו אם הוסיף בסופו, ומותר מיד בלילה שלאחריו, וכן אם הוא בתחלתו, פורש כל היום ומותר כל הלילה שלפניו. וכן הדין אם הוא בלילה, פורש כל הלילה ומותר ביום שלפניו ולאחריו, בין שקבעה וסת בג"פ או בפ"א. הגה: ²⁶¹וכל זה לא מיידי אלא צוסת התלוי צימים אצל לא צוסת

Commented [O87]: נ
כין

Commented [O88]: ע
לא בפני בעלה??
ושמעתי עוד טעם
שבוה"ז אין אנו בקיעים
בצבעים, ולכן יש
חסרון להרבות
בבדיקות

¹³⁷ לא עשיתי

¹³⁸ לא עשיתי

¹³⁹ לא עשיתי

¹⁴⁰ לא עשיתי

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

התלוי בזמניו הגוף, וע"ל סימן קפ"ט. ¹⁴²ואתה שמשנית וסתה להקדים ז' או ג' ימים או לאחר, כשמגיע זמן וסתה כריך לפרוש ממנה ז' או ג' ימים קודם או אחיו. וע"ל סי' קפ"ט¹⁴¹.

(ד) עונה אחת – וי"א דאם רגילה לראות ביום פורש ממנה כל היום והלילה שלפניו, ואין עיקר כדבריו (ט"ז), ואסורה כל היום אפילו אם הוא יום ארוך (ט"ז), היינו מדרבנן (ש"ך), ואם עברו ושמשו האיש והאשה שניהם צריכים כפרה, ועי' בתוה"ש סק"ג¹⁴² (פ"ת), אשה שקבעה וסת בלילה טבילתה ואי אפשר לה לטבול עד לילה וסתה, כגון שקבעה וסת מלילה ט"ו ללילה ט"ו, ודרכה לראות כל ז' ימים ואז צריכה למנות שבעה נקיים, וטובלת לילה ט"ו, מותר לשמש, אף שהוא שעת וסתה, דוסתות דרבנן, ולא החמירו לאסרה על בעלה עולמית, וכל שכן אם דרכה לראות ביום ט"ו, אין להחמיר בלילה טבילתה לילה ט"ו משום עונה שלפני עונת וסתה כדעת הצד הסובר שצריכים לפרוש גם כן עונה שקודם לעונתה, אבל אם קבעה וסת מלילה י"ג ללילה י"ג, אף שכתב הרמ"א (סי' קצו סי"א) דאין מתחלת למנות שבעה נקיים אלא מיום ו', וא"כ לילה הטבילה הוא שעת וסתה, עדיף שתתחיל למנות מיום ה' או יום ד' (היינו אם קבעה וסת לראות לילה י"ב) דזה אינו אלא חומרא. אבל אם וסתה ליום י"ג, בזה יותר טוב לחוש לחומרת הרמ"א ז"ל מלחוש לחומרת הצד הסובר שצריכים לפרוש גם כן עונה שלפני זמנה לראות, שהוא לא נזכר בש"ע כלל. אשה שוסתה פעמיים בכל חודש באופן שקשה שתזדמן שתהיה מותרת לבעלה, אם יזדמן לה לילה טבילה יהיה בעונה שוסתה מחר ביומו, לדעת הש"ך (סק"ג) שיש לפרוש לילה שלפני עונתה לראות, אם הוסת אינה קבוע, אז להפריש עונה שקודם זמנה לראות היא דרבנן ויש להקל ולהתיר בעונה הסמוכה לעונת ראייה כדי שלא תתגרש ויקיים הבעל פרו ורבו, ואם ראתה מיד אחר הטבילה יש להקל שתוכל למנות ז' נקיים מיד, ואין צורך של ו' עונות, אבל שתמתין ג' עונות, ואם טבלה במוצ"ש וראתה אחר הטבילה קודם תשמיש תחיל לספור שבעה נקיים ביום ג' ותפסוק בטוהרה בין השמשות דיום ב' לילה ג', ועמ"ש לקמן (סי' קצו סס"ק"ג?), די"א דבכה"ג בראתה אחר טבילה קודם ששמשה יש להקל בכל אופן ואף לספור מיד (פ"ת).

(ה) שם - מה שאמרו וסתות דרבנן היינו לענין שלא אמרינן שכבר ראתה בשעת וסתה, משום דנגד חזקה שהמחזור מגיע בזמן הקבוע שלה, יש חזקת טהרה. אבל לענין לפרוש מאשתו סמוך לוסתה, הוא מן התורה, דחיישינן שמא תראה ולא אמרינן שנעמיד אותה בחזקת טהרה לגבי העתיד, ועי' (בנו"ב תניינא סי' ק"ג) מ"ש בזה¹⁴³ ועמ"ש"ל (סי' קפז סקמ"ו?), ואם רגילה לראות באמצע היום ואנו אוסרים אותה לשמש מתחלת הנץ קודם שתגיע רגע הוסת משום שמא ע"י חימום התשמיש יקדים המחזור, זהו דרבנן, אבל אחר אמצע היום שכבר עברה רגע הוסת, אף על גב דלא מחזקינן לה בודאי ראתה כיון דוסתות דרבנן ולא אמרי' כבר ראתה, אבל מן התורה אסורה לשמש חציה של עונה זו מחצי יום ואילך דשמא תראה עתה מחמת חום התשמיש כיון שכבר הגיע הרגע שהיתה ראויה לראות בהם (פ"ת).

(ו) ולא משאר קריבות - אפילו חיבוק ונישוק מותר ולא חיישינן לביאה כיון שביאה איסור דרבנן, והמחמיר בזה תבא עליו ברכה (ט"ז וש"ך), וי"א שאסור מן הדין, עי' לקמן (סי' שפג ס"?) לענין אבילות שיש להחמיר בחיבוק ונישוק שהוא מביא לידי חשק והוא הדין נמי הכא וכ"ש הוא דיש לו חשק טפי [כיון שמותר – ח"ד] כשהולך לדרך (ט"ז), ועי' רמ"א לקמן (סי') שמתיר בחיבוק ונישוק (ש"ך), חבוק ונישוק מותרים ואין לחדש חומרות על ישראל והלואי שישמרו מה שמוטל עליהם (פ"ת).

(ז) אותו היום כו' – אותו היום כולו ואין חילוק בין ימים ארוכים בקיץ או קצרים בחורף (ט"ז), וי"א שכוונת המחבר ליי"ב שעות של ששים דקות (ש"ך), וי"א שפורש ממנה כל אותו יום והלילה שלפניו, ועיקר דאם יש לה וסת קבוע ביום בשעה מסוים, א"צ לפרוש אלא אותו היום ולא לפניו, אבל אם רגילה לראות ביום ואין לה שעה קבועה, א"כ כל היום וסתה, וצריכה לפרוש כל לילה שלפניו, והירא דבר ה' נוהג לפרוש עונה קודם (ש"ך), עי' ש"ך וי"א טעם הצד הזה הוא דכיון דחכמים אסרו העונה הסמוך לוסת, אם כן אם הוסת הוא תמיד בשעה קבועה, אז בסמוך לאותה ראייה מקרי עונה הסמוך לוסת, ואותה שעה שרואה מקרי שעת וסת, אבל אם פעמים מקדמת ופעמים מאחרת אזי כל היום מקרי שעת וסתה, ומשום הכי אסורה בלילה שלפניו משום עונה הסמוכה לוסת שאסרו חז"ל. ועיקר

Commented [O89]: א
יד מונים את זה?

Commented [O90]: ד
אם צריך לנהוג כך
בוסת שאינה קבוע

¹⁴¹ סי"ג ברמ"א.

¹⁴² לא עשיתי

¹⁴³ לא עשיתי

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

- דאין להחמיר בוסתות דרבנן (חור"ד), פ"י אפילו ביום בבית אפל או חכם שמאפילו בטליתו, דאל"כ בלא"ה אסור כדאיתא באור"ח (סי' רמ"ס"?) (פ"ת).
- (ח) בשינוי הגוף - עיין ביאור על זה לקמן (סי' קפט סכ"ד וכ"ה, סק"?) (ט"ז, ש"ך).
- (ט) ואשה שמשנית כו' - ע"י לקמן (סי' קפט סקל"ט?) (ש"ך), שם כתב הש"ך שהרמ"א סותר את עצמו, שבסי' קפט פסק דלא אזלינן רק בתר התחלת הראיה. ותירץ דמה שכתב כאן וצריך לפרוש ב' או ג' ימים אין רצונו לומר שצריך לפרוש כל הג' ימים, רק שר"ל שאם היה לה וסת ואחר כך שינתה להקדים ג' ימים, צריכה לפרוש גם קודם הוסת היום שרגילה להקדים, וקשים דבריו, ע"י שם (קפט סי"ד) (חור"ד).
- (ג) במה דברים אמורים, בגדולה, אבל בקטנה שלא הגיעה לימי הנעורים, ולא הביאה סימנים, אין צריך לפרוש סמוך לוסתה כל זמן שלא קבעתו ג' פעמים. ²⁶⁴ והוא הדין לזקנה שנסתלקו דמיה:
- (י) שלא הגיעה לימי הנעורים - היינו י"ב שנים ויום א' כדלקמן (סי' קפט סקס"ג?) (ש"ך).
- (יא) ולא הביאה סימנים - זהו פ"י על מה שאמר "אבל בקטנה", ור"ל ששתי סוגי קטנה יש: האחת, שלא הגיעה לימי הנעורים. ועוד, יש סימן לקטנות במה שלא הביאה סימנים, ואז אף על פי שהגיעו ימי הנעורים, קטנה היא, אבל לא הגיעה לנעורים והביאה סימנים עדיין קטנה היא דשומא בעלמא הם, ועיין לקמן (סי' קפט סכ"ז) (ט"ז וש"ך).
- (יב) סמוך לוסתה - ה"ה בשעת ווסתה עצמה, וכדלקמן (סעיף ז) לענין מעוברת ולא נקט סמוך אלא כיון דמיירי בסימן זה בזה (ט"ז), ע"ל סק"כ? (ש"ך).
- (יג) שלא קבעתו - אפילו ראתה הרבה פעמים, כל זמן שלא קבעה וסת, אינה חוששת כלל וע"י בט"ז לקמן (סי' קפט סקמ"ג?), שדעתו דאם ראתה ג"פ אף על פי שלא נקבע וסת מ"מ חוששת כיון דמוחזקת לראות, וכן דעת החור"ד, והנקודות הכסף שם חולק (פ"ת).
- (ד) ²⁶⁵ אם רגילה לראות בהנץ החמה, ולא קים לן שפיר אי קודם הנץ החמה או אחריו, אינה אסורה אלא ביום:
- (יד) אינה אסורה אלא ביום - כיון דוסתות מדרבנן ה"ל ספק דרבנן לקולא וא"צ לפרוש אלא ביום שהיה ודאי בימי נדתה, ר"ל דאפילו ראתה קודם הנץ החמה, מ"מ היום היה ודאי בימי נדתה, משא"כ הלילה היה בספק, ולפ"ז אם רגילה לראות בין השמשות ולא ברור אם זה קודם או לאחר הלילה אינה אסורה אלא בלילה (ש"ך), ואף שבכל דבר שתלוי ביום ובלילה חשבינן יום משעת עמוד השחר, וכאן חשבינן אותה לילה, דאם ראתה קודם הנץ החמה אף שהוא אחר עלות השחר אינה אסורה רק בלילה ולא ביום, דלענין וסת תלוי בהלילך החמה, וכן אחר שקיעת החמה חשיב לילה לענין זה אף קודם צאת הכוכבים, וע"י ט"ז סק"ט (חור"ד), ע"י ש"ך "לא ברור" פ"י אם זה היה קודם שקיעת החמה או לאחר שקיעה דלענין וסתות חשבינן משקיעת החמה עד צאת הכוכבים וכן מעלות השחר עד נץ החמה ללילה (פ"ת [בדעת החור"ד]).
- (טו) אלא ביום - דכיון דביום עכ"פ טמאה היא תלינן תחילת הקלקלה גם כן ביום (ט"ז), וי"א דראוי להחמיר מכח ספק לאסור ביום ובלילה, וע"י לעיל סק"ז? (ש"ך), קשה שכן בסק"ז? הש"ך לא כתב לאסור שניהם, ואפשר דכוונתו לדברי בנקה"כ סק"ז?, דנשים בזמן הזה אין להן שעה קבועה, יום ולילה ועונה שקודם, דלא רצה להחמיר כולי האי משום ספק (חור"ד).
- (ה) ²⁶⁶ אם רגילה לראות ראייה מקודם הנץ החמה עד אחר הנץ החמה, אסורה בלילה וביום כשיעור הנמשך בו:
- (טז) אסורה בלילה - כיון דודאי ראתה בסוף הלילה אזלינן בתר תחלת הווסת ואמרינן שעיקר הווסת בלילה אלא שנמשך זמנו עוד במקצת היום ע"כ אסורה גם באותו מקצת היום (ט"ז וש"ך), ולפ"ז אם רגילה לראות מקודם הלילה עד הלילה אסורה כל היום ובלילה כשיעור הנמשך בו ולפמ"ש לעיל (סק"ז?) א"כ בקודם הנץ החמה אסורה כאן כל הלילה וכל היום שלפניו וביום שאחריו כשיעור הנמשך בו ובקודם הלילה אסורה כל היום וכל הלילה שלפניו ובלילה שאחריו כשיעור הנמשך בו (ש"ך), ע"י ח"ד סק"ט (טו) (פ"ת).
- (ו) ²⁶⁷ אם וסת נמשך ב' או ג' ימים, ששופעת או מזלפת, אינה צריכה לפרוש אלא עונה הראשונה של הוסת, וכיון שעברה עונה ולא ראתה, מותרת:
- (ז) א"צ לפרוש כו' - דאזלינן בתר התחלת הווסת, אלא שמן הראוי היה לאסור כאן כל השלשה ימים כמו בסעיף ה' ביום כשיעור הנמשך בו, דגבי דבר מועט שנמשך ביום חשוב

:Commented [O91]
 חו"ד סק"ז לא עשיתי –
 שאל ראיתי הלכה
 שיוצא ממנה

מענין הוסת עצמו משא"כ בכאן שא"א שתהיה הכל ראייה אחת, אלא תוספת דמים וכיון שנסתלק עיקר הראייה נסתלק ג"כ התוספת (ט"ז וש"ך), ולכן אשה שראתה ב' פעמים בר"ח ונמשך ראייתה עד ב' או ג' לחודש ובפעם הג' לא ראתה בר"ח רק בב' או ג' לחודש לא קבעה וסת לב' או ג' לחודש, שהולכים אחרי תחלת ראייה ובכ"פ ראשונים היו בר"ח (פ"ח), וכל זה דוקא בשופעת שראייה אחת היא, אבל בפוסקת, צריכה לחוש לכל הג' ימים, אבל אם הוקבעו כגון שראתה ג"פ בר"ח ונמשך עד ב' או ג' לחודש אינה חוששת להראיות שבתוך נדתה ומיד שעברה עונה ראשונה מותרת אף בפוסקת וכן כשהראיות שבתוך נדתה לא הוקבעו עדיין אינה חוששת לו ולא לעונה בינונית ממנה (חו"ד).
 (ז) ²⁶⁸אם הגיע וסתה בימי עיבורה, ²⁶⁹משהוכר עוברת, ²⁷⁰או בימי מניקתה ²⁷¹שהם כ"ד חדשים משנולד הולד, אפילו מת הולד, אין צריך לפרוש סמוך לוסתה, ²⁷²ואפילו בתוך וסתה מותרת בלא בדיקה. (וע"ל סוף סימן קפ"ט).

(יח) משהוכר עוברת – עי' לקמן (סי' קפט ס"?) שיעור הוכר עוברת (ט"ז וש"ך), והטעם שאז אין דמים מצוין באשה. וכן בימי מניקתה, אפילו מת הולד, דמתוך צער חבלי לידה אבריה מתפרקין ודמיה מסתלקים ואינן חוזרין עד כ"ד חדש ועי' סעיף ח (ט"ז).
 (יט) כ"ד חדשים – עי' אה"ע (סי' יג ס"א) דאין חדש העיבור עולה למנין (ש"ך), וי"ח דחודש העיבור עולה למנין ואין לה אלא כ"ד חדשים הן בשנה פשוטה או מעוברת (פ"ח).
 (כ) א"צ לפרוש כו' – היינו כשלא קבעה וסת שלש פעמים בימי עיבורה או בימי מניקתה אלא שחושש לוסתה הראשונה, ועי' לקמן (סי' קפט ס"ג) (ש"ך), שם מבואר דאפילו אם ראתה רק פעם א' בימי עיבורה או מניקתה צריכה לחוש לו כדין וסת שאינו קבוע (פ"ח).
 (כא) סמוך כו' – ואפילו בזמן וסתה עצמו אינה צריכה לפרוש, ומותרת בלא בדיקה (ש"ך).
 (כב) ²⁷³היתה נחבית במחבא מפני פחד, והגיע שעת וסתה, אינה חוששת לו. הגה: ²⁷⁴וי"א דוקא אם עבר הוסת ולא נדקה ולא הרגישה, טהורה בלא נדקה. ²⁷⁵אבל לכתחלה לריכה נדקה:

(כב) אינה חוששת לו – היינו אפילו לכתחלה אינה חוששת, כמו מעוברת (לעיל סעיף ז), ועיקר דסילוק דמים משום פחד, יש לחשוש שמא באותה שעה שתזקק לבעלה יצא הפחד מלבה וכיון שהוא שעת וסתה, אפשר שאז תטמא, כי אורח בזמנו בא, ולא אמרו בה שחרדה מסלקת הדמים אלא אם היתה כל שעת הוסת בחרדה ולא הפסיקה ממנה ולכן אם היתה בפחד בתחלת שעת הוסת ויצאה מן הפחד בתוך אותו זמן הוסת דאז היא כשאר נשי' דחזר טבעה למקומה הראשון, ואסורה בתשמיש עד אחר שעבר כל שעת הוסת משא"כ במעוברת שכבר היא מסולקת דמים ואין חשש לאסור אותה אפילו בשעת הוסת (ט"ז).

(כג) אבל לכתחלה כו' – שזה לא ברור כל כך שהיא מסולקת דמים שראינו כמה נשים אף על גב שהיו במחבא לא שינו את טבעם (ש"ך), ואם ראתה במחבא אינו מצטרף לענין קביעות וסת, ועי' מג"א סי' ¹⁴⁴ג (חו"ד).

(כד) ²⁷⁶שאר נשים, צריכות בדיקה כשיגיע הוסת. עבר הוסת ולא בדקה ולא הרגישה, טהורה בלא בדיקה. ²⁷⁷וי"א שאסורה עד שתבדוק, ²⁷⁸אם יש לה וסת קבוע, ²⁷⁹או שהוא יום ל' אף על פי שאינו קבוע. (והכי נהוג, וכן הוא לקמן סימן קפ"ט¹⁴⁵):

(כד) שאר נשים – פי' שאינן מעוברות ומיניקות או במחבא (ש"ך), אבל אם יש לה שעה קבועה ביום הוסת דאינה צריכה בדיקה רק אותה שעה ולא כל העונה, עכ"ז איסור תשמיש יש בכל העונה, אמנם אם אין לה שעה קבועה ביום וסתה, וכן במשנית ב' או ג' ימים, צריכה שתהיה לה מוך דחוק כל משך השינוי (חו"ד), אם עברו עליה ג' פעמים יום הוסת ולא הרגישה, ולא בדקה, לא נעקר הוסת בכך, אף דהיא טהורה לבעלה בלא בדיקה, וכל שלא עבר שיעור וסת (עי' לקמן סי' קצ ס"א) סמוך לוסתה חייבת בבדיקה, דאימר הדם עדיין בגווה, דבכי האי שיעורא הדם שוהה, אבל לענין עקירה וקלקול הוסת לא סמכינן על זה, והטעם דהיא מותרת לבעלה כיון דהוי תרי דרבנן, דוסתות מדרבנן, ואפילו אם ראתה בלא הרגשה גם כן אינה טמאה אלא מדרבנן (חו"ד), דברי הח"ד הם דוקא וסת קבוע לא מיעקר בכה"ג בין שהיה קבוע בתחלה בין שנעשה קבוע ע"י צירוף הראיות שאח"כ אבל וסת שאינו קבוע דמיעקר בפעם א', נעקר גם בכה"ג (פ"ח).

¹⁴⁴ לא עשיתי

¹⁴⁵ ס"ד:

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

(כה) ולא הרגישה - כיון דעיקר ההיתר מכח דלא הרגישה, ואם כן אם בדקה עצמה בשעת וסת ונאבד העד, דשוב ליכא ראייה מהא דלא ארגשה דאימר הרגשת עד הואי, אפשר דטמאה, וצ"ע (חור"ד), וכ"ש אם השליכה או פשעה באבידת העד דאסורה, ולפ"ז ה"ה אם בשעת וסתה הטילה מים ג"כ טמאה כשעבר הוסת ולא בדקה ולא הרגישה דאימור ארגשה וסברה הרגשת מי רגלים הוא¹⁴⁶ כנ"ל (סי' קפג סק"ז?), ואפילו אם בדקה עצמה אחר הוסת ומצאה טהורה ג"כ טמאה (פ"ח).

(כו) עד שתבדוק - פי' אפילו אם לא בדקה אלא עד זמן הרבה ולא אמרינן שמא נפל לארץ בזמן הוסת (ט"ז), וי"א שיש להחמיר, ודוקא בבדקה עצמה מיד לאחר וסתה תוך שיעור וסתה אבל לא בדקה תוך הזמן אף על פי שלאח"כ בדקה עצמה ומצאה טהורה טמאה דחזקה אורח בזמנו בא ונפל לארץ, ועי' לקמן (סי' קצ סנ"א) שיעור וסתה ע"ש (ש"ך), ואין עיקר כש"ך בענין וסתות דרבנן (ח"ד, פ"ח), ועי' בתשובת ושב הכהן סי' ל"ד (פ"ת). (כז) אם יש לה וסת כו' - אבל אם אין לה וסת קבוע, והוא פחות מעונה בינונית כגון שראתה מכ"ה לכ"ה וכיוצא בזה, אף על פי שלא בדקה, כיון שלא הרגישה בדם, טהורה בלא בדיקה, אבל אשה שאין לה וסת אלא רגילה כבר בראיות הרבה בלי שיעור שוה כלל בכל פעם היא בחזקת רואה עד שתבדוק, אבל הכא מיירי שיש לה וסת כדרך שאר נשים אלא ששינתה לראות מכ"ה לכ"ה פעם אחת והיא צריכה לחוש כשיגיע עוד יום כ"ה כדלקמן (סי' קפט ס"?) בזה אמרינן כיון שלא הרגישה באותו יום שהיא חוששת ועבר אותו יום ולא בדקה אחר כך טהורה דהא לא מוחזקת ג"פ בראיה באותו זמן (ט"ז), והנה לפי מש"כ לקמן (סי' קפו סק"ב?) דאינה צריכה בדיקה לאור הנר וגם אין צריכה בדיקת חורין וסדקין (סם סק"א?), אבל כאן צריכה בדיקת חורין וסדקין ולאור הנר דוקא, בכדי שתדע אם היא טהורה (חור"ד), ועי' (בשו"ת תשובה מאהבה ח"א סי' ל"ב)¹⁴⁷ מ"ש בזה (פ"ת), וכל זה מיירי בוסת הקבוע לימים לחודא אבל בוסתות שע"י מקריים שבגופה כיון שהרגישה במקריים הללו ולא בדקה אפילו בוסת שאינו קבוע אסורה לשמש עד שתבדוק עי' ט"ז לקמן (סי' קפט סקל"ח?) (פ"ת).

(כח) וכן הוא לקמן סימן קפ"ט - ס"ד וע"ש (ש"ך).

(י) ²⁸⁰הרוצה לצאת לדרך צריך לפקוד אשתו אפילו סמוך לוסתה. הגה: ²⁸¹ואפילו נתשמט שרי. ²⁸²ומ"מ המחמיר שלא לפקדה רק בדברי רבו, תע"כ¹⁴⁸. וכבר נתבאר דכל מיני קורבנה ואהבה שרי, מלבד תשמיש. ²⁸³ואם הולך לדבר מנוה א"ל לפקוד אשתו. ²⁸⁴וי"א אם אדם רוצה לילך לדבר, ואשתו נדה ותטובל תוך עונה אחת, כריך להמתין.

(כט) סמוך לוסתה - אם אירע ליל טבילת כתם סמוך לוסתה אסורה לטבול, וכן אסור לטבול סמוך לוסתה, אף היכא דהוי ראייה גמורה, כגון אשה שיש לה וסת קבוע מל' לל' יום וראתה פעם אחת ל"ח יום וכשהגיע זמן הוסת, היינו ל' יום מראיה ראשונה שקודם י"ח, אז הגיע זמן טבילתה מהראיה שראתה ל"ח יום, אסורה לטבול ואפילו לכלה, מ"מ מותרת לטבול סמוך לוסת אפילו בליל שבת אף שאסורה בשתמיש, כיון דכל מיני קורבא שרי, ושאר מיני קורבא נמי מצוה הן, ואפילו אשה שהגיע ליל טבילתה ביום יציאת בעלה לדרך והוא בעונה הסמוך לוסתה אסורה, אך בעונה אחת קודם הוסת¹⁴⁹ יש להקל (ח"ד, פ"ת).

(ל) ואפילו בתשמיש שרי - כיון דוסתות דרבנן במקום מצוה לא גזור (ט"ז).

(לא) ומ"מ כו' - עי' או"ח (סי' רמ סט"ו)¹⁵⁰ שלא יבעול לא ביום יציאה לדרך או ביאה מן הדרך שקשה לו ועיין בלבוש שם ובתשובת הרב קל"ב סימן ב' ועיין בפרישה בא"ע סימן כ"ה סי"י ובב"ח שם סעיף ג' (ש"ך).

¹⁴⁶ פשוט שזה בדיחה והכחשה לדברי הח"ד:

¹⁴⁷ לא עשיתי

¹⁴⁸ מרש"י יבמות סב ע"ב משמע שכל ה"לפקוד" היא תשמיש, אמנם הר"ת לומר שכאשר אדם רוצה לצאת בדרך אם הוא רחוק ממנה לא יצא לדרך אלא ישוב אליה ויפקדנה או בתשמיש או בשאר דברים וידבר על לבה:

¹⁴⁹ עי' לעיל ?:

¹⁵⁰ לא עשיתי

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

(לב) בדברי רצוי וכו' - אף על גב דגם באין יוצא לדרך שרי בדברי ריצוי כדלעיל סעיף ב', מ"מ ביוצא לדרך חייב בכך (ט"ז).

(לג) המחמיר כו' - עי' רמ"א (סי' רמ סט"ו?)¹⁵¹ דבליה קודם שיצא לדרך מצוה לבעול אפילו סמוך לוסתה, והעיקר כדברי הרב כאן (ש"ך), המחמיר ומונע עצמו מלילך בדרך סמוך לוסתה כדי שלא יכניס עצמו בספק תע"ב (פ"ת), שיעור הדרך בזה הוא שנים עשר מיל (פ"ח)¹⁵².

(לד) דכל מיני קורבה - אפילו חיבוק ונישוק ועי' לעיל (סק"ו?) דהמחמיר בחיבוק ונישוק תבא עליו ברכה הכא אין להחמיר כלל כיון די"א דאפי' בתשמיש חיוב ומצוה איכא (ש"ך).

(לה) תוך עונה א' - דהיינו יום או לילה, היינו י"ב שעות כדלעיל סק"ז? (ש"ך).

(לו) ותטבול - אם נזדמן שטבילתה יהיה סמוך לוסתה, אין צריך להמתין¹⁵³ (פ"ת).

(לז) צריך להמתין - מיהו אם הולך לדבר מצוה א"צ להמתין, ודבר הרשות אסור אפילו אם הולך לצורך גדול אין צריך להמתין (ש"ך), אשה העומדת עונה סמוך לטבילתה ורוצה ליסע עם אביה למצות סנדקאות בלי רצון ורשות בעלה לא נכון לעשות כן (פ"ת).

(יא) אשה שיש לה וסת לימים לבד, והגיע שעת וסתה, אסור לבא עליה עד שישאלנה. ואם אין לה וסת, יום ל' לראייתה הוי כהגיע שעת וסתה.²⁸⁶ ואם שהתה אחר הוסת שיעור שתספור ותטבול, יבא עליה ואין צריך לשאול:

(לח) הגיע שעת וסתה - אבל קודם שעת וסתה וכן באין לה וסת קודם ל' א"צ שישאלנה (ש"ך).

(לט) שישאלנה - אפילו אם היא ערה (חו"ד), ושוכבת אצלו מ"מ צריך דוקא שישאלנה ותוציא מפיה שהיא טהורה (פ"ת).

(מ) יבא עליה וא"צ לשאול - אפילו אשה ילדה דבושה לטבול מעצמה ואם ודאי ראתה אסורה עד שישאלנה ועי' לקמן סי' קפה ס"א? (ט"ז, ש"ך), בין אם היא ערה או ישנה, ולא לגמרי ישנה אלא אינה ערה כ"כ שיודעת להשיב שהיא טהורה אבל בישנה לגמרי נהי דליכא איסור נדה מ"מ אסור לבא על הישנה¹⁵⁴ (ש"ך).

(יב) ²⁸⁷היה לה וסת לימים ולווסת מוסתות²⁸⁸ הגוף, כגון קפיצה וכיוצא בה, כיון שהוסת תלוי במעשה, אימור לא קפצה ולא ראתה,²⁸⁹ אבל חוששת לעונה בינונית שהיא ל' יום:

(מא) וכיוצא בה - אם יש לה וסת לימים וקשר לווסת הגוף, חוששת לוסתה, ואין צריך לחוש לעונה בינונית, כיון דיש לה וסת, וכן הוא לקמן (סי' קפט סי"ט), ועיי"ש דברי (סק"ל?), אבל וסת התלוי במעשה דידה דאי בעית קפצה ואי בעית לא קפצה, אז לא חוששת אם לא קפצה יותר מעונה בינונית, אבל אם קפצה וראתה אין חוששת ליום העונה כיון דכבר ראתה (ש"ך), עי' ש"ך מה שהקשה מסי' קפט, ועיקר ד"קפיצה ליום ידוע", אין הכוונה שביום הידוע קופצת בודאי, שהרי היא קופצת מדעתה, אלא הכוונה הוא דאף שהיה לה כמה ראשי חדשים שלא קפצה ולא ראתה, והיה לה כמה קפיצות שלא בראש חודש וגם כן לא ראתה, רק שקבעה לה וסת שאם תקפוץ בראש חודש שודאי תראה, שכן אירע לה ג' פעמים בג' ראשי חדשים שקפצה וראתה, אף שאלו הג' ראשי חדשים היו שלא כסדרן מכל מקום מקרי וסת קבוע לענין זה, שצריכה לחוש לקפיצת ראש חודש. וכן הוא בוסת הגוף, כגון שהיה לה כמה ראשי חדשים שלא פיהקה ולא ראתה, רק שכן אירע לה ג' פעמים בראש חודש שלא כסדרן שפיהקה וראתה, ופיהקה כמה פעמים שלא בראשי חדשים ולא ראתה, דאז לא הוי וסת קבוע רק לענין זה שאינה צריכה לחוש רק לפיהוק של ראש חודש, אבל לראש חודש לחוד אינה צריכה לחוש שמא תפהק בראש חודש ותראה, שהרי אלו השלשה ראשי חדשים היו שלא כסדרן, וכן לפיהוק לבד אינה צריכה לחוש דהא פיהקה כמה פעמים שלא בראש חודש ולא ראתה. ולכן צריכה לחוש לעונה בינונית, דהא אין לה שום וסת קבוע על יום הראייה, ועי' לקמן (סי' קפט סכ"ה סק"?) (חו"ד), וי"א דמ"ש המחבר "וכיוצא בה" ר"ל כגון אכלה שום או פלפל (פ"ת).

¹⁵¹ לא עשיתי

¹⁵² ובזה"ז?

¹⁵³ שונה מדבריו לעיל סק"ב(ט):

¹⁵⁴ עי' או"ח סי' רמ ס"?

Commented [O92]: ד ערה??

Commented [O93]: נ בון??

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

(מב) אימור לא קפצה כו' - וא"צ שישאלנה, אפילו לא שהתה שיעור שתספור ותטבול (ש"ך).
(מג) אבל חוששת כו' - ואסור לבא עליה אחר העונה בינונית עד שישאלנה או ששהתה שיעור שתוכל לספור ולטבול (ש"ך).

סימן קפה - דין אשה שאמרה טמאה אני ואחר כך אמרה טהורה אני, וכו' ד' סעיפים:
(א) האשה שהיא בחזקת טמאה, אסור לו לבא עליה עד שתאמר לו: טבלתי (א). הגה: ומאחר שעברו ימים שאפשר לה למנות ולטבול, נאמנת. אפילו רואה בגדים מלוכלכים נדס, נאמנת לומר, צוק טבחים עברתי, או נתעסקתי בצפור וכדומה לזה:

(א) טבלתי - ואפילו שוכבת אצלו לא מהני עד שתאמר לו בפירוש טבלתי (פ"ת)¹⁵⁵.
(ב) ומאחר שעברו כו' - אפילו אם ספק לו אם עברו ימים שאפשר שטבלה, דהיינו שרגילה ללבוש לבנים רק ביום ו' לראייתה וטובלת ל"ג לראייתה, ועכשיו טבלה ליום י"ב לראייתה, והיא אומרת שטבלה, נאמנת, כיון שאפשר בכך (ט"ז), וכן אם הבעל אינו יודע אם עברו או לא סומך עליה (ש"ך), הנה אשה החשודה¹⁵⁶ על איסור נדה, והנה אם זה דרבנן (עי' לקמן סעיף ג), הרי החשוד על איסור דרבנן לא חשוד על איסור תורה, ועי' ט"ז לעיל (סי' קיט סק"ד?), וש"ך שם סק"ח, ודברי שם סק"ז? והרמ"א סי' ב ס"ו), אבל החשודה על איסור נדות לגבי בעלה בדאורייתא אינה נאמנת לומר "טהורה אני" בשעת וסתה או בשעת עונה בינונית, עד שתעשה תשובה כראוי, אבל שלא בשעת וסתה נאמנת, כיון שמקוה לפניה, ובקל יכולה לטבול, אבל חורף שהטבילה טירחא אינה נאמנת, אבל החשודה על נדה דרבנן, יכול הבעל לומר איני מאמינך, ואין לה כתובה (חוו"ד), עי' חוו"ד, ועי' ש"ך (סי' ב סק"ד) ואפשר דבמקום שנותנין שכר בעד הטבילה אינה נאמנת, ועי' (בנו"ב תניינא ח' אה"ע ר"ס כ"ו)¹⁵⁷ (פ"ת).
(ב) ואם הוחזקה נדה בשכנותיה, שראוה לובשת בגדים המיוחדים לימי נדותה, חשיבה כודאי טמאה (ג):

(ג) חשיבה כודאי טמאה - ולא מהני אמתלא אח"כ, וכמ"ש בסעיף ג', שונה מהאומרת בפירוש "טמאה אני" שמהני שם נתינת אמתלא, שהרי משום בוש או אונס מקרי שאומרת טמאה אני אבל לעשות מעשה כזה ללבוש בגדים של נדה אינה נאמנת, ועי' מש"כ לעיל (סי' א ס"ג סק"?) ועי' עוד (סי' קצ"ו ס"?) וי"א דאם הוחזקה נדה בשכנותיה לא כולם יודעים מהאמתלא, משא"כ באומרת לבעלה טמאה אני אפשר שסמכה עצמה שאח"כ תאמר לו את האמתלא, ולפי הי"א אם אמרה בפני רבים שהיא טמאה לא מהני אחר כך אמתלא. מעשה באשה אחת שילדה שלש פעמים בחודש השמיני וחששה שיען הרע גורם לה ורצתה להסתיר עיבורה מבני ביתה ושכנותיה והסכים בעלה שתאמר "טמאה אני" בתחילת עיבורה, כדי להסתיר עיבורה, בעלה מותר לבוא עליה בסתר לכו"ע, כיון דגלתה כן קודם שהוחזקה עצמה לטמאה (ט"ז), עי' לקמן סק"ז) (נקדה"כ), עי' ט"ז, והט"ז לומד דכל שאסרו חכמים מפני מראית עין, דדוקא במה שעשו חז"ל לאיסור משום מראית עין וכיון דנאסר אפילו בחדרי חדרים אסור, מה שאין כן הכא דלא עשו הדבר לאיסור רק שהיו מלקין אותן אם שימשו בפני עדים משום שאינם נאמנים למה היא אמרה שהיא טמאה נגד העדים ששמעו שהיא טמאה, מותרין באין רואה (חוו"ד), וי"א דאפילו אמרה בפני רבים מהני אמתלא וה"ה אם גילתה אמתלא קודם שהחזיקה עצמה בלבישת בגדי נדות ואם אמרה האמתלא שכתב הש"ך (סק"ה)) סבורה הייתי להיות נדה אבל עכשיו בדקתי עצמי ומצאתי שמחמת מכה בא אלי הדם מהני לעולם דהא לא שייך לומר שלא היה לה ללבוש בגדי נדות שהרי באמת טעתה וסברה שהיא נדה וכדין לבשה בגדי נדות, ויש חולקים, ועי' עוד בתשו' שמן רוקח ח"א סימן מ"ג [(ובת' ח"ס סי' ט"ו /ט) מ"ש בזה] (פ"ת)¹⁵⁸.

¹⁵⁵ עי' לקמן סק"ו(ו).

¹⁵⁶ עי' ריש סי' א שאשה חשודה על לפני עור ולכן לא מאמינים לה בשחיטה?

¹⁵⁷ לא עשיתי

¹⁵⁸ לא עשיתי

(ג) אמרה לבעלה: טמאה אני, ואחר כך אמרה: טהורה אני(ד), אינה נאמנת. (אס הוא לאחר כלי זכור). ואם נתנה אמתלא¹⁵⁹ לדבריה, כגון שאומרת שלא אמרה לו כן, תחלה אלא מפני שלא היה בה כח לסבול תשמיש, או טענה אחרת כיוצא בזה(ה), נאמנת. הגה: ומכל מקום מי שרצה להחמיר על עצמו, שלא להאמין לה, מדת חסידות הוא, אבל מדינא נאמנת, אפילו נסתקה אח"כ רק שהיא צאה ושוכבת אצל בעלה(ו) והוא יודע ומכיר שמה שאמרה תחלה: טמאה אני, עשתה מחמת קטטה שהיה לו עמה, וכדומה לזה. אבל אם ראוה לובשת בגדים המיוחדים לימי נדותה, ואח"כ אמרה: טהורה אני, אף על פי שנתנה אמתלא לדבריה, אינה נאמנת(ז). (אמרה: פלוני חסם טהר לי חסם, והחסם אומר שהיא משקרת, החסם נאמן, וטמאה היא):

(ד) טהורה אני - ודרך שחוק אמרתי לך תחלה אינה נאמנת (ש"ך), אם עברו עליה ימים שראוין לספור ולטבול ויש לה מגו דטבלתי, ואמרה "לא טבלתי וטהורה הייתי", אינה נאמנת בלא אמתלא מטעם מגו, ועי' לקמן סק"ה (חור"ד), עי' ב"ש (אה"ע סי' יט ס"ב) [אשה שאמרה שהיא נדה ושמשה עם בעלה תוך ל' יום מהני אמתלא שלה אבל אם אמרה כל ל' יום שהיא נדה ואח"כ שמשה לא מהני אמתלא, אבל אם לבשה בגדי נדותה לא מהני אמתלא אפילו תוך ל' יום הואיל דעשתה מעשה], אמנם אם האמתלא באופן שהענין היה צריך להאריך שלשים יום מועיל האמתלא (פ"ת).

(ה) כיוצא בזה - כגון שתבעה בעלה ואחותו או אמו עמה בחצר ואמרה "טמאה אני", ואח"כ חזרה ואמרה "טהורה אני ולא אמרתי לך טמאה אני אלא מפני אחותך ואמך שלא יראו אותנו", נאמנת, וכן אם אמרה "סבורה הייתי להיות נדה אבל עכשיו בדקתי עצמי ומצאתי שמחמת מכה או חבורה בא אלי הדם" (ש"ך), עי' רדב"ז (פ"ת)¹⁶⁰.

(ו) רק שהיא באה ושוכבת כו' - עכ"ז הבעל חייב לשאול אותה "למה היא באה אצלו הרי אמרה אליו טמאה אני", דצריך להוציא האמתלא מפיה, אבל אם בתחילה אמרה "מרגשת אנכי כאב בבני מעיים וחוששת לשינוי וסת כו'", אז מותר לכתחילה בשכבה אצלו (ש"ך), ומש"כ הרמ"א היינו שונה מנדה שאסור לשאול אותה "אולי טהורה את וטעית" בכדי להרגילה אצלו (עי' &) (חור"ד), אשה שאמרה לבעלה "ביום ד' יגיע זמן טבילתה" ואחר זמן ביום ג' אמרה שטענה בחשבון והיום יהיה זמן טבילתה, יש להחמיר אף על פי שהתורה האמינה לה, מ"מ בעל נפש יחוש, דלמא יצרה תקפה לבעילת הלילה, אבל אם הוא יום או יומים קודם, לא נחשדו בנות ישראל על כך (פ"ת).

¹⁵⁹ כל שהאמתלא הוא שאומר על עצמו דעביד איסורא אין שומעין לו ועוד לא שייך אמתלא אלא בשעברה הסבה, ועוד אין אמתלא אחרי עשיית איסור (פ"ת אה"ע סי' יט ס"ב):

¹⁶⁰ לא עשיתי

שו"ת רדב"ז חלק ד סימן רסד (אלף שלה)

(אלף שלה) שאלה ראובן תבע את אשתו ואמרה לו טמאה אני ולמחר אמרה לו טהורה אני ומה שאמרתי לך אמש טמאה מפני שהייתי בכעס אם היא נאמנת או לא. ועיקר השאלה אי סגי באמתלאה כל דהו או דילמא בעינן אמתלאה כההיא דשמואל דאמרה לי אמש לא הוה בי חילא שהיא אמתלאה גדולה:

תשובה בפרק האשה בעי מיניה שמואל מרב אמרה טמאה אני וחזרה ואמרה טהורה אני מהו. אמר ליה אף בזו אם נתנה אמתלאה לדבריה נאמנת. תנא מיניה ארבעין זימני ואפילו הכי לא עבד שמואל עובדא בנפשיה עד כאן. ופירשו התוס' אם מועיל אמתלאה או לא דכיון דאיכא מיא תיזל ותטבול ולא תועיל ופשיט ליה דאף בזו מועיל אמתלאה והיינו לישנא דקאמר אף בזו. אי נמי איכא לפרושי דכיון דעל עובדא דנפשיה בעי לה שמואל וקאמר ליה רב אף בזו שאמרה לא הוה בי חילא והוה לן למימר אי קושטא קאמרה הוה לה למימר ליה הכי בהדיא וכן אם היה שם אחיה ואחותו אם איתא דקושטא היא הל"ל הכי בהדיא קמ"ל דאף בזו האמתלאה נאמנת כל שכן באמתלאה שהיא מתביישת מלומר אותה שהיא נאמנת. ומיהו בעינן שתהיה אמתלאה ניכרת שאין בה שום הערמה אבל אם נראה שיש בה קצת הערמה אינה נאמנת וכן כתבו המפרשים עלה דההיא דשמואל. וא"ת אמאי בעינן אמתלאה והא ק"ל הפה שאסור הוא הפה שהתיר דכתיב את בתי נתתי לאיש הזה וגו' ו"ל הני מילי בתוך כדי דבור אבל לאחר כדי דבור אינה נאמנת אם לא נתנה אמתלאה לדבריה. הילכך בנדון דידן אם רגילה אשה זו להיות כעסנית או קפדנית שדרכה להיות נמנעת מבעלה מפני כעס וקטטה וקפידא נאמנת ואם לאו אינה נאמנת. כללא דמלתא עיקר הדבר תלוי אם יש באמתלאה צד הערמה כפי מה שנראה לבעלה הרגיל אצלה אינה נאמנת אפילו שתהיה הגדולה שבאמתלאות ואם אין שום צד הערמה באמתלאה אפילו שאמרה מפני כעס או מפני קטטה נאמנת ובעל נפש יפרוש כדעבד שמואל. והנראה לעניות דעתי כתבתי. דוד ן' אבי זמרא: לא עשיתי

(ז) אינה נאמנת – דרך משום בושה או אונס מקרי ואמרה "טמאה", אבל לעשות מעשה כזה ללבוש בגדי נדה אינה לובשת, אבל היכא דלא היה אפשר לה בענין אחר נאמנת, מעשה באשה אחת שילדה שלש פעמים בחודש השמיני וחששה שעין הרע גורם לה ורצתה להסתיר עיבורה מבני ביתה ושכנותיה והסכים בעלה שתאמר "טמאה אני" בתחילת עיבורה, כדי להסתיר עיבורה, בעלה מותר לבוא עליה בסתר לכו"ע, כיון דגלתה כן קודם שהוחזקה עצמה לטמאה, ואפילו לא ידע בעלה מזה נאמנת (ש"ך) 161, בכל מקום שהתורה האמין עד אחד לא מהני אמתלא להיות חוזר ומגיד, היינו דווקא כשאמר עדות זו בבית דין, עי' חו"מ (סי' כט ס"א), ועיין בשו"ת חוט השני סימן י"ג 162, וגבי "טמאה אני" כל שלא אמרה בבית דין, אם היו דנין על זה מטעם נאמנות באיסורין, אפילו "מבוכה" הייתי" בלא אמתלא היתה יכולה לומר, רק כיון דב"טמאה אני" יש גם כן סברא שעשתה את עצמה דבר אסורה, ולכן צריכה אמתלא. אם כן אמתלא אינו מועיל רק נגד שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא, מה שאין כן בדבר שהוא מטעם נאמנות הנוגע לאחר, אז אפילו אמתלא אינו מועיל או דאין צריך אמתלא, ולפי זה מובן דברי הט"ז (סק"ב?) בענין אם אמרה ברבים טמאה אני, ואם כן הוחזקה נדה בשכנותיה לאו מטעם "שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא" היא, וכל שנעשית חזקה על פי עדותה הוי כהגידה בפני בית דין ואינה יכולה לומר שוב "מבוכה הייתי", אבל דבר שיש לה חזקת היתר עד אחד אינו נאמן נגדו והא דנאמן לאסור בדבר שבידו הוא מטעם דיכולין להשוות חתיכה דאיסורא בדבר שהוא שלהן אכל העולם, וכיון דמטעם שויה חתיכה דאיסורא נגעו בה מועיל אמתלא (חו"ד).

(ח) החכם נאמן - דוקא החכם עצמו, כיון שהיא סומכת עליו ונמצאת שקרנית, משא"כ אם אין החכם לפנינו ועד אחד מעיד שהחכם אסר לה, אינו נאמן, והך נאמנות דחכם כאן היינו דוקא לענין איסור, אבל לענין ממון כגון להפסידה כתובתה, אין החכם נאמן יותר משאר עד אחד (ט"ז), הטעם שעד א' אינו נאמן כמו בכל עד מפי עד אם בא הא' וכפר אין השני האומר בשמו נאמן ועיין בתשו' הרב ס"ס 163 ו (ש"ך), י"א דאם אמרה "פלוגי תיקן לי הכרי" והוא מכחישה, המכחיש נאמן, היינו דוקא בכרי, שיש לו חזקת איסור טבל, אבל היכא דלא איתחזיק איסור, האשה נאמנת. וכן בדבר שהוא של בעלים, אין החכם נאמן להכחיש. ועי' לעיל (סי' קצו ט"ז סק"ז?), ועיקר זה הי"א לא כתב זה רק באומרת שהיא יודעת שנתקן הכרי, רק שתולה בפלוגי, באמרה שהוא היה המתקן, וכיון שעל גוף הדבר היא מעידה, נאמנת בדבר שהוא שלה, שכיון שכל א' מכחיש את השני, הבעלים נאמנים על שלהן יותר, וכן בדבר שאין לו חזקת איסור המתיר נאמן. אבל פלוגי חכם טיהר לי וכיוצא בזה, שאינה יודעת ואינה מעידה כלל בהיתר גוף הדבר, רק מפי החכם, שאז כיון שהיא אינה מעידה על היתר גוף הדבר, והחכם על גוף הדבר מעיד שאסור, החכם נאמן, שאין שום אדם מכחישו לומר שהוא מותר, רק על גוף החכם מעידה. ועוד אף אם נאמין לה שהחכם אמר לה מקודם שמותר, או שתיקן, הא עכשיו הוא חוזר ומגיד, ועי' לעיל (סק"ה?) שכל זמן שלא הוגד לפני בית דין, חוזר ומגיד, ועוד דנאמן במגו דאי בעי אמר מבוכה הייתי או טעיתי (חו"ד), עי' ט"ז לענין כתובה, ועי' אה"ע (סי' קטז ס"א וח"מ וב"ש שם 164) ועיין בתוה"ש סק"ח ועי' בספר בני אהובה פכ"ג מהלכות אישות הלכה י"א מ"ש בזה 165 (פ"ת).

@@@ (ד) היה משמש עם המהורה ואמרה לו: נטמאתי, ופירש מיד, חייב כרת, שיציאתו הנאה לו כביאתו. כיצד יעשה, נועץ צפרני רגליו בארץ, ושוחה בלא דישה, עד שימות האבר, ופורש באבר מת. הגה: וימלא פחד ורתת על העצירה שצאה לידו. ולא יסמוך עליה, רק יסמוך על רגליו וידיו, שלא יהנה ממנה. ואם פירש ממנה בקשוי ובסוגג, שלא ידע שאסור לפרוש ממנה, יתענה מ' יום, ואינו כריכין להיות לרופים, רק כל שבוע שני ימים, כגון שני וחמישי, וכליל התענית אסור בזין ובשר. ואם לא יוכל להתענות, יפדה כל יום צממון שיתן ללדקה, כפי ערך ממון שיש לו, כי עשיר יתן

161 עי' ט"ז לעיל סק"ג):

162 לא עשיתי:

163 לא עשיתי

164 שיש צד החולק על מקור דברי הט"ז, וכן מפסידה כתובתה, ומשמע מהח"מ שזה עיקר השיטה

וצ"ע:

165 לא עשיתי

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

יותר קלת מעני, ויש להחמיר בתקוצתו. וכל המרצה לשוב, זכות הוא לו. והאשה אינה לריכה כפרה. ואם שמשה שלא בשעת וסתה, ומלאה אחר התשמיש דם, אפילו נמלא על עד שלו, מקרי אונס, אפילו לא נדקה תחלה. וא"ל כפרה לא הוא ולא היא:

(ט) ואמרה לו נטמאתי - אם הרגישה באמצע תשמיש ולא הגידה לו כלום עד אחר הפרישה הבעל אנוס גמור ופטור לגמרי, אך לענין האשה הוא ספק אם נקראת ג"כ אנוסה, כיון דנכנסה בהיתר יצרה אלבשה, והו"ל תחלתה באונס וסופה ברצון, דהו"ל אונס גמור או לא¹⁶⁶. היכא דצריך כפרה אין חילוק אף אם לא הגיע לעשרים שנה, דמשנעשו בני מצוה בשנים וסימנים, מתחייבים בכל חיובי תורה בב"ד של מעלה ושל מטה, ועמ"ש לקמן (סי' שעו סק"ג?) (פ"ת).

(י) נועץ צפרני וכו' - הוא הדין אם שימש סמוך לוסתה ונזכר באמצע תשמיש דצריך גם כן לפרוש ממנה באבר מת, כיון דאסור בתשמיש הפרישה באבר חי גם כן אסור (חוו"ד), (ועמ"ש לקמן סי' קצד ס"א). ומש"כ כאן דוקא כשמוצאת דם באמצע תשמיש, אבל אם אמרה מרגשת אני, א"צ לפרוש באבר מת, דאימור הרגשת שמש הוא, אם לא שאמרה מרגשת אני בבירור שהוא דם¹⁶⁷ (פ"ת).

(יא) ושוהה בלא דישה - עיין (בשו"ת תשובה מאהבה ח"א ס"ס ע"ג) (פ"ת)¹⁶⁸.
(יב) יתענה מ' יום - עי' רמ"א אור"ח (סי' תקסח ס"ד) דשלשה ימים רצופים עם הלילות חשיב כמ' יום, ובאדם חלש סגי בב' ימים, והמג"א כתב דמ"מ יותר טוב שיצום מפוזרים שבכל עת יהיה לבו נכנע ויהיו חטאיו נגדו תמיד. ואם עשה במזיד שיתענה ע"ב יום, ואם חטא ב' פעמים, בכניסה ויציאה, יתענה ב"פ ככה. והאשה היכא דצריכה כפרה מאחר דנשים תשושי כח הן יש להקל עליהן בתעניתם, ואף אם אחד מהם פטור, מ"מ יתענה ב' ימים או יפדה דלא יהא אלא נתכוין לבשר טלה ועלתה בידו בשר חזיר והעיקר להתוודות (פ"ת).

(יג) ובליל התענית - ראוי לנהוג שלא יאכל בשר ולא ישתה יין בליל שלפני התענית ובליל שאחר התענית (פ"ת).

(יד) והאשה אינה צריכה כפרה - כשם שהוא צריך לשהות בלא דישה כך היא צריכה לשכוב בלי נינוע גופה, וכשהיא פורשת ממנו בעוד האבר חי בעל כרחו ידידה, היא חייבת ולא הוא, ולהיפך הוא חייב ולא היא, ואם שניהם מרצונם פורשים עצמן זה מזה שניהם חייבין ששניהם עשו איסור, והרמ"א מדובר כשפירש ממנה בעל כרחו דאז האשה אינה צריכה כפרה (חוו"ד), יש שלשה חלוקים בזה: אשה שיש לה וסת, בשעת וסתה ובעונה הסמוכה דאסורה לשמש, אם עברה ושמשה ומצאה אח"כ על עד שלו, אפילו בדקה לפני תשמיש, צריכים שניהם כפרה, ואין כאן אונס, שהרי היה להם למנוע מתשמיש, ומזה לא מיירי הרמ"א ולא המחבר כאן (עי' קפד סק"ב). אשה שאין לה וסת כלל, שלזו יש מצריכים אותה בדיקה תמיד לפני התשמיש עי' לקמן (סי' קפו ס"ב), ואם לא בדקה אין זה אונס, אמנם אם בדקה אנוסים הם על תחלת התשמיש, אבל על הפרישה שפירש באבר חי, יש חילוק אם אמרה לו "נטמאתי ופרוש ממני", הרי גם היא רצונה בפרישה, הרי הרצון והנאה נחשבים גם לה למעשה, וק"ו אם סייעה בהפרישה, שגם היא נשמטת מתחתיו ואף היא חייבת. אמנם אם אמרה לו רק "נטמאתי" ולא אמרה "פרוש ממני" א"כ מה שהודיעה לו, היינו שימתין עד שימות האבר, ואם פירש באבר חי, היא נחשבת אנוסה ואינה צריכה כפרה, והוא צריך כפרה, ומזה מיירי המחבר והרמ"א, ונקט המחבר לשון המשנה "היה משמש עם הטוהרה" בה"א הידיעה "הטוהרה" בודאי, דהיינו שבדקה לפני תשמיש, ואפ"ה אם פירש באבר חי, חייב על הפרישה. ועי' כתב רמ"א שהאשה א"צ כפרה שהיא אנוסה ממש, בין על הכניסה, שהרי בדקה, בין על הפרישה, שהרי לא אמרה לו פרוש. ושוב קאמר רמ"א, "ואם שמשה שלא בשעת וסתה", דהיינו שיש לה וסת ושמשה שלא בשעת וסתה, בזו אפי' לא בדקה תחלה מקרי אונס. וההפרש בין תחלת דברי הרמ"א ובין סיום דבריו הוא, שבתחלה מיירי באין לה וסת כלל, אלא שבדקה, וסיום דבריו הוא ביש לה וסת ושמשה שלא בשעת וסתה (פ"ת).

(טו) אונס - אבל אם נתחלפה לא אשתו בערוה חייב, וכן אם נדה היא וסבר שהיא טוהרה, צריך כפרה (באר היטב), אשה שפשטה חלוקה בלילה קודם השינה והיה שלא בשעת וסתה והיתה עם בעלה באותה הלילה ולמחר לבשה חלוקה בעמדה מעל משכבה ומצאה

¹⁶⁶ לא עשיתי

¹⁶⁷ לא עשיתי

¹⁶⁸ לא עשיתי

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

בו כתם, א"צ כפרה שונה ממקרה של הבאר היטב, דבענין שיש לומר הו"ל למידע אבל הכא לא שייך כלל הו"ל למידע דלא מצינו שתהא האשה מחוייבת לבדוק חלוקה שמא תמצא בו כתם כל שלא הרגישה כלל ולכן א"צ כפרה, בפרט באיסור כתמים אין להחמיר. מי שבא על אשתו שלא בשעת וסתה ביום ל"א לראייתה, ואז הרגישה כובד באברים וזה דרכה בכל עת זיבת דמה, אף דעברו ימי וסתה ושוב אין לבעל לחוש כלל, מ"מ מאחר שהרגישה הכובד וזהו וסת הגוף, היה לה לחוש לו, ומה שחשבה עצמה למעוברת ולא חששה כלל לכובד אברים, מחשבת שטות הוא, ע"כ אם קודם התחלת התשמיש הודיעה לבעלה שמרגשת כן. שניהם צריכים כפרה על שתיים על הכניסה ועל הפרישה ואף על גב דלענין חטאת אינם חייבין אלא כל א' חטאת א', מ"מ תשובה וכפרה מיהא בעי על כל כח וכח, ואם לא הרגישה עד תוך התשמיש, והודיעה לו, הבעל שוגג והיא פטורה, דאנוסה היא. ואם לא הודיעה לו כלל, הוא אונס ופטור, והיא האשה קרובה למשמשתו נדה וצריך לאיים עליה הרבה שלא תבוא להכשיל בעלה עוד. ולענין אם צריכה כפרה יש ספק עי' לעיל סק"ט(ט), אשה שאירע לה פחד פתאום ואח"כ בלילה שמשה ולמחר מצאה סדינה מלוכלך בדם, וגם על עד שלו שבודאי בשעת תשמיש היה, אין צריכים כפרה כיון דהיה שלא בשעת וסתה, ואף שקודם תשמיש נתפחה והפחד עלול להביא דם, היינו שהפחד מרפא ומתחלחלת לשעה ברגע הפחד ומרגשת בעצמה, ואיננו כשאר מקריים, שחיישינן שמא ראתה טיפת דם כחרדל או שמא ארגשה ולא אדעתה, כי אם יצא ממנה דם יצא בשפע ולשעתו ובהרגשה רבה, כי זה ענין חלחול דקרא, ואם לשעתה לא הרגישה תו לא חיישינן לה להצריכה בדיקה או פרישה כלל וממילא בנ"ד אינם צריכים כפרה. אשה שמצאה כתם והראתה לחמותה ואמרה שהיא טמאה ושוב הראתה למרשעת אחת ואמרה שאם הכתם חולף הולך ע"י רוק הרי היא טהורה, עי' ס"ט (סי' ק"צ ס"ק כ"ב)¹⁶⁹ ושמשה עם בעלה תרווייהו צריכים כפרה ומכ"ש המרשעת הזאת שהורה רעה להכשיל אחרים שראויה לעונש מר ומ"מ אף שהם קרובים למזיד אין להחמיר עליהם טפי מהמבואר ברמ"א, כיון דליכא אלא איסור דרבנן (פ"ת).

Commented [O94]: ל מה לא על כל שניה ותזעזעה?

סימן קפו – דיני בדיקת אשה בין לפני תשמיש בין לאחר תשמיש, ובו ה' סעיפים:
(א) אשה שיש לה וסת קבוע, אינה צריכה בדיקה כלל, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש. ואדרבה, אין לה לבדוק בפני בעלה בשעת תשמיש, כדי שלא יהא לבו נוקפו. והרמב"ם ז"ל מצריך לבדוק אחר תשמיש, היא בעד אחד והוא בעד אחד, ולראות בהם שמא ראתה דם בשעת תשמיש. ולדעתו, הצנועות בודקות עצמן אף קודם תשמיש. (וסכנא הראשונה היא עיקר, וכן נהגו):

(א) וסת קבוע - אשה שלא ראתה מעולם דהיינו בתולת דמים בחזקתה קאי, וא"צ בדיקה לבעלה (פ"ת).

(ב) והרמב"ם ז"ל מצריך לבדוק - בדיקת אשה שאין לה וסת כשאינה עסוקה בטהרות אין צריכה בדיקת חורין וסדקין, דאין צריכה בדיקת חורין וסדקין רק הבדיקה של הפסק טהרה ובדיקת שבעה, ולבעלה בקנוח סגי, רק שתשהה העד על גופה שיעור וסת המבואר לקמן (סי' קצ סנ"א), ולבדוק בדיקת חורין וסדקין מנעו, דבבדיקה כזו ודאי דיהיה לבו נוקפו, אבל מחמת קנוח לבד ודאי דלא יהיה לבו נוקפו (חוו"ד), אפילו מינקת ומעוברת וזקינה וקטנה (רע"א).

(ב) אם אין לה וסת קבוע, שלשה פעמים הראשונים צריכין לבדוק קודם תשמיש ואחר תשמיש, הוא בעד שלו והיא בעד שלה, ואם הוחזקה באותם שלשה פעמים שאינה רואה דם מחמת תשמיש, שוב אינה צריכה בדיקה כלל, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש. ולהרמב"ם והרא"ש, כל זמן שאין לה וסת צריכה היא בדיקה לעולם, קודם תשמיש ואחר תשמיש, והרמב"ם מצריך שגם הבעל יבדוק עצמו אחר תשמיש. הנהגה: ואין צריכין לבדוק עצמם אחר כל תשמיש ותשמיש שעושין כלילה אחת, אלא מקנחין עצמן כל הלילה בעד, ולמחר צריכין בדיקה, ואם נמצא דם טמאה. קנחה עצמה בעד, ואצדה, לא תשמש עד שתבדוק עצמה, הואיל ואין לה וסת:
(ג) ג"פ הראשונים כו' - עיקר להלכה דלא בעי בדיקה כלל לבעלה, מיהו נ"מ באשה שראתה דם מחמת תשמיש דצריכה בדיקה ג"פ ומשמשת בעדים, וכל שלא ראתה מחמת

¹⁶⁹ לא עשיתי

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

תשמי' א"צ בדיקה כלל, דלענין כתובה שהוא ממון, יכול הבעל לומר, כיון דאין לך וסת איני רוצה ליתן לך כתובה ולשמש עמך אלא בעדים, שמא תהיה רואה דם מחמת תשמיש, ומשמש בעדים ג"פ שתהא יוצאת שוב מחשש רואה דם מחמת תשמיש, אבל ודאי אי הבעל לא קפיד משום כתובה לענין איסור נמי לא בעי בדיקה כלל (ש"ך), עי' ש"ך דפסק דאם ראתה פעם אחת דשוב צריכה בדיקה ג' פעמים שתחזק באינה רואה דם מחמת תשמיש, ועיקר דכל שנקבע בפעם אחת נעקר בפעם אחת ואינה חוששת שוב (עי' לקמן סי' קפט ס"ב), ולכן להלכה, אשה שיש לה וסת אם נולד בה ריעותא שוב, צריכה בדיקה אחר תשמיש, ונעקר בפעם אחת, וכיון דבדיקה פעם אחת ולא מצאה שוב אינה חוששת, ובאין לה וסת בעי בדיקה ג' פעמים, וזה אפילו שמצאה פעם אחת דם בליל תשמיש אפילו במופלג מהתשמיש בעי בדיקה ג' פעמים דוקא אחר כך, שתחזק באינה רואה דם מחמת תשמיש. אבל לעולם צריכה בדיקה ואפילו קודם תשמיש, היינו קנוח וכמש"כ סק"ב). ובעיקר הבדיקה אי צריכה לאור הנר הוא מח' ראשונים, וכן גבי בדיקה ונאבד העד דצריכה לבדוק מחדש קודם תשמיש הוא מח', והרמ"א הקיל (חוו"ד), עי' ש"ך וי"א דבמקום שנהגו להקל אין להחמיר אבל בלא"ה אין להקל נגד פסק המחבר והרמ"א. עי' ח"ד והקנוח צריך להיות בשעה שאינה שוכבת אפרקיד (פ"ת).

(ד) ולמחר צריכים בדיקה - צ"ע אם גם קודם התשמיש תוכל לבדוק על סמך שתראה למחר על העד או דוקא בבדיקה שאחר תשמיש יכולה לעשות כן, אבל קודם תשמיש צריכה לבדוק ולראות לאלתר¹⁷⁰, ועי' ח"ד סק"ג, ועמ"ש לקמן (סי' קפח סק"ג?) (פ"ת). (ה) ואין לה וסת - אפילו אשה שאין לה וסת, אם היא מעוברת שמסולקת דמים, א"צ בדיקה, וה"ה למניקה דחד טעמא הוא (פ"ת).

(ג) אישה שאינה רואה בפחות מי"ד ימים אחר טבילתה, אבל לאחר י"ד ימים אין לה קבע, עד י"ד יום דינה כדין אשה שיש לה וסת:

(ו) דינה כדין אשה שיש לה וסת - צ"ע בהלכה זו, שכן אם אשה רואה תמיד אחרי ל' יום, הרי עי' ש"ך (סי' קפט סק"ל?), ודברי שם סק"ב?), שהיא צריכה לחשוש לעונה בינונית (חוו"ד).

(ד) יש לאדם להניח את אשתו שתבדוק בעד שלו, מתוך שנאמנת על שלה, נאמנת על שלו:

(ה) אם ראתה דם מחמת תשמיש שלש פעמים רצופים, אסורה לשמש לעולם עם אותו בעל, ויתבאר בסימן שאחר זה:

סימן קפז - דיני אשה הרואה דם מחמת תשמיש, ובו י"ד סעיפים:

(א) ²⁹⁰אשה שראתה דם מחמת תשמיש ²⁹¹מיד, ²⁹²בכדי שתושיט ידה ²⁹³לתחת הכר, או לתחת הכסת, ותמול עד לבדוק בו, ותקנה עצמה, משמשת ג"פ. אם בכל ג' פעמים רצופים ראתה דם, ²⁹⁴וכ"ש אם מלאה ג' פעמים דם על עד שלו, אסורה לשמש עם בעל זה, אלא תתגרש ותנשא לאחר. נשאת לאחר, וראתה דם מחמת תשמיש ג' פעמים רצופים, אסורה לשמש גם עם אותו בעל, אלא תתגרש ותנשא לשלישי. ואם גם עם השלישי ראתה דם מחמת תשמיש ג' פעמים רצופים, לא תנשא לאחר אלא אסורה לכל עד שתבדוק. הגה: ²⁹⁵וי"א שאין לנו בקיאות איזה מקרי מחמת תשמיש, כי אין בקיאות צעוער הנזכר, ולכן כל שרואה ג"פ סמוך לתשמיש מקרי לדין מחמת תשמיש, ונאסרה על בעלה. ²⁹⁶ואלו ג"פ צריכים להיות רצופים, אבל אם לא היו רצופים לא נאסרה על בעלה. (וכן כתב המחבר בסמוך). ²⁹⁷ואין חילוק בין אם ראתה ג' פעמים מיד שגשגה, ובין נתקלקלה אח"כ וראתה ג' פעמים. ²⁹⁸וכל זה לא מיידי אלא צרחתה סמוך לתשמיש, אבל אם לא ראתה סמוך לתשמיש, לא נאסרה על בעלה, ומותרת לו לאחר טהרתה תמיד ודינה כמו שאין לה וסת.

(א) מיד בכדי כו' - כלומר דאם ראתה מיד בשיעור זה, אף על גב דיש מקום לומר דאחר תשמיש ראתה, מ"מ כיון דהיתה חייבת אשם תלוי, מקרי "רואה מחמת תשמיש". אבל אם רק ראתה אחר השיעור הזה, מותרת לבעלה, אף על גב דיש מקום לומר שקודם לכן היתה דם, יצאה מכלל רואה מחמת תשמיש. וכן אם בדקה מיד אחר תשמיש, ולא מצאה דם, ואח"כ ראתה דם, אפילו תוך שיעור זה, לא מיקרי "רואה מחמת תשמיש". וכל היכא דלא מיקרי רואה מחמת תשמיש אפילו ראתה כמה וכמה פעמים מותרת (ש"ך), אם ראתה ג' פעמים רצופים.

פעמים בליל תשמיש מופלג מתשמיש, אסורה בפעם ד' לשמש שני תשמישין בלילה אחד, משום עונה הסמוכה לוסת, עד שתיעקר ג' פעמים, עי' לקמן (סי' קפט סכ"ד) דכל שאין הראיה מובלעת בתוך הוסת, אסורה כל אותה העונה שאחר הוסת, ואפילו לפי הצד החולק וסובר דכיון שתחלת הראיה מובלעת בתוך הוסת דאינה אסורה כל העונה דבתר תחלת הראיה אזלינן, מודה במקום שכל הראיה הוא אחר הוסת, אסורה כל העונה. ואין להקשות דהא בסעיף כ"ד מבואר דהיכא שאין הראייה מובלעת דאסורה מתחלת הוסת, אם כן תהיה אסורה גם כן מתחלת התשמיש, יש לומר דלא החמירו במקום עיגון משום עונה הסמוכה לוסת (חוו"ד), אם בשעה שראתה מחמת תשמיש עדיין לא היה לה וסת קבוע כלל, ואח"כ נקבע לה וסת קבוע, בין בימי החודש בין וסת הפלגה, משום דהא דרואה ג"פ מחמת תשמיש, אסורה היא מטעם וסת, דאמרינן קבעה לה וסת במעשה התשמיש, והרי עי' לקמן (סי' קפט ס"ז) דוסת שנקבע מחמת אונס כגון שקפצה וראתה אפילו אירע כן כמה פעמים אינו כדין וסת קבוע אם לא קבעה אותו לימים, רק דמ"מ חוששת לו אם אירע ג"פ כמו לוסת שאינו קבוע, ומעתה זהו עצמו דין אשה הרואה מ"ת דהרי מה בין קפיצה לתשמיש וא"כ כיון דהוא רק וסת שאינו קבוע, לפ"ז בנדון הנ"ל, כיון שנקבע לה וסת קבוע שוב אינה חוששת לוסת שאינו קבוע כלל, אפילו לא נעקר עדיין הוסת שאינו קבוע (עי' סי' קפט ש"ך סק"מ?) ואז היא מותרת לשמש עם בעלה ואם שוב תראה מ"ת פעם ראשון אז פעם השני תפרוש ליל טבילה ותשמש בלילה שאח"כ ואם שוב תראה מ"ת תחזור ותטבול ותשמש פעם שלישי ואם שוב תראה אז תבא לשאול לגדולי הדור, ועיין ח"ד סק"ה) שחולק עליו (פ"ת).

(ב) משמשת ג' פעמים - פי' כולל אותו תשמיש שראתה כבר דם מחמתו (ט"ז), דהיינו עוד ב' פעמים (ש"ך), נראה דסותר דברי עצמו בסימן קפ"ו. ועיין בתורת השלמים בסימן זה ס"ק ב' מה שכתב שם דהשו"ע מדכתב לשון הגמרא סבירא ליה דראיה ראשונה לא ממנינא היא, (ובש"ע) [ובש"ך] מבואר להדיא דראיה ראשונה ממנינא, ע"כ (דג"מ) 171, עי' לעיל (סי' קפו סק"ב?) דאם ראתה פעם אחת אפילו במופלג מהתשמיש אפילו אין ידוע אם היה מחמת תשמיש, הרי נולד בה ספק, ושוב צריכה בדיקה ג' פעמים שתצא מספק רואה דם מחמת תשמיש. וזהו דוקא באשה שאין לה וסת, אבל באשה שיש לה וסת, אף שנולד בה ספק, אינה צריכה בדיקה רק פעם אחת, וכשלא ראתה פעם אחת, שוב אינה צריכה בדיקה. והנה אם בדקה עצמה שתי פעמים סמוך לתשמיש וראתה, ואחר כך שמשה כמה פעמים בלא בדיקה כלל, ואחר כך בדקה עצמה תיכף אחר תשמיש פעם אחת ומצאה דם, הוי כשלוש פעמים רצופין והוחזקה זו להיות רואה דם מחמת תשמיש, דדוקא כשבדקה באמצע הג' פעמים ולא ראתה, אז הימים הראשונים יפלו ומכאן ואילך מתחיל חשבון חדש, אבל כשלא בדקה בינתיים, מצטרפין, אפילו הראיות הרחוקות (חוו"ד), עי' ט"ז וש"ך וי"א שצריך ג' פעמים נוספים על הראשון, כיון שלא בדקה מלפני תשמיש (פ"ת), עי' ח"ד, ועי' מש"כ לעיל (סי' קפו סק"ב?), אשה שאמרה שראתה ג"פ רצופים דם מחמת תשמיש ואחר כך כשחקר הרב אימתי היתה הבדיקה ואמרה בפעם שניה לא בדקה עצמה תיכף מחמת שלא הרגישה כלום רק ביום שלאחר הטבילה בדקה ומצאה דם, אין זו בגדר רואה מחמת תשמיש כיון דבפעם ב' לא בדקה תיכף ולא אמרינן נתגלה הדבר למפרע, אמנם אם יש ג"פ לבד זה אסורה כנ"ל בשם ח"ד, והיא נאמנת שהרי אין כאן חזרה, כיון שיכולה לתרץ דבריה ולא היה במשמעות דבריה ענין איסור ברור, אבל אם אחר התשמיש לא אמרה לבעל רק ביום שלאחר התשמיש אמרה כן, אפשר לומר שאינה נאמנת וצ"ע אם בשני פעמים הראשונים אפילו אם אמרה אחר זמן רב נאמנת כיון שאינה נאסרת מיד עד שתראה ג"פ ועיקר הקפידה הוא רק על פעם הג' (פ"ת).

(ג) רצופים כו' - כלומר בלי הפסק תשמיש של היתר בינתיים, אבל א"צ ג' לילות רצופים כדלקמן (סי' בהג"ה) (ש"ך).

(ד) על עד שלו - דבכה"ג אפי' מצאה זמן מופלג אחר התשמיש, מקרי רואה מחמת תשמיש, דע"כ מחמת תשמיש הוא (ש"ך), כ"ז מיירי שנמצא בעד שלו שהוכן לקנח בו אחר תשמיש וקנח עצמו בו, אבל אם לא קנח בעד שלו רק שנמצא בכותנתו, לא הוי רק כמו שאר כתם הנמצא ולא מצינו שנחוש בכתמים בבגד האיש כ"א בבגדי אשה (עי' לקמן סי' קצ סק"ב?), וי"א דאפילו אם נמצא נמי בכותנת שלה יתכן שבא לאחר זמן שיעור אשם תלוי ומה שנמצא בשלו אפשר שהגיע ממקום אחר, ועי' לקמן (סק"מ?). מעשה שאירע אשה אחת שלחה לשאול על סדין בתורת כתם שהיה בו בכמה מקומות כתמים ולא

היה בכל אחד כגריס והמראה שבינתיים היה מקום ספק, אם מצטרף. וכאשר שלח המורה לחקור אם יש לה במה לתלות. השיבה כי יש לתלות בבעלה לפי שתיכף אחר התשמיש קינח הבעל את האבר בהסדין, והסדין היה נקי ובדוק, וזה אירע ד' וה' פעמים, וטמאתה את המראה כי לא ידעה דבר שיהיה בזה דבר חמור, ובכל פעם היא בודקת עצמה בשחרית אחר התשמיש ואינה מוצאת שום דבר ולבעלה כאב בצידו והכאב נמשך לפעמים לפניו סמוך לאבר וכשתן לא נמצא שום אודם, גם לא שום כאב, רק זה מקרוב נראה על סדינו שהיה מלוכלך בש"ז כעין מראות אדומים ששלחה לשאול, ולאשה הנ"ל יש לה וסת קבוע יש להקל דאין זה בגדר רואה מחמת תשמיש, דאין הדבר ברור שהיה יותר מכגריס, גם הוא מקום שהפישפשיין? מצויין שנוכל לתלות כתורמס?, גם נראה שלא היה בבירור במקום שהבעל קינח עצמו, רק שרגיל לקנח שם. גם לא מצאה תיכף בלילה אחר קנוח בעלה ולא ראתה הכתם עד הבוקר, מעתה אינו בגדר "עד הבדוק", כיון שנוכל לתלות שאח"כ נעשה ע"י מאכולת? וכדלקמן (סי' קצ"ד), ואף על גב שנמצא איזה פעמים עכ"ז, לא יצא מדין כתם שתולין במה שיכולין לתלות, ואפילו הוי בגדר ספק, מ"מ נוכל לצרף בזה דעת הרמ"א (&) באשה שיש לה וסת אם יש מקום לתלות במכה אף על פי שאינה יודעת שמכתה מוציאה דם, ולכן יש להתירא לשמש עוד עכ"פ פעם אחד ושתבדוק אח"כ היא ובעלה כדי לעמוד על הבירור, ונכון להתיר לתקן מה דאפשר, לשמש בלילה שניה ויותר נכון להתיר לה לטבול ביום השמיני קודם מנחה, ותלך לביתה בלילה ומותרת לשמש מיד, כיון דהוי לאחר עונת הוסת, גם י"ל דמלילה ליום לא קבעה, ואם תטבול בלילה אולי חו"ש? תראה עי"ז, רק בזה לא יהיה עקירת וסת אם לא תראה כיון שלא טבלה בלילה, וגם לבדוק מי רגלים שלו שמטיל פעם ראשון אחר התשמיש (פ"ת).

(ה) אסורה לשמש - ברואה מחמת תשמיש יש לחוש לשני חששות, או שהיא מחמת חולי, וכן יש לחוש לוסת של חימוד התשמיש או לשאר מקרי התשמיש, וכשהיא מחמת חולי לא שייך לומר אין כל אצבעות שוות, וכשמכניסה שום דבר להמקור מחויב לצאת דם מהמקור מחמתה, אבל בדם שבא מהמקור מחמת וסת של חימוד או מקרה התשמיש, שייך לומר אין כל אצבעות שוות. ואין לומר דנתרפאת כשלא נפל ממנה חרדת דם ולא עשתה שום רפואה לנפשה, דלא כש"ך (סק"טו). אין למדין משפופרת להקל כלל כי אינו בגדר אחד כלל ברוב פעמים, ואין מביאין ראיה מהשפופרת להקל ולעקור הוסת, אם בדקה עצמה תחת הבעל הראשון ומצאה על ראש המוך דגם כן נאסרה לכל העולם כמו שכתב הש"ך ס"ק י"ג, מכל מקום אם בדקה אחר כך עוד פעם אחת בשפופרת ולא מצאה, דמחשש חולי יצאה כיון דלא מצאה עכשיו, מותרת להנשא לבעל שני, כיון דלבעל הראשון אינה אסורה רק מחשש וסת כמו שכתבתי לעיל, ולגבי בעל לא נחשב זה לוסת, דנגד וסת אמרינן אין כל אצבעות שוות, ועי' לעיל סק"ז? שהביא צד המתיר אשה שראתה מחמת תשמיש ולא היתה לה וסת קבוע, ואח"כ נקבע לה וסת קבוע, ואין לסמוך על זה דלאו מטעם וסת לחודיה נאסרה רק מטעם חשש חולי הממלאה ונופצת, דאפילו בימי עיבור והנקה שאינה חוששת לוסת חוששת ברואה מחמת תשמיש, מ"מ אין לאשה לבדוק עצמה בימי עיבור והנקה, דאין ראיה כל כך משעה שהיא מסולקת דמים, אמנם אם בימי עיבור והנקה ראתה ג"פ, אסורה לבעלה (חו"ד), וי"א דאם נתעברה כביאה שלישית שראתה מחמת תשמיש תמתין עד שיהיה הוכר עוברת ומותרת לבעלה כל ימי עיבורה ומניקתה, ואם גם בימי עיבורה תראה מ"ת תחזור ותיאסר ואף אם לא תראה מ"מ כשיפסוק ימי העיבור וההנקה תחזור לאיסורא דמה שלא ראתה בימי עיבור והנקה לא מהני לעקור הוסת הראשון שקבעה לראות מ"ת, ואם תראה ג"פ מחמת תשמיש בימי מניקתה אי אסורה כל ימי מניקתה תלוי במחלוקת הט"ז (סי' קפט סקמ"ח?) הסובר דאפי' לוסת שאינו קבוע חוששת מעוברת ומניקה, אבל הש"ך (סי' קפד סקי"ט?) דדוקא בוסת קבוע חוששת, וא"כ כיון דרואה מ"ת אינו נחשב וסת קבוע, לא היתה צריכה לחוש כל משך כ"ד חודש, ועמש"ל (סי' קפד סקי"ד?) דהש"ך עצמו סובר ג"כ דאפילו בפעם ראשון חוששת, וגם אפשר דהא דוסת שנקבע ע"י עונות נחשב אינו קבוע רק לענין עקירה, דנעקרה בפעם אחת, אבל לחוש לו בימי מניקתה, אפשר שצריכה. וגם זה שתשמיש מקרי אונס אינו מוסכם וגם עי' רמ"א (סי' קפז ס"י), וכל זה אם כבר עברה ושמשה וכו' לשון עבר מורה לאסור לכן בהיתר זה לא אקבע. אשה שראתה דם מחמת תשמיש ב' פעמים טרם שהוכר עוברת, ופעם ג' אחר שהוכר עוברת, אם היו כל הג' פעמים בימי עיבור אחר הכרת העובר או בימי הנקה ה"ל רואה דם מ"ת ממש, ואף על גב דקי"ל (סי' קפט ס"?) דאין אשה קובעת וסת בימי עיבורה ומניקה, היינו להיות כוסת קבוע, אבל מיחש חוששת, ואם כן כיון שראתה ג"פ מחמת תשמיש, צריכה שתחוש ואסורה לשמש, אבל נעקר בפעם

אחת אם עברה ושמשו כו', וגם אשה זו שראתה נמי ב"פ קודם הוכר עוברה ופעם ג' אח"כ, היא רואה מחמת תשמיש גמורה ויש לסמוך על דעת הצד לעיל סק"ב) שלא לצרף ראייה ראשונה כיון שלא בדקה תחלה ותידון כרואה ב"פ מ"ת ועתה לא ישמש עמה עד שתשאל לרופאים ותעסוק ברפואות וכיון שאינה מוחזקת ועדיין תוכל להאמין לרופאים שנתרפאת ותשמש פעם ג' ותראה לדחות התשמיש הג' ההוא עד אחר ה' או ו' חדשים לעיבורה שאינה עלולה לראות באותן הימים דכל טצדקי שנוכל לעשות שלא תקלקל עצמה נעשה לה (פ"ת).

(ו) ותנשא לאחר. לפי שאין כל אצבעות שוות (ט"ז) ולענין כתובה, עיין באה"ע (סי' קיז ס"ו) (? (ש"ך), אם ראתה שפע דם אין להתירה להנשא לאחר, שעיקר ההיתר שמתרת לשני מקום ספק ספיקא שמא מהצדדים ושמא אצבע של השני לא תהיה שוה לראשון אבל כשיורד בשפע והוא ודאי מן המקור אין כאן ס"ס ואף אם בב' פעמים ראשונים לא ראתה בשפע רק בפעם הג' אין הדבר ברור להתירה לאיש אחר ואפילו בדיקת שפופרת יש לפקפק בה כיון שע"י שפע דם שיצא ממנה נתברר שהוא מן המקור הרי היא בכלל כל הממלאה ונופצת (פ"ת).

(ז) ותנשא לג' - שלא הוחזקה לראות מחמת כל האצבעות אלא עד הג', וזה שלא נאסרה לג' אחר הביאה הראשונה, לפי שאין כל הכחות שוות, ושמא בעילה ראשונה היתה בכח מרובה ולא הוחזקה אלא בג' ביאות לכל א' וא' (ט"ז), עי' באה"ע (סי' ט"ו) (? מ"ש בזה (ש"ך), זקינה שפסקה מלראות זמן רב והתחילה לראות מחמת תשמיש ומרגשת צער וכאב אינה צריכה בדיקת שפופרת, אך אם ראתה בילדותה ג"פ מחמת תשמיש, לא מהני מה שהזקינה אח"כ, וצריך עיון לדינא. אשה שראתה ג' פעמים מחמת תשמיש ונתעברה וילדה מותרת לשמש אח"כ לאחר שתטבול בימי טוהר שלה, ואם אינה רואה, יש לומר דמותרת לשמש אח"כ אפילו לאחר שעברו ימי טוהר, ויש חולקים על זה משום דמימי טהרה לימי טומאה, כשם שאינה קובעת כך אינה עוקרת, וגם אפילו לאחר ימי טוהר, כל ימי משך ההנקה לא מהני מה ששמשה ולא ראתה כדלעיל סק"ד? (פ"ת).

(ח) עד שתבדוק - פי' בבדיקת שפופרת הנזכר בסעיף ב' (ט"ז), אשה שראתה ג"פ מחמת תשמיש והזקקה לבדיקת שפופרת, אם נתעברה בתשמיש האחרון לא מהני לה בדיקת שפופרת כל ימי עיבורה וימי מניקתה, אכן כ"ז אם בדקה ולא מצאה כלל לא מהני, אבל אם מצאה בצדדי השפופרת שההיתר הוא משום דדם מצדדים קאתו, מהני, ואם תבדוק בשפופרת צריכה מתחלה נקיים וטבילה (פ"ת).

(ט) ונאסרה על בעלה כו' - צ"ע אי מחמירין מה"ט דאין אנו בקיאים לאסרה לכל העולם היכא שהוחזקה בשלשה אנשים כן (ש"ך).

(י) מיד שנשאה כו' - ע"ל סעיף י"ג דין בתולה (ש"ך).

(ב) ²⁹⁹ביצד בודקת, נומלת שפופרת (פירוש קנה הלול של עופרת) של אבר¹⁷²(יא), ופיה רצוף לתוכה, ונותנת בתוכה מכחול(יב) ובראשו מוך, ומכנסת אותו באותו מקום ³⁰⁰עד מקום שהשמש דש(יג), נמצא דם על ראשו בידוע שהוא מן המקור, ואסורה(יד), ואם לאו(טו), בידוע שהוא מן הצדדין, ומותרת(טז). (י³⁰¹ואף בזמן הזכ"י) יס לסמוך לזדקקה(ז):

(יא) של אבר כו' - ה"ה גם בשאר מיני מתכות לאפוקי של עץ דלא דמסרטט וה"ה של ברזל דלא דמסרטט ועיין עוד שם כמה חילוקי דינים¹⁷³ (ש"ך), בדיעבד שבדקה בשל עץ, מהני, שהרי הטעם דמסרטט הוא דשמא באמת לא יהא דם, רק ע"י הסירוט יוציא דם, ותמצא על ראשו ונטמא אותה בחנם, וא"כ סוג החומר הוא רק להקל עליה, אבל אם בדקה בשל עץ ואפ"ה לא נמצא על ראשו מהני. אמנם לפמ"ש (לעיל סק"ז? ולקמן סק"ד? וי"ז?) דאם מצאה בצדדי השפופרת קיל יותר מאם לא מצאה כלל, אם בדקה בחומר שאסרו חז"ל, לא ניתן לה הקולא של מצאה בצדדים, רק דינה כמי שלא מצאה כלל, וחוששים שמה שנמצא הוא ע"י הסירוט, וצ"ע (פ"ת).

(יב) מכחול - פירוש קיסם? ואם הכניסה רק את הקיסם, לא היתה יודעת אם מהמקור אם מהצדדין ע"כ תכניסנו בשפופרת שמפסיק בין הקיסם לצדדין. והמוך הוא בשביל שיהא הדם ניכר בו, ועוד שלא יסרטט ויוצא דם (ט"ז), מתחלה מכנסת השפופרת עד מקום שהיא יכולה ואח"כ מכנסת המכחול בתוך השפופרת ובראשו מוך ודוחקת אותו עד שתגיע סמוך לצוארי הרחם וה"ה כשהיא מוציאה, מוציאה תחלה המכחול מתוך השפופרת (פ"ת).

¹⁷² פי' עופרת.

¹⁷³ לא עשיתי

(יג) עד מקום שהשמש דש - א"צ להכניס השפופרת עם המכחול והמוך רק עד מקום שהיא יכולה ומשערת בעצמה לפי אומד דעתה שהגיע עד מקום שהשמש דש ואשה בעצמה נאמנת ע"ז וא"צ כלל לדחוק השפופרת למקום צר ודוחק ואין לנו לחוש שמא לא הכניסה כשיעור דישה דלא ניתנה תורה למלאכי השרת (ש"ך),¹⁷⁴ (פ"ת), יש לעשות השפופרת כשיעור אבר בינוני (פ"ת).

174 שו"ת ב"ח החדשות סימן לד

הלכות נדה

זאת השיב הרב מוה"ר וייפוש מקראקא להרב מוה"ר וולק כ"ץ מלבוב. מ"ש מר בענין בדיקת השפופרת שלפי מה שכתב הרמב"ם שאותו הבדיקה צריך שתהא עד צואר הרחם וכבר כתב הרמב"ם שהמקום שהשמש דש הוא בפנים בצוואר הרחם והוא המקום הנקרא פרוזדור בלשון חכמים והאבר נכנס לשם בשעת תשמיש עד מקום השיניים שהם בקצה הפנימי של הצוואר אצל החדר והאם עצמה ולפי"ז יצטרך להיות הבדיקה ג"כ באותו הצוואר עד סמוך לשיניים שהם בקצה האחרון שם הצוואר בצד הפנימי וע"ז כתב מל"ת זאת הבדיקה הוא קשה מאוד כי אותו הצוואר הוא נסתם הרבה מאוד אפילו בראש החיצון ובדוחק גדול תוכל להכניס האצבע שם ואיך תכניס שם השפופרת גם היא צריכה להכניס שם גם האצבע כדי לכוין אותו הפתח כיון דאותו הפרוזדור והצוואר אינו קבוע בחוץ אלא תלוי ועומד בתוך הגוף ומתנדנד כמו שאומרות הנשים וקושיא זו יקשה יותר בבדיקת הנשים בהפסקת טהרה לז' נקיים שהפקחות שבהם אומרת שא"א להכניס שם העד כ"כ בעומק ואפילו המדקדקות אין עושין כן אלו הן תוכן דברי מל"ת.

והנה במ"ש מר בענין בדיקות הז' נקיים והפסקות טהרה שאין הנשים עושין כן כבר קדמוך רבנן בזה שכבר הרגיש מהרא"י בזה וכתב דכיון דא"א לנשים כולי האי אין להחמיר עליהם ביותר וכ"כ הב"י ע"ז וז"ל ודברים אלו קשים בעיני שא"א לאשה להכניס העד כ"כ בעומק ואם תדחוק להכניסו כ"כ בעומק תתקלקל עצמה ע"י שיסרט המקום בפנים ע"י בדיקה זו ויוציא דם כו' וזכורני כי בנערותי ראיתי זקנות שהי' מגמגמות על בדיקה זו לומר שא"א לעשות כו' עכ"ל. אך עיקר הקושיא הוא במה שסיים הב"י וכתב שלכל הפחות בדיקות ההפסקה ובדיקות פ"א מימי הספירה הנקיים צריכה לעשות כן ולבדוק עד מקום שהשמש דש שם כו' והנשים אומרים שאפילו המדקדקים ובעלת הנפש אין עושות כן ושהוא נפלא בעיניהם להכניס האצבע עם העד לצד פנים מחמת גודל דוחק הסתימה כו' ולפי"ז איך יצאת ידי חובת הבדיקה להרא"ש וטור ור"י ודברי הב"י בפשרתו הנ"ל וכן בבדיקת השפופרת האשה הרואה דם מחמת תשמיש איך יוצאין אליבא דכ"ע ע"כ תוכן דברי התמי':

והנה הנ"ל בענין בדיקת האשה הרואה בשעת תשמיש ע"י השפופרת בודאי הוא צריך להיות עד מקום שהשמש דש כיון דאנן חוששין שמא מחמת פגיעת השמש בצוואר הרחם בא הדם ולפי זה אנו צריכים גם כן שהמכחול יכניס עד שם וכמ"ש הב"י אך כיון שאותה הבדיקה הוא לעיתים רחוקים וע"י המילדות הבקיאיות לא יקשה לאשה לעשותה כ"כ באופן זה ולהכניס המכחול עד שם דכיון דאותה הבדיקה היא נעשית ע"י הנשים המילדות והפקחות והמה בקיאיות בזה ויודעת להכניס המכחול שם כי זהו אומנתן למשמש שם לעת הצורך לצורך רפואה או איזה דבר ובוודאי לא יקשה עליהם מלעשות כן פ"א ע"י הכנסות השפופרת ולא דבר רחוק הוא להם כמו שאומרות המילדות שזה אינו רחוק בעיניהן כלל ואף אם הי' קשה קצתו אין לחוש לזה כיון שהוא אינו תדיר והוא לטובתה בוודאי נקל לה לסבול הצער או הדחק והקישוי לצורך הרפואה גם כי לפי דבריהם אין אותו הפה סתום כ"כ כמ"ש מעל"ת כי אם בשעת עיבור כמ"ש הרמב"ם ואפילו בשעת העיבור אפשר דאין נסתם אלא הראש הפנימי של צד האם כמשמעות דברי הרמב"ם בפ"ה שכתב וז"ל והוא המקום הארוך שמתקבץ ראשו בשע' העיבור כדי שלא יפול הולד משם מדכתב שמתקבץ ראשו בשעת העיבור משמע שאין כל הצוואר נסתם אלא ראש האחד ויותר מסתבר לומר שהוא ראש הפנימי ששם מקום השיניים שכתב הרמב"ם ולפי הסברא הסתימה וההידוק הוא ע"י אותם השיניים אבל הראש החיצון שבצד החוץ אפשר שאינו נסתם כלל אפילו בשעת העיבור וכמו שאמרו הנשים הפקחות שאותו ראש של צד חיצוני הגוף הפה הוא פתוח תמיד ולפי"ז אפשר שגם בבדיקות ז' נקיים אפשר להיות עד שם כי אומרות קצת הנשים כי בעת שתהא האשה רובצת שתריבץ עצמה כמו שדרך התינוקת להרביץ עצמם בשעה שנצרכו לנקבים אז אותו המקום של זה הפרוזדור תלוי ועומד נגד הפתח החיצון לצד הגוף והוא פתוח קצת בענין שיכולה להכניס האצבע שם לכל הפחות בראשו קצת ועל כן אפשר ג"כ להכניס עד הבדיקה שם ולבדוק בו למעלה סמוך לפתח ואף אבר התשמיש אינו נכנס לשם כי אם במקצת כמ"ש הרמב"ם שאינו מגיע עד ראשו שמבפנים אלא רחוק ממנו כו' וכמ"ש בגמרא עד בין השיניים ובין השיניים עצמם כלפנים ולפי מה שהגידו המילדות לי כל אורך אותו הצוואר אינו אלא באורך חצי אצבע או ברוחב ב' אצבעות וא"כ לפי הסברא אין אבר התשמיש מגיע אלא כרוחב חצי אצבע או אצבע או פחות או יותר ולפי דברי הנשים הללו שאומרים שראש החיצון הוא פתוח קצת בראשו כשהאשה רובצת ואפשר להם לבדוק שם א"כ יכולין לצאת ידי כל הבדיקות הללו שפיר. אך כיון שמצינו לראשונים לב"י ומהרא"י שכתבו בשם זקנים וזקנות שזו הבדיקה הוא קשה ורחוק ושלא נהגו רוב הנשים כמעט

כולם בזאת הבדיקה ואין יודעת מזו הבדיקה כלל ואפילו המדקקים כמו שהעיד מהרא"י ובי"ז בזה
 אנו רואים שזו הבדיקה הוא קשה ומוכרחים לומר לפי דעת אותן הנשים שאומרת שאותו הפה
 הוא פתוח מ"מ צ"ל שאינו פתוח רק הפה אבל משם ואילך הצוואר הוא דחוק והבדיקה צריך
 להיות גם באותו צוואר בזה צריך עיון ליישב מנהגו. וגם מה שתמה מ"כ על הפוסקים שלא ביארו
 דבריהם לפרש להצריכה בדיקה זו ולא הי' להם לקצר במקום שצריך להאריך ולפרש דבריהם
 וודאי בזה צ"ע. ויש לנו לדקדק וליישב דברי הפוסקים וליישב מנהג הנשים הראשונות והאחרונות
 ולמצוא להם סמך וסעד לומר שיש להם על מי שיסמוכו ועתה אענה חלקי ואומר הנ"ל לפענ"ד:
 ואומר אף כי לפי הנראה מדעת הרמב"ם בפ"ה ובפירוש המשנה שהוא סובר שאותו מקום הקצר
 היוצא מן הרחם שהוא שבו יצירת הולד ובראשו הוא מתקצר והולך כמו צוואר ויש לו פה
 לצד חיצוני הגוף וזהו צוואר הרחם שכ' הרמב"ם שנקרא פרוזדור בלשון חכמים לפי הנראה אחר
 העיון יש לנו לפרש שאין זה פרוזדור שאמרו חכמים והוא לפמ"ש מ"כ בשם הנשים הפקחות
 והמילדות העבריות שאומר שראש אותו הפרוזדור הוא נסתם ואינה פותחת נפשה לגמרי כ"א
 בשעת הלידה כו' וסתמתו הוא ע"י שעשוי קמטים קמטים דוגמת שיני הכרכשתא וע"י כן קשה
 להכניס עד הבדיקה עד שם עכ"ל א"כ לפי"ז לא יקשה עלינו לפרש דברי המשנה והגמרא בפירוש
 אחר ולומר דמ"ש בפרק יוצא דופן /נדה/ כל הנשים מטמאות בבית החיצון וקאמר בגמרא הי ניהו
 בית החיצון ואמר ר' יוחנן עד בין השיניים ותני ר' זכאי ושיניים עצמו כלפנים ופירש"י בין השיניים
 יש בתוך הרחם תלתולי בשר כו' נוכל לומר שפיר שכוונתו הוא על אותן השיניים שלצד החוץ ולא
 על אותן השיניים שבראש הפנימי כמשמעות דברי הרמב"ם קצת וא"כ כיון שאמרו ובין השיניים
 כלפנים א"כ לא מקרי בית החיצון אלא אותו מקום הארוך שמצד החוץ עד אותו הפה שיוצא מן
 הצוואר הרחם שתלוי ועומד בתוך הרחם ואותו מקום הוא הנקרא פרוזדור ושם הוא בית החיצון
 שמתמאות בו וא"כ א"צ בדיקה אלא עד שם עד אותו הפה היוצא מן אותו המעי וידוע דעד שם
 בודקות כל הנשים בלי דוחק וקושי כלל כידוע. ומ"ש אח"כ במתניתא תנא מקום דישה ואמר רב
 יהודה מקום שהשמש דש ולפי משמעות דברי הרמב"ם דמשמע דאבר התשמיש נכנס לפנים
 מאותו ראש החיצון שהוא פה הצוואר והמעי הקצר דמשמע דבית החיצון הוא בתוך אותו מעי
 הקצר ובודאי לא יחלקו בזה המפרשי' עם הרמב"ם בענין מקום הכנסת האבר היכן הוא דודאי
 שלא יחלקו במציאות מה שאפשר לעמוד עליו בנסיון מ"מ לא יקשה על המפרשים מזה כלל. חדא
 דאיכא למימר מה שאמרו במתנ' תנא מקום דישה הוא חולק על אוקומת' דר' יוחנן וס"ל דבית
 החיצון הוא לפנים מזה ולפי"ז אפשר דאותן המפרשים דסתמו דבריהם ולא פירשו להצריך בדיקה
 עד מקום שהשמש דש דעתם לפסוק כאוקומתא דר' יוחנן דס"ל כיון דשקלו וטרו בני הישיבה
 ואיבעיא להו אליב' בין השיניים כלפנים או כלחוץ משמע להו שכך הל': ועוד יראה דלא יחלקו
 הני תרי לישנא אהדדי כלל דאף לשון אחרון שבגמרא דאמר מקום דישה כו' ג"כ כונתו עד אותו
 המקום עד בין השיניים החיצונים הללו וכמו שפירשנו באוקומתא דר' יוחנן ומ"ש הרמב"ם דאבר
 נכנס בפנים באותו המקום מ"מ אפשר לומר דלא נקרא בית החיצון שם דהמדקק בלשון הרמב"ם
 שכתב וז"ל ובשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור כו' יראה שלא כתב הרמב"ם שאבר התשמיש
 דש שם עד אותו מקו' הפנימי רק שבשעת גמר ביאה הוא נכנס לשם ובמתניתא לא קאמר אלא
 מקום דישה. וכן רב יהודה מפרש מקום שהשמש דש שם הרי שדקדקו בלשונם תמיד לומר לשון
 דישה ולא אמרו מקום שהשמש נוגע משמע דלא מקרי בית החיצון אלא מקום דישה השמש כל
 שעת התשמ' ולא מקום נגיעת השמש בלבד בגמר ביאה דוקא ולפי"ז לא יחלקו המפרשים עם
 הרמב"ם במצ' זה הענין במקו' הכנסת אבר דכולהו ס"ל שמקום דישה הוא המקום שחוץ לפה
 הרחם התלוי ועומד כנ"ל ושם הוא נקרא בית החיצון ולא מה שהוא בצוואר היוצא מן הרחם א"כ
 כיון שבית החיצון הוא בחלל הרחם שחוץ לצוואר האם ולפה הצוואר הנ"ל א"כ שם הוא המקום
 הטומאה לפי"ז גם הבדיקה אינו אלא לשם ושם אין המקום דחוק ונקל הוא לבדוק שם: ולפי"ז אף
 אם נאמר דמ"ש ר' יוחנן עד בין השיניים הוא כפירוש הראשון ור"ל עד אותן השיניים הקבועים
 בראש הצוואר שמבפנים היוצא מן האם ואותן תלתולי בשר שמצד החוץ לא יקראו בשם שיניים
 מ"מ נשאר לנו עדיין מקום וסעד למנהג הנשים. והמפ' שסתמו דבריהם ולומר להיפך דס"ל
 כאיקומתא בתרייתא דבמתניתא תנא מקום שהשמש דש והיא חולקת על האיקומתא דר' יוחנן
 וס"ל דוקא מקום הדישה דהיינו חלל הרחם של צד החיצון עד אותו פה צוואר האם הוא מקרי בית
 החיצון ולא מה שלפנים מן הפה תוך צוואר הרחם וס"ל דהלכה כאיקומתא בתר' שבתלמוד כיון
 דרב יהודה שהוא בתראי מפרש אותה ברייתא וכ"ש דנוכל לומר דתרוייהו איקומ' ס"ל הכי כמו
 שפירשתי. ונראה שזה הפירוש מוכרח ממה שקראו אותו במשנה בית החיצון משמע שהוא לצד
 חיצוני הגוף ואם הוא אותו המקום שהוא בתוך אותו הצוואר היוצא מן האם לפנים מן אותו הפה
 כפירוש הראשון למה קרא אותו בית החיצון הלא אותו המקום אינו בצד החוץ כלל אלא הוא
 רחוק מן חיצוני הגוף באורך אצבע ויותר כאשר אומרת המילדות וגם שהוא סתום תמיד א"כ הוא
 לפני ולפנים ואיך יקרא אותו בית החיצון ולכל הפחות היה להם לקרותו בית האמצעי ולא בית
 החיצון והרי אתה רואה שבתחלה קאמר הגמרא הי ניהו בית החיצון פי' ר"ל כל שהתינוקות
 יושבות ונראית משום דלשון בית החיצון משמעותו כך הוא שהוא הבית היותר קרוב לצד החוץ
 רק שהקשה לו ר' יוחנן ואמר אותו מקום גלוי הוא אצל שרץ ופרש"י ואין זה נקרא בבשרה וע"כ

הוצרך לומר עד בין השיניים משמע דכל מה שנוכל למצוא מקום חיצוני יותר ויהא נקרא בבשרה הוא מיקרי בית החיצון רק שלא יהא גלוי אצל השרץ באופן שיהא נקרא בבשרה שפיר וידוע שאותו החלל שהוא הצד החוץ שהוא כותלי ושפתי הרחם עד אותו הפה של צואר הרחם התלוי ועומד בתוך הגוף הוא אינו גלוי אצל השרץ שאינו נראה אפילו כשהתינוקות יושבין ומקרי שם שפיר בבשרה שהוא בפנים ממש ויש שם חדר לפנים מחדר וחורין וסדקים הרבה מאוד כאשר אומרת הנשים ובודאי כל מה שנוכל לפרש לקרב מחלקותן של ר"ל ור"י יש לנו לקרב ולא לעשות פלוגתות רחוקות ולהוציא משמעות לשון המשנה שקראו בית החיצון ממשמעו ולפי"ז מה ששינו פירוש כל היד משל החכמים באשה החדר והפרוזדור והעליה ואמרו בגמרא החדר מבפנים והפרוזדור מבחוץ. ועליה בנויה על שתייהם צריך לפרש שהמקום שקורין אותו אם שבו יצירת הולד עם הצואר היוצא ממנו והפה החיצון שלו הכל נקרא בשם חדר שהכל בריאה אחת ומעי אחד רק שהוא מתקצר בראשו קצת עד הפה שבמקום הקצר הכל בשם חדר א' יקרא שאין שום דבר חלק ביניהם והפרוזדור הוא החלל מה שהוא מן אותו הפה דהיינו כל אותו מקום שהוא מן הפה עד שפת בית הרחם הוא נקרא פרוזדור. וכן הוא משמעות לשון רש"י ז"ל פרוזדור לפנים וכותלי הרחם למטה באמצע פרוזדור שמשם דמים יוצאין עכ"ל. וזה מבואר שהוא סובר דומה כפירושנו זה דלפי' האחד אין מכווין במ"ש שכותלי הרחם למטה באמצע פרוזדור וכו' דהא לפי אותו פי' שהפרו' הוא בתוך הצואר של רחם איך שייך לומר עליו שכותלי רחם למטה באמצע פרוזדור וק"ל: ויש לי עוד הכרח לזה הפירוש לפי הנלע"ד במ"ש ועלייה בנויה על שתייהם ולול פתוח מן העליה לגג הפרוזדור ונקב זה קוראין אותו לול עכ"ל ואם כפי' הראשון וכמשמעות דעת הרמב"ם קצת שאותו צואר הרחם הוא מקום המעי המתקצר ויוצא מן האם כמו צואר הוא הנקרא פרוזדור היה הדבר תמוה מאוד היאך נכנס הדם מן העליה דרך הלול לשם דהא אותו המעי סתום מכל צד והוא כמו קנה חלול וסתום מכל צד ואין שם לא שום נקב ולא לול ולא שום גידין ועורקין שיצא הדם מהן לתוך אותו חלל רק הפה שבראשו וא"כ באיזה מקום הדם נכנס דרך הלול לפרוזדור אם לא דרך הפה היוצא מן הצואר ואין זה במשמעות ההלכה והרמב"ם וכן במה שפירש"י אח"כ מן הלול ולחוץ ספיקו טמא כו'. ואף על גב דאיכא לאחזוקי בדם עלייה דאי מחדר אתי נא הוי אזיל בפרוזדור עד מן הלול ולחוץ דהוי נפיק ליה ונחית דרך יציאת פתח הפרוזדור כו' עכ"ל רש"י ואם הלול הוא למעלה בתוך אותו המעי הקצר איך הוי יוצא ויורד דרך יציאת פתח הפרוזדור בלי שילך דרך מקום הלול דהא שם באותו המעי אין שם מקום לצאת אלא בדרך הא' שהוא פה אותו הצואר אע"ל שהלול הוא חוץ לאותו המעי במקום הארוך שמן אותו הפה עד חוץ לגוף והעלייה הוא למעלה בגובה הגוף שלזה פי' הכל מבואר ומרווח יותר בכל דבר ומ"ש הרמב"ם שהעלי' הוא למעלה מן החדר ומן הפרוזדור בין חדר לפרוזדור הוא המקום שיש בו ב' בצים כו' מקום זה נקרא עלייה וכמו נקב פתוח מן העלי' לגג פרוזדור כו' צ"ל לפי פירושינו שאותו הלול היוצא לצד חוץ לפה צואר האם ומשם הדם יורד לפרוזדור שהוא תוך אותו החלל שמצד הפה ולחוץ ואף לפי מה שראיתי בצירוף בספר הניתוח שמצייר מקום התוספת הדומה לב' קרניים למעלה בין האם והצואר לפי דברי הרמב"ם שכתב שזה הוא הנקרא עלי' א"כ אנו צ"ל שהעלי' והלול הם שם בפנים למעלה מקום שהאם מתחיל להתקצר אפשר לומר דאף דשם הוא מקום העלי' מ"מ הלול הוא יוצא לצד חוץ יותר ואפשר דהגידים והעורקים יוצאים לצד חוץ עד אותו מקום הפרוזדור שפי' למעלה ואותם הגידים והעורקים הם נקראים לול שמוציא הדם מן העלי' לפרוזדור דרך שם ובלא"ה אתה צ"ל כן דאף לפי משמעו' דברי הרמב"ם שהפרוזדור הוא צואר הרחם שבפנים מ"מ יקשה כיון שלפי ציור זה העלי' הוא למעלה בין הרחם והצואר א"כ לפ"ז גם הלול יהי' שם בראשו הפנימי של אותה הצואר ולפי מ"ש אחרי כן שהאבר נכנס לפנים מן הלול ע"כ לומר שהלול הוא לצד הראש החיצון של אותו הצואר אע"כ לומר גם לפי דעה זו שע"י העורקים והגידים הן יוצאים והולכים ובאים לצד החוץ ומשם יוצא הדם לפרוזדור בצד החוץ והאבר נכנס לפני' מן אותו המקום וא"כ גם לפי פירושינו לא יקשה כלל מלומר כן וכן משמע הציור ההוא שהלול הוא עורקים היוצאים ונראה שם שהם יוצאין והולכין לצד חוץ והולכין באלכסון וכן הסכים בזה רופא הבקי בחכמת הניתוח שזה החלל הוא הנקרא פרוזדור ולא אותו הצואר של האם כמו שפירשנו. ואף שמשמעות דברי הרמב"ם משמע קצת שמפרש כפי' הראשון מ"מ יצא לנו מזה דאפשר לומר דזה הפירוש אינו מוכרח ואפשר דשאר המפרשים לא ס"ל כן. ובזה יהי' מיושב מה שסתמו דבריהם ולא ביארו מקום הבדיקה הקושי הלזה ולא כתבו רק לבדוק במקום חורין וסדקים ומקום חורין וסדקים הוא באותו חלל הארוך שהוא הפרוזדור לפי פירושינו והוא מקום הצדדים שיש שם חורין וסדקים ולא אותו הפה של הצואר הרחם התלוי ועומד בעומק הגוף שאין משמע שאותו הפה יהא נכלל בשם חורין וסדקים כלל. ונראה שאף שדברי הרמב"ם משמעותו לכאורה כפי' הראשון שהוא מפרש הפרוזדור הוא אותו הצואר שיוצא מן האם התלוי ועומד בתוך הגוף מכל מקום המעיין בדבריו אפשר לפרשם ג"כ באופן זה וצואר הרחם שכתב הרמב"ם אפשר ג"כ הוא שכוונתו על אותו המקום שפירשתי ולפי"ז אין אנו צריכים לחילוקים שחלקו למעלה בין מקום דישה וגמר ביאה לפ"ז ג"כ לפמ"ש הרמב"ם שבשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור ואינו מגיע עד ראשו שמבפנים א"כ א"צ הנשים לבדוק אפי' עד אותו הפה של

(יד) ואסורה - ושוב אין מועיל לה שום בדיקת שופרת, אפילו ששוב תבדוק ותמצא בצדדי השפופרת או שלא תמצא כלל, נשארה לעולם באיסורה. וגם על רפואת הרופאים אין לסמוך אחר בדיקה, זולתי אם תפיל חררת דם, אזי תחזיר להתיירא¹⁷⁵, ואפילו בדקה שוב אח"כ כמה פעמים ונמצא בצדדין, אסורה, שמה היא רואה מחמת חימוד תשמיש ואם עברה ושמה ג"פ ולא מצאה דם הותרה, מיהו זה דוקא בבדיקה שאחר בעל הג', אבל בבדיקה שאחר בעל הראשון, יש לה תקנה כדלקמן (סקי"ח ?) (פ"ת).

(טו) ואם לאו כו' - אם לא נמצא על המוך בין שנמצא בצדדי השפופרת בין שלא נמצא עליו כלל מותרת, דאילו היה מן המקור גם עכשיו היה נמצא על ראש המכחול. ועוד אפילו בדקה עצמה על ידי שפופרת ולא מצאה דם כלל, מותרת לשמש אחר כך, דלמא נתרפאה, שהרי ע"י הכנסת השפופרת רגילה לראות כמו על ידי אצבע (ש"ך)¹⁷⁶, ומכל מקום נראה לי דאף להפוסקים דמתירין אף לבעל ראשון בבדיקה, הוא דוקא כשבדקה ומצאה בצדדי השפופרת שבידוע שהוא מן הצדדים, מה שאין כן אם לא מצאה כלל על ידי הבדיקה, לא בראש השפופרת ולא בצדדים, לא מהני בבעל ראשון, שהרי עתה ההיתר הוא רק משום שנתרפאה, שהרי על ידי שפופרת רגילה לראות כמו על ידי אצבע, וזה שייך בבעל שלישי שכבר הוחזקה לראות על ידי האצבעות, שהרי הוחזקה בשלש אצבעות, ואם כן כיון דשפופרת כמו אצבע היה לה לראות, ומדלא ראתה מכלל דנתרפאה. אבל בבעל ראשון שאנו תולין הקלקול דוקא באצבע שלו, דהרי מתירין אותה לאחר בלא בדקה משום דאין כל האצבעות שוות, ואם כן מאי ראייה להתירה לבעל ראשון ממה דלא נמצא דם כלל בבדיקת השפופרת מכלל דנתרפאה, עדיין אני אומר לא נתרפאה כלל, והאי דלא ראתה אף דשפופרת היא כמו אצבע מכל מקום אינו כמו אצבע של הבעל, שאפילו באצבעות ממש אמרינן לא כל האצבעות שוות. והנה הט"ז ס"ק ו' כתב דלחומרא לא אמרינן לאו כל האצבעות שוות, ואם כן אין מקום לדברי כלל, כי דברי הט"ז נאמרו מסיני ועוקר הרים ראש המורים הרב ב"י ז"ל [עמוד ל ד"ה ואיכא], ואם כן אין להשיב הארי החי אחרי מותו, מכל מקום כיון שנראה לי להחמיר באיסור כרת לא אחשה. דהרי הרב ב"י אין לו שום ראייה מהגמרא דלא נימא לחומרא אין כל אצבעות שוות, רק מחמת קושיא שקשה לו כי לא נמצא דם בראש המכחול אמאי אמרינן בידוע שהיא מן הצדדים, הא איכא למיחש שמה מן המקור רגיל לבוא, ומה דלא נמצא דם על ראש המכחול הוא מפני שאינו עב כמו המשמש שאין כל האצבעות שוות, ומחמת קושיא זו המציא סברא זו דלהחמיר לא אמרינן אין כל אצבעות שוות. וכבר כתבתי [נודע ביהודה מהדורא קמא יו"ד סימן מג] שאין כאן שום קושיא, כיון דבגמרא מיירי שנמצא בצדדי השפופרת, שהרי אמרו בידוע שהוא מן הצדדים בידוע שנתרפאה (מבעיל') [מבעי ליה], וכמו שכתב הש"ך [ס"ק יד], אלא ודאי בנמצא בצדדים מיירי, ואם כן עתה בידוע שכעת בא מן הצדדים מכלל דיש לה מכה שידוע שדרכה להתגלע ולהוציא דם, ולכך מותרת. ועוד, שאפילו אנו מתירין אותה בלא מצאה כלל כמו שכתב הש"ך [שם] בשם הפוסקים, מכל מקום כיון דבגמרא איירי בבעל שלישי אחר ביאה שלישית שכבר הוחזקה בכל אצבעות ובכל הכחות, מדלא ראתה על ידי השפופרת מוכח דנתרפאה, וכל זה בבעל שלישי, ואם כן אין מקום לקושיא הב"י. וכיון שנסתרה הקושיא, אם כן אין לנו ראייה כלל לומר דלהחמיר לא אמרינן אין כל האצבעות שוות. ואף שמצאנו בהדיא בפוסקים שמתירין גם בבעל הראשון בבדיקה, היינו היכא שתמצא מן הצד, אבל אם לא נמצא דם כלל לא מועיל בבעלה הראשון. וכיון שהוסתרה ראיית ב"י אביא ראייה ברורה לדברי. שהרי הסמ"ג [לאוין קיא לט, ב] הוא מתיר

צואר הרחם הזה ויהי מנהגם עולה כהוגן ובהכשר ובדת וביתר שאת וביתר עז ובכל יפוי כח. וכיון שיש להם סמך מן התלמוד ואפשר לפ' כן וודאי אין לנו להורות להם להכריחם לבדיקה זו הקשה בעיניהם כפי הנזכר למעלה שאפשר שיתקלקלו ע"י אותה הבדיקה ויצא דם מחמת קושי בדיקה כמ"ש הגדולים הללו ואפשר שלזה כיון מהרא"י במ"ש הנח להם לישראל כו' אין פירושו שר"ל דמוטב שיהיו שוגגין אלא ר"ל אם אינן נביאים הם בני נביאים ומנהג אבותיהם בידיהם וכגון דא אמר' בכל מקום שהלכה רופפת בידן צא וראה איך הצבור נוהג פוק חזי מה עמא דבר בפרט שהבדיקה הזאת היא קשה ודחוקה והיא קרוב לימנע ובודאי שלא תיקון רבנן דבר שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בה והתורה אמרה דרכיה דרכי נועם וכו' ומכ"ש שאם הי' כוונתם על בדיקה זו שהיא קשה בעיניהם הי' להם לפרש ולא לסתום הדבר במקום שצריך ביאור התלמוד והפוסקים כולם כנלענ"ד והי' זה שלום. נאו' אהובו משלם המכונה ווייפוש בלא"א מו' שמואל זלה"ה ישראל:

לא עשיתי

¹⁷⁵ עי' לעיל סק"ה.

¹⁷⁶ עי' לעיל סק"ה.

בדיקה לבעל הראשון, וכתב ב"י [עמוד לא דבור ראשון] בשמו, שמה שלא (פירוש) [פירוש] התנא בדיקה לאחר פעם שלישית של בעל הראשון עצה טובה קא משמע לן, דהשתא מותרת לאחר בלא בדיקה מטעם ספק ספיקא, שמא הדם מן הצדדים ואפילו בא לראשון מן המקור שמא לא יבא לבעל השני דאין כל האצבעות שוות. אבל אם היתה בודקת לראשון ותראה דם בראש המכחול, דעכשיו תתברר שמן המקור בא, לא תהא מותרת לשני מטעם אין כל אצבעות שוות לברו, כן כתב בספר התרומה [סימן קן] גם כן, עכ"ל הב"י. ועכשיו אומר אני, עדיין תבדוק אחר ביאה שלישית של הראשון, ולמה תתגרש, ואף על פי כן תהיה מותרת לשני, שהרי מה שמכנסת המכחול בשפופרת ואינה בודקת עצמה במכחול לחוד בלי הפסקת שפופרת, מטעם שאם היתה בודקת במכחול לחוד ותמצא דם באיזה מקום המכחול לא תדע אם ממקור אם מצדדים, כמו שכתב הט"ז בס"ק ה', והוא מדברי הרב ב"י [עמוד ל דבור ראשון], ואם כן קשה לבעל הראשון אחר פעם שלישית למה תתגרש, תבדוק במכחול בלי שפופרת, שאז אף אם תמצא דם תהיה מותרת לאחר שעדיין הוא ספק ספיקא. ואין לומר אף שתהיה מותרת לשני מכל מקום תפסיד השלישי, שכבר תחזוק בשלש אצבעות דהיינו בשתי בעלים והמכחול, זה אינו, שהרי במכחול לא ראתה רק פעם אחת ולא נתחזקה בו שהרי אין כל הכחות שוות, ואם כן לא תפסיד כלום, ותרויח שאם לא תראה כלום תהיה מותרת להראשון, שהרי נתרפאה, כיון שלא ראתה, דהרי על ידי המכחול היא למודה לראות כמו על ידי אבר התשמיש כמו שכתב הרב ב"י להדיא, ולמה תתגרש, אלא ודאי דאף דהפוסקים המתירים בדיקה לבעל הראשון הוא רק אם תמצא מן הצדדים, שאז בידוע שהוא מן הצדדים, וזה אי אפשר כי אם במכחול תוך שפופרת, ובוה שפיר תפסיד אם תמצא בראש המכחול כמו שכתב הסמ"ג. אבל אם לא תמצא דם כלל, אף שמועיל אחר ביאה שלישית לבעל השלישי, אבל לבעל הראשון והשני ודאי לא מהני, כן נראה לי ברור, ודו"ק. אמנם לפי מה שכתבתי בס"ק י"א [א"ה, אולי צ"ל בסעיף י' אוצר מפרשים ס"ק כז] דלדעת הטור לא מהני לא נמצא עליו דם כי אם בבדיקה שלש פעמים, אם כן שפיר יש לומר שתפסיד בעל השלישי. אלא דקשה דעדיין תבדוק שמא לא תמצא אפילו בפעם הראשון, ותבדוק עד שלשה פעמים, ואם תמצא בשפופרת פעם אחת ושתיים לא תבדוק פעם שלישית, ולא תפסיד בעל השלישי, ודו"ק. והב"ח [עמוד ל ד"ה ולפענ"ד] כתב, דלא שייך אין כל האצבעות שוות ולא כל הכחות שוות כי אם בדם הבא מן הצדדים, אבל בדם הבא מן המקור אין חילוק בין אצבע לאצבע ולא בין כח לכח. והנה דבריו תמוהים, דאם כן אמאי מותרת לשני יותר מן הראשון, ממה נפשך, אם דם צדדים הוא אין כאן איסור, ואם מן המקור הוא גם בבעל שני תראה ודאי. וכל מה שכתב בספר תורת השלמים לתרץ דבריו של הב"ח עיין שם בס"ק י"א, דבריו אינם מחוורים ואין להם שחר, מלבד שסברת הב"ח הוא דברי נביאות ואין לו שום רמז בגמרא, אדרבה יש סתירה לדבריו מפוסקים ראשונים וכמו שכתב הב"ח בעצמו. והנה גם הב"ח לא נכנס בפרצה דחוקה רק מחמת קושית הב"י, וכבר נתבאר ת"ל שאין מקום לקושית הרב ב"י, ודו"ק, ע"כ. [הג"ה. רוב דברי גליון זה כתבו הגאון בנודע ביהודה מהדורא קמא ביו"ד סימן מ"ג, והאריך שם יותר לסתור סברת הב"י הנ"ל, ובסוף התשובה כתב טעם דמסתבר לסברת הב"י והעלה ארוכה לכל הקושיות. אך מה שהקשה כאן על הב"ח לא כתב שם אלא ברמיזה, ע"ש בהגהה, ע"כ] [דג"מ¹⁷⁷, ע"י ש"ך וי"א שגם אם לא נמצא כלל, אפילו ראתה אח"כ כמה פעמים, מותרת, דתלינן שהוא מן הצדדים, ויש חולקים ואין להקל, ובפרט אחרי ג' פעמים. אמנם אם מצא בצדדים אף ששוב תראה ג"פ מחמת תשמיש לא תהיה נאסרת, אבל אם לא מצאה כלל, אם שוב תראה ג"פ תחזור לאיסורה, ודלא כיש מקילים בזה (פ"ת).

(טז) מן הצדדים ומותרת - ולא אמרינן הא אין האצבעות שוות מכ"ש שאין שפופרת שוה לאצבע דלחומרא לא אמרינן כן, ועי' רמ"א לקמן (ס"י) שאם עבר הבעל ובא עליה באיסור ולא ראתה עדיף טפי מבדיקה דשפופרת ומהני (ט"ז), אפילו לבעל הג' וכן הוא במחבר לעיל סעוף ס"א (ש"ך), אם מצאה דם בצדדי השפופרת ושוב ראתה מחמת תשמיש, דמותרת, י"א שאינה צריכה נקיים ויש מסתפקים בזה, ועי' בתשו' בית אפרים חיי"ד סי' נ"א מ"ש בזה¹⁷⁸, וי"א שצריכה ז' נקיים תמיד אחר כל דם שמוצאת בשעת תשמיש ואפילו על הדם שמוצאת בצדדי השפופרת צריכה שבעה נקיים. ועוד בדיקת שפופרת צריך להיות דוקא שלא בימי עיבור והנקה (עי' לעיל סק"ז?) וכשבדקה עצמה בימי עיבור והנקה לא

¹⁷⁷ לא עשיתי.

¹⁷⁸ לא עשיתי

מהני להתירה רק בימי עיבור והנקה ולא בשאר ימים, ואם בדקה עצמה בימי עיבור מהני אף לימי הנקה, וצ"ע (פ"ת).

(יז) בזה"ז – וי"א שבתחלה שתבדק שלא בשפופרת רק במוך ועץ כעובי ואורך האבר, אולי יהיה דם מן הצד, ואז א"צ תו לבדוק בשפופרת. ואם נמצא בראש המוך, אזי לא תועיל הבדיקה לחומרא, ותחזור ותבדק בשפופרת וי"א שהוא בדיקה שלא לצורך דאף שהוא מן הצדדים בודאי יתלכלך ראש המכחול ואין להרבות בבדיקה, אבל אם בדקו תחלה ע"י המוך ועץ ולא נמצא בראשו או לא נמצא כלל, מותרת, ועי' בתשו' זכרון יוסף חלק יו"ד סימן כ"ב ובס"ט¹⁷⁹. וי"א דצריכה שתכניסהו בכל האפשרי עד שיגיע לפתח בית הרחם ודלא כמ"ש הש"ך (סק"יג). אשה שראתה ג"פ מחמת תשמיש אחר לידה וצוה לעשות כיס מבגד פשתן ארוך וקצר כמדת אבר ולמלאות הכיס במוכין בדוחק עד שנעשה עגול ועב והיה דק מלמעלה ועב מלמטה בדקה בו ונמצא דם מן הצד והתיר לשמש עם בעלה מיהו אם לא נמצא דם כלל אין להתיר אחר בדיקה זו כי קשה להכניס דבר רך כ"כ בעומק ושמא לא הכניסה עד מקום שהשמש דש ואילו היה שם היתה מוצאת דם, [ועי' בת' חמדת שלמה סי' כ"א מ"ש בזה]¹⁸⁰ (פ"ת).

(ג) אם רוצה לבדוק עצמה בעודה תחת הראשון, אחר ששמשה שלש פעמים, הרשות בידה, ומותרת לו.³⁰³ ויש אומרים שאסורה לראשון מתשמיש שלישי ואילך, אפילו בבדיקה. הגה: ³⁰⁴ויש לסמוך אסנרל לאסונה להקל.³⁰⁵ ואם הרגישה לער וכלז נשעת תשמיש, לכ"ע יש לסמוך אצדיקה צנעל הראשון.

(יח) תחת הראשון וכו' - שלא אמרו שתתגרש מהראשון אלא להקל עליה, דהיינו אם תבדוק תחת הראשון, שמא תמצא דם בראש המכחול ותהיה אסורה לכל אדם, על כן התירו לה שתנשא לאחר בלא בדיקה, אלא אחר הג' שבלאו הכי אין לה תקנה, אז תכניס עצמה בספק זה אם תמצא דם בראש המכחול (ט"ז).

(יט) הרשות בידה כו' - מיהו אם בדקה לראשון ונמצא על המוך אסורה לכל אדם (ש"ך), אף המתירין גם לבעלה הראשון בבדיקה היינו אם תמצא דם בצדדי השפופרת אבל אם לא תמצא כלל לכ"ע לא מהני¹⁸¹ (פ"ת), ועי' ח"ד לעיל סק"ה (פ"ת).

(כ) ויש לסמוך אסברא כו' - אין להורות בבדיקה בבעל הראשון, ומ"מ יש מקילין (ש"ך), ועיקר שיש להקל, ועי' בתשו' מהר"ם זיסקינד סי' ז' [ובתשו' ח"ס סי' ק"ס] (וקפ"א) ובתשו' חמדת שלמה סי' כ"א¹⁸² (פ"ת).

(כא) טו ואם הרגישה כו'. נראה קצת כי חולי ומכה יש לה ויש לסמוך אבדיקה כו' (ש"ך).
(ד) אם שמשה סמוך לוסתה, אנו תולין ראייתה משום וסתה ולא חשבינן לה רואה מחמת תשמיש:

(כב) אם שמשה סמוך לוסתה כו' - אם יש לה וסת שאינה רואה כל שעה מחמת תשמיש אלא בפרקים, תולה בוסתה ומשמשת בלא בדיקה בין וסת לוסת. ואם יש לה מכה אף על פי שאין ראוי לתלות בה כ"כ אילו לא היה לה וסת מ"מ עכשיו שיש לה וסת תלינן בה (ט"ז), ח"ו לא מדברים בבן אדם שנמצא עם אשתו בוסת שלה, אלא אם נתברר ששמשה סמוך לוסתה דהיינו שראתה אחר התשמיש עוד פעם א' או ב' באותו זמן שנמצא שקבעה וסת בג' פעמים תולה בוסתה¹⁸³ (ש"ך), עי' ט"ז ועי' דברי לעיל (סק"ג ?) שבדיקת שפופרת לא הוי בירור רק נגד חשש חולי ולא נגד וסת (חוו"ד), עי' ש"ך וצ"ע בדבריו שהרי אפילו בגדולה שראתה אחר כך ב' פעמים באותו יום החודש שלא מחמת תשמיש, באותו יום החודש שראתה מעיקרא בשעת [תשמיש] (חוו"ד), [עבה"ט ועי' בתוה"ש ובס"ט שדעתם להקל כדעת הפרישה¹⁸⁴, ועי' לעיל (סי' קפד ס"ב ד"ה עונה א' בשם התפלה למשה ?]. ועי' בנו"ב תניינא סי' צ"ג¹⁸⁵, וי"א דאם יש לה וסת כגון שפיהקה או עטשה, אלו הן וסתות,

Commented [O96]: נ
כון הוא הביא הרבה
שו"ת כאלה

Commented [O97]: ש
?

¹⁷⁹ לא עשיתי

¹⁸⁰ לא עשיתי.

¹⁸¹ לא עשיתי

עיין בתשובות נודע ביהודה [שם] סימן מ"ג [יח, ג ד"ה אבל] שכתב דאף המתירין גם לבעלה הראשון בבדיקה ו
¹⁸² לא עשיתי

ובלין סימן ג"ב ובתשובות כנסת יחזקאל סוף סימן ל"ב ובתשובות אמונת שמואל סימן ג"ז, והשיג על הש"ך [סי' ק"ד] שמפקק קצת להחמיר בזה, ע"ש. ועיין בתשובות מהר"ם זיסקינד סימן ז' [ובתשובות חתם סופר יו"ד סימן ק"ס וקפ"א ובתשובות חמדת שלמה יו"ד סימן כ"א]:

¹⁸³ ולא שמשה בזמן אחר?

¹⁸⁴ לא עשיתי

¹⁸⁵ לא עשיתי.

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

ה"ז תולה בפיהוקה או בעיטושה ולא בתשמיש ואין זו רואה מחמת תשמיש עד שנתברר שוסת פיהוקה או עיטושה מורכבת בתשמישה, וצ"ע למה לא מובא שיטה זו. אם פעם אחת שימשה סמוך לוסתה, אפילו אם אח"כ ראתה ב' פעמין מחמת תשמיש לא סמוך לוסתה לא מצטרפינן לראיה ראשונה, עד שתראה עוד פעם שלישית לא סמוך לוסתה (פ"ח).

(ה) ³⁰⁷אם יש מכה באותו מקום(כג), תולין בדם מכתה(כד). ואם דם מכתה משונה(כה) מדם ראייתה, אינה תולה בדם מכתה. הגה: ³⁰⁸וכל זה(כו)(כז) צאקה שיש לה וסת קבוע, ואז יכולים לתלות שלא בשעת וסתה במכתה, אף על פי שאינה יודעת(כח) צולאי שמכתה הולילה דם. ³⁰⁹וכן אם איונקט) לה וסת קבוע, והוא ספק אם הדם צא מן המקור או מן הצדדין, תלינן במכה מכה ספק ספיקא, ספק מן הצדדין או מן המקור, ואת"ל מן המקור, שמא הוא מן המכה. אבל אם ידוע שצא מן המקור, אף על פי שיש לה מכה במקור, אינה תולה במכה, אם אין לה וסת קבוע, אלא אם כן יודעת צולאי שמכתה מולילה (ס"ב). ³¹⁰ומ"מ בשעת וסתה(ל), או מל' יום לל' יום(לז), אינה תולה במכתה(לג), דאל"כ לא תיטמא לעולם. ³¹¹וכתמיס(לד), תולה בה בכל ענין(לד):

(כג) באותו מקום כו' - אין פירושו בכל מקום שבאותו מקום, אלא ר"ל באותו מקום עצמו שמשם יוצא הדם, יש לה מכה שם, ולפיכך אם הדם יוצא מן המקור, צריך שתדע שיש לה מכה במקור, אבל אם אומרת בסתם "מכה יש לי", אין תולין הדם במכה שיש לה (ש"ך). עיין ש"ך, וטעם הדבר שיש ספק ספיקא להחמיר, אפשר שאין מכה במקור, ואפילו אם יש מכה, אפשר שהדם הזה לא בא מהמכה אלא מהמקור. ואם אינה מרגשת שהדם בא מהמקור, מותר, אפילו בספק אם המכה במקורה, כמש"כ ברמ"א שיש ספק ספיקא, ספק מן הצדדים ואם תמצא לומר מהמקור, אפשר המכה במקור ומהמכה בא הדם. אבל אם המכה בודאי בצדדין, אין ספק ספיקא, שהרי כאשר בא הדם מן המקור, אין צד שבא מהמכה. אמנם אם ידוע שהמכה מוציאה דם, טהורה, כל שלא הרגישה שהדם בא מהמקור, והיינו שאין אפילו ספק הרגשה, שלא על ידי בדיקה ושלא בשעת תשמיש ראתה, דין כתם יש לה, דתולה בכל ענין בכל מה שיכולה לתלות. ואם מצאה על ידי בדיקה, עי' ט"ז (סי' קצ סקכ"ג?) באשה שרגילה להוציא דם מבית הרעי, וה"ה כאן תולין בדם מכה, והוי כעד שאינו בדוק. אמנם הש"ך (&) לא מצריך שיהיה ידוע שהמכה במקור, רק אם מרגשת ממש שנפתח מקורה (חוו"ד), עי' חו"ד וי"א דהא דמטהרינן דם מכה דוקא אם יש לה מכה במעיים שיכול הדם לבוא למקורה משם, אבל אם יש לה מכה בשאר אברים הפנימיים שא"א לזוב דרך המקור אם לא שיבלע תחלה בשאר אברים, זה דם נדה גמור הוא¹⁸⁶, [ועי' (בתשו' חתם סופר סי' קנ"ד)¹⁸⁷] וי"א אפילו אם המכה הוא בבית רחם במקור עצמו שמשם נובע הדם נדה מ"מ טהורה היא ותלינן בדם מכתה, ועי' בתשו' צמח צדק סי' פ"א¹⁸⁸ (פ"ת).

(כד) תולין בדם מכתה כו' - אפילו בדקה עצמה בשפופרת ומצאו על המוך, תולין במכה (ש"ך).

(כה) ואם דם מכתה משונה - מן הסתם תולין לומר שאינה משונה עד שיוודע לנו שהוא משונה (ט"ז וש"ך) ואם שני סוגי הדם לפניו ואפשר לברר, כל אדם יוכל לברר אותו, אבל אם אינם בפנינו רק חכם יכול להבחין **השוני** (ט"ז), ועיקר דא"צ להראות לחכם אם הוא משונה (ש"ך), עי' ט"ז וש"ך, קשה, דהא כאן מיירי אפילו ברואה דם בשעת תשמיש, ודוקא נגד לאוסרה לבעלה לעולם משום רואה דם מחמת תשמיש דהוא רק מדרבנן ותולין לקולא באצבעות וכחות, תולין גם כן בזה, אבל לענין נקיים דאורייתא צריכה בדיקה ולא תלינן לקולא. עי' לעיל סק"ה), וגם כאן הא דאינה צריכה בדיקה אם נשתנה מראית הדמים אפילו לענין נקיים רק באחר תשמיש, דאז אם תמצא יש עוד ספק דאימר שמש עכרן, והוי ספק ספיקא כמו שכתבתי לעיל, אבל במצאה דם שלא בשעת תשמיש קולא גדולה היא להקל שלא בבדיקה לענין נקיים, אבל עי' ש"ך (סק"לג) שמרגשת שדם זה בא מהמכה, תולין בשעת תשמיש, ואפילו נשתנו מראית דמים בעכירת שמש (חוו"ד), (ש"ך ס"ק יט) לפי שהאשה בחזקת טהרה עומדת. ועיין לעיל סימן א' סעיף א' שאין סומכין על החזקה במקום שיכולין לברר. והא דסומכין כאן, עיין במגן אברהם סימן תל"ז ס"ק ד'. והנה דין זה הוא פשוט ברואה מחמת תשמיש, שאז ודאי האשה בחזקת טהרה שהרי

Commented [O98]: א

ם אינם בפנינו רק חכם יכול להבחין השוני – תוספת שלי

¹⁸⁶ לא עשיתי ולא נראה לי שזה שייך פיזי

¹⁸⁷ לא עשיתי

¹⁸⁸ לא עשיתי

שמש עם בעלה, אבל ברואה שלא מחמת תשמיש ואירע בימי טומאה ובימי ליבונה, עיין זבחים דף כ"ט ע"א ברש"י ד"ה בזב וזבה ובתוספות ד"ה וכיון שראו, ועיין במסכת גיטין דף ב' ע"ב בתוספות ד"ה עד אחד [הא'] בסוף הדיבור, ועיין היטב בכל המקומות והדבר צריך תלמוד (דג"מ)¹⁸⁹, ואפילו אם היא באמצע ז' נקיים אחר ספירת ג' ימים, גם כן הוי חזקת טהרה, דעומדת בחזקה שתטהר לאותו יום, וי"א שצריכה שתהיה לה הפסק טהרה ויום אחד נקי בבדיקה על כל פנים, וי"א דאפילו במכה שידוע שמוציאה דם, אינה תולה בספירת ז' נקיים, וכל זה דווקא בדם מכתה משונה אינה תולה במכה אלא כשיצא הדם מעצמו מן המכה כדרכו אבל אם דחקה אצבע בכח הוציאה הדם מן המכה שלא בעונתו קודם שנגמר בישולו ולכן היא משונה, תולה בו, ומ"מ שוב לא נקרא מכה שודאי מוציאה דם רק דינו כמכה שא"י שמוציאה דם (פ"ת), עי' ט"ז, ועי' חו"ד, וי"א דגם בימי ליבונה בחזקת טהרה עומדת¹⁹⁰ (עי' לקמן סי' קצ"ד? בד"ה לתלות בו), וי"א דבנדה דאורייתא מספיק אפילו לא פסקה בטהרה, כל שעברו עליה ימים הראויים לזיבת דמי נתה על הרוב, פסקה לה חזקת ראייה, אלא משום דנשים שלנו ספק זבות, בעינין שהפסק טהרה עכ"פ, ועי' רמ"א (סי' קצ"ו) שהביא צד שצריכים ג' ימים לאחזוקי בטהרה, וי"א דבג' בדיקות מספיק, והם ערבית ושחרית וערבית. ועי' בתשו' צ"צ סי' פ"ז ובתוה"ש ס"ק י"ז ומ"ש הבה"ט בשם הפרישה. עי' במג"א סי' תל"ז סק"ד¹⁹¹ (פ"ת).

Commented [O99]:
"ע גדול בזה שהוא
התחיל בג' ושינה לא???"

(כו) וכ"ז כו' - אם יש לה וסת זמן קבוע שהיא רואה, תולה שלא בשעת וסתה בוסתה, אפילו אין לה מכה כלל, ואומרים שזה דם טהור הוא מן הצדדים מחמת מיעוץ תשמיש, שהרי עדיין לא הגיע וסתה. כל שכן כשיש מכה אף על פי שאינה מוציאה דם, היא טהורה, ולכן אין להתיר אלא לבעלה, ומשום עגונה הקילו הלכך אין להחזיקה ברואה מחמת תשמיש, מ"מ צריכה לישב ז' נקיים, דבכה"ג אין לסמוך על הצד הזה (ש"ך), (ש"ך ס"ק כ) והוכחתי שם שגם מהרא"י בפסקיו סימן מ"ז הבין כן. עיין שער אפרים סימן (ע') [עו], ע"כ (דג"מ)¹⁹², עי' ש"ך ועיקר דאין לומר דמחמת חזקה דוסתות נאמר דודאי האי דם צדדין היא, דהא חזקה דוסתות דרבנן היא, והיאך נטהר מחמת חזקה דרבנן דם דאורייתא, דהא רוב דם הוא בודאי מן המקור לענין חיוב קרבן, אלא אין לטהר רק בנתחזקה לראות מחמת תשמיש, ועי' לעיל (סי' קפג סק"ב?), שקשה איך מתירים וסתות שהם רק דרבנן, דם שהוא מן התורה, ועיקר דדוקא לענין שנאמר שלעולם תראה בשעת וסתה אמרינן דוסתות דרבנן, דחזקה העשויה להשתנות היא, אבל אם ראתה בשעת וסתה אמרינן מחמת חזקה דג' פעמים שהיא דאורייתא דמחמת גרם הוסת היא, ואם כן כשנתחזקה לראות בשעת תשמיש אמרינן מחמת חזקה דג' פעמים שהיא דאורייתא, שהדם בודאי מחמת גרמת התשמיש בא. ולכן דברי הרמ"א מדובר ברואה דם מחמת תשמיש ומתיר אפילו נגד נקיים, כיון שיש צד שמתירה אפילו בלא מכה, ויש צד שרק מתיר במכה שאינו ידוע שמוציאה דם אפילו שלא בשעת תשמיש, ולכן הרמ"א צירף שניהם להתירה במכה בשעת תשמיש כנ"ל. ועוד אפילו לצד הראשון, לא התירה בלא נקיים, רק גבי שלא לאסרה לבעלה לעולם, דכיון שבאנו לאסרה על בעלה לעולם, על כרחך באנו לומר דמחמת תשמיש הוא, משום הכי אמרינן לאו ממקור אלא מהצדדים, דאשה שיש לה וסת אינה עלולה למקרים, מה שאין כן לענין טהרת הדם אמרינן דלמא לאו מחמת תשמיש הוא כלל רק ששנתה וסתה, דהא וסתות דרבנן כנ"ל (חו"ד), וכ"ש בזקניה שיכולה לתלות במכה שאינה יודעת שמוציאה דם (פ"ת), עי' ש"ך ועי' ח"ד, וי"א בדעת הש"ך שאם רואה דם מחמת תשמיש ומתירים אותה לבעלה, אין צורך של ז' נקיים, ויש חולקים (פ"ת).

(כז) שם - ואם אין לה וסת קבוע, רק שאינה רואה עד אחר י"ד יום אחר טבילתה, עד י"ד יום דינה כדין אשה שיש לה וסת גם לענין זה, כמו שכתוב לעיל (סי' קפו ס"ג). ואם עבר עליה שעת וסתה ולא בדקה ולא הרגישה ואח"כ בדקה עצמה ומצאה טמאה, אע"ג דכתב הרמ"א דשלא בשעת וסתה טהורה, היינו היכא שבדקה בשעת וסתה ומצאה טהורה, אבל זו שלא בדקה בשעת וסתה צ"ע אם תולים במכה שאינה יודעת שמוציאה דם. אבל כל הספק רק לדעת הרמ"א דס"ל דטהורה אף לענין שבעה נקיים, אבל לדעת הש"ך (&), דמ"מ צריכה לישב שבעה נקיים, לא שייך ספיקו כלל, דהא אף אם בדקה בשעת וסתה ומצאה טהורה וראתה שלא בשעת וסתה, צריכה שבעה נקיים ואינה תולה במכה שאינה

¹⁸⁹ לא עשיתי.

¹⁹⁰ עי' לקמן סק"כ(ט) שזה דווקא אחרי ג' או ד' ימים.

¹⁹¹ לא עשיתי.

¹⁹² לא עשיתי.

היודעת שמוציאה דם. ולענין רואה מחמת תשמיש ג"כ אין להסתפק, שאם זה דם שלא מוסתה תולין במכה ואף שבעה נקיים אינה צריכה, ואם חוששים שהוא מוסתה א"כ פשיטא דאינה רואה מחמת תשמיש ומותרת לבעלה ע"י ז' נקיים. אבל במכה שידוע שמוציאה דם תולה אף בכה"ג (פ"ת).

(כח) אף על פי שאינה יודעת כו' – צ"ע בדעת הרמ"א, שכן יש ג' דעות בזה (עי' לקמן סי"ו), א', האשה נאמנת לומר מכה יש לי במקור שממנה דם יוצא אפי' אם אינה מרגשת ממש הדם שותת מן המכה. ב', בעינין שתדע בודאי שיש לה מכה שמוציאה דם ואז מותר שלא בשעת וסתה דוקא. ולכן י"א שאשה שבודקת בחורין וסדקין ואינה מוצאה דם רק במקום אחד בצדדין, מותרת (עי' לקמן סי"ז), והיינו ביש לה וסת קבוע אז יש לה היתר זה כל שלא הגיע וסתה אבל בענין אחר לא היתר. עוד יש צד שאם היתה רואה דם אחר מי רגליה ונצטערה בשעת הטלת מי רגליה (עי' רמ"א סי' קצ"א ס"?) מותר בבדיקה מסוימת עיי"ש, ולכן שלא בשעת וסתה אפילו אינה מרגשת דמחמת מכה קאתי תלינן בדם מכה משום דוסתות דרבנן (עי' סי' קפ"ד ס"?) יש לנו להקל ג"כ כאן בלא שום בדיקה אפילו באינה מרגשת דדם יוצא ממכתה וזהו שכתב רמ"א כאן להקל ביש לה וסת קבוע ושלא בשעת וסתה. וקשה ב' דברים: א', הרי הש"ע כתב בסעיף ז' "אם כל זמן שהיא בודקת כו'", והיינו כ"עוד יש צד", משמע כל שאין מבורר לה במקום אחד מהצדדין אסורה, כל שאינה יודעת בודאי שמכתה מוציאה דם, והרי צד זה היינו רק ביש לה וסת קבוע, ונשמט מהרמ"א. ב', עי' סי' קצ"א ס"?) כתב רמ"א עצמו להחמיר באשה שרואה דם במי רגלים וכתב שהכי נהוג להצריכה בדיקה במוך נקי כו', וכאן הוא מיקל שלא בשעת וסתה בכל ענין אף על פי שאין יודעת שמכתה מוציאה דם, ועיקר להחמיר שלא להתיר באשה שיש לה מכה ואינה יודעת שמוציאה דם אם לא בדרך שכתב הש"ע סעיף ז' דוקא ואם בשעת הכאב מוצאה דם מוכחא מילתא דממנו הוא בא ועל כן מותר אף אם לאחר שיפסוק הכאב מוצאה דם כדברי הרמ"א סי' קצ"א ועיי"ש ס"ק"?. ואם יש לה מכה שרגלין נשים אחרות לראות דם ממכה כזו אף על פי שזו אינה יודעת יש לתלות במכה (ט"ז), עי' בזה בש"ך ס"ק כ'/? וכ"ד? (נקה"כ), פירוש אפילו אינה יודעת כלל שדרכה של המכה להוציא דם וע"ל (סקכ"ו?) (ש"ך), אשה שיש לה וסת קבוע ונתחדש לה מקרה רעה שרואה דם דרך שפיכה איזה ימים אחר טבילתה והרופאים עובדי כוכבים אומרים שבא לה מכאב, שלא בשעת וסתה יש לסמוך על זה ומותרת לבעלה (באר היטב), עי' ט"ז, והנה לפי המרדכי? כשיודעת שהמכה מוציאה דם מותרת אפילו אין לה וסת, רק באשה שיש לה וסת אסורה ביום הוסת, ואין לה וסת אסורה ביום ל'. ולענין סעיף ז' מדובר שאינה יודעת איה מקום המכה, או שיודעת מקום המכה ואינה מוצאת דם במקום המכה, רק למטה כנגד מקום המכה תמיד, דאי כשמוציאה תמיד במקום המכה הוי כידוע שהמכה מוציאה דם, ויש הוכחה דעל כרחך ממכה הוא, דאי מהמקור היה לו להמצא גם על מקום אחר, וטעם מהרי"ל? הוא כיון דמחמת שהאשה הזאת אינה רואה בשום פעם רק אחר הטלת מי רגלים (עי' ש"ך סי' קצ"א ס"ז?) חשיב לה וסת קבוע שם ולכן צריך לה בדיקה תמיד אחר הטלת מי רגלים עד שתעקר ג' פעמים, על כרחך המי רגלים הן הרכבה לוסת לימים או לשאר דברים כנ"ל, וכיון דוסתות דאורייתא אפילו מחמת מכה טמאה כנ"ל, ובודאי דאין לטהר רק למאן דאמר וסתות דרבנן. ובסוף דברי הט"ז אם יש לה מכה ובשעה שהמכה מתחיל להכאיב יוצא דם, אז איכא הוכחה דממנו הוא בא, כיון דאיכא תרתי מכה וכאב, ובשעה שמתחיל להכאיב מקום המכה הדם שותת ויורד, הוי כהוכחה ברורה, מה שאין כן מכאב לחוד. ומה שהקשה הנקה"כ על הט"ז הנה העיקר היא שבשפופרת אפשר לבדוק אם המכה מוציאה דם, והיינו שתכניס השפופרת עם המוך לכל החורין ולא תמצא דם רק כשתגע במקום המכה תמצא דם, אז יתברר שהמכה מוציאה דם. ואם בדקה עצמה פעם אחת בעת הכאב ונתברר לה שאין זה דם המקור רק הדם בא מחמת הכאב, וכיון שנתברר שהכאב בר דמים הוא עדיף ממכה, כיון שנראה לחוש שהכאב הוא צער כל כך עד שצער זה בר דמים הוא, אין לחוש שוב בכל פעם שמרגשת כאב וצער זה, ועדיף ממכה, אבל סתם כאב שאינו ידוע אם מוציא דם ודאי גרע ממכה, ומכל מקום כיון שהט"ז והש"ך מסכימים שאין לסמוך על דברי הרמ"א בזה, יש להחמיר (חור"ד), עי' באר היטב מש"כ בענין רופאים, וי"א דלא האמינו לרופאים על גוף ידוע חוץ לענין פיקוח נפש לעשות אותו ספק פיקוח נפש ודוחה איסור מספיקא אבל לעשותן ודאי לא. אך האמינו חז"ל בכלל הטבע להעיד שיש מציאות בעולם שתפיל אשה שומא ושערות וכיון שזה הוא במציאות. מקרה באשה שבימי ליבונה מצא על העד נקודים קטנים או קלים אדומים או שחורים ונבדקה ע"י אשה ומצאה

Commented [O100]

בדוק אם הנקה"כ אם הוא רק מתקיף הט"ז או מחדש הלכה

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

לה בעומק הפרוזודור נקב קטן והכניסה לתוכו בגד מקופל דק ולא נכנס בעומק וגם לא מצאה עליו רושם דם, והאשה אמרה שבדקה פעם אחת באשה אחרת ומצאה ג"כ אותו הנקב ומצאה ג"כ דם בתוך הנקב ועל סמך זה י"א להתירה עד חשבון ימים של ימי וסתה כי אותו הנקב הוא וריד שנפתחה, וי"א שטוב להחמיר, ועמש"ל (קצו סקי"א ?) (פ"ת). (כט) וכן אם אין כו' - יש פקפק על רמ"א זו, שמדבריו רואים שאפילו מצאה דם בבדיקה טהורה (ש"ך), עי' ש"ך ועיקר דהרמ"א לא התיר בבדיקה, ורק ממעט שאם ודאי ראתה בלא הרגשה, כיון דמדרבנן היא טהורה מטעם ספק ספיקא כמו כתם, אבל אם בבדיקה או בשעת תשמיש ראתה דאיכא ספק הרגשה דשמא סברה הרגשת עד ושמש הוא לא מועיל ס"ס זו ואינה תולה עד שתדע שהמכה מוציאה דם, ולכן אשה שיש לה מכה שאינה יודעת שמוציאה דם, אין לה לבדוק עצמה כלל, שאם תמצא תהיה טמאה, ולמה לה לטמא עצמה בחנם, תמתין עד שתרגיש ותטמא (חוו"ד), וי"א דעיקר כרמ"א, משום חזקת טהרה אבל אם היא טמאה נדה ואירע לה כן בימי ליבונה זה תלוי במח' אם מתירים ספק ספיקא בחזקת איסור (עי' לעיל סק"כ(ה)), ועי' לקמן סי' קי"ט. אמנם אם כבר ספרה לה ג' או ד' ימים של ימי ליבונה, יש מח' אם היא אז בחזקת טהרה (עי' לקמן סי' קצו ס"י), וכל זה שמתירין מטעם ס"ס היינו אם המכה במקור עצמו, אבל אם המכה ודאי אינו במקור רק מן הצדדים, אסורה אף בימי טהרה, ואפי' אם יש לה וסת קבוע ורואה כן בשעת וסתה ממש ואינה יודעת אם המכה מוציאה דם רק שלא הרגישה אם הוא מהמקור או מן הצדדים תולה להקל מספק ספיקא (פ"ת).

:Commented [O101]
לש לבדוק שאני בסדר

:Commented [O102]
יינו אפילו בשעת
וסתה??

(ל) א"כ יודעת שמכתה מוציאה דם - דאז אף על פי שאין לה וסת קבוע אינה מוחזקת ברואה מחמת תשמיש דתולין במכה וגם היא טהורה וא"צ לישוב ז' נקיים כיון דהוא תוך ל' (ש"ך) אף על פי שאינה מרגשת עתה שדם זה הוא בא ממכתה (וכן באשה שיש לה וסת ומצאה דם שלא בשעת וסתה אף על גב דלענין רואה מחמת תשמיש סגי אף על פי שאינה יודעת שמכתה מוציאה דם כששמשה שלא בשעת וסתה עכ"ז בזה סומכים על שיטת המרדכי (&), מ"מ שלא בשעת תשמיש אם בדקה עצמה ומצאה דם או כשמרגשת שהדם נופל מהרחם דבעינן שתדע שמכתה מוציאה דם מספיק כשיוודעת שדרך מכתה להוציא דם אף על פי שלא הרגישה עתה שדם זה הוא ממכתה) ואפילו לדעת הרשב"א (&) א"צ שתדע שמרגשת עתה שהדם הוא בא ממכתה אבל צריכא שתדע שמכתה מוציאה דם, ודלא כשו"ע (&) (ש"ך), י"א שכל זה רק בימי טהרה אבל אם היא כבר טמאה אינה תולה במכה. אמנם יש קולא, דאם יש לה וסת קבוע וראתה שלא בשעת וסתה, ויש לה מכה שמוציאה דם, אף אם כבר היא נדה תולה להקל דתולין במצוי, וק"ו שיש להקל כה"ג בימי מניקתה אף שאין לה וסת קבוע, אלא שכל זה כשכבר פסק טומאתה איזה זמן, אבל אם מיום לידתה היא רואה, קשה ליתן לה קולא של מניקה דחזינן נשים הרבה הרואות איזה שבועות אחר לידה. וכל זה דוקא אם המכה ג"כ במקור, אבל אם המכה בצדדים, לא שייך לטהרה במרגשת בדם המקור. אבל אם אינה מרגשת אם הדם מן המקור או מן הצדדים, אף שכתבנו לעיל דבכה"ג אינה תולה במכה, מ"מ כאן שדרך המכה להוציא דם, טהורה, אם עומדת בימי טהרה, דכאן אף בספק אחד מטהרינן. ואפילו אם יש לה וסת קבוע וראתה בשעת וסתה תולה להקל דכאן לאין לומר א"כ לא תטמא לעולם, שהרי כשתרגיש בדם הבא ממקור תהיה טמאה וי"א דאם יודעת בודאי שמוציאה דם, תולה אף באין לה וסת, היינו אף אם קודם שנולד המכה היתה רגילה בראיות משונות בלי שיעור, אפ"ה תולה רק מיום ל' לראייתה האחרונה מקודם שנולד המכה אינה תולה דלא כ"א בפ"ת סק"כ(כו) (פ"ת).

(לא) ומ"מ בשעת וסתה כו' - ויש חולקים שמקור דברי הרמ"א מדובר שלא בשעת תשמיש לענין אם צריכה לישוב ז' נקיים, אבל לענין רואה דם מחמת תשמיש, כל שהיא בשעת וסתה, לא הוחזקה להיות רואה דם מחמת תשמיש ואע"פ שאין תולים במכה מ"מ תולים בוסתה (ש"ך), ואפילו ברואה ממש שלא בהרגשה טמאה, ועי' לקמן (ש"ך סק"ל(ג)) שאינו מטהר רק במרגשת שדם זה בא מהמכה, משמע באינה מרגשת כלל טמאה בשעת וסתה, רק בכתמים טהורה אפילו בשעת וסתה. ועי' לעיל (סי' קפד סק"ט ?) שזה רק בשעת וסתה ולא עונה הסמוכה לוסתה, ועי' נקה"כ (סי' קפד סק" ?) דנשים בזמן הזה אין להן שעה קבועה וכל העונה כשעת וסתה דמי (חוו"ד), עי' חוו"ד ועי' לקמן סק"ל(ג) ? (פ"ת). (לב) או משלשים יום לשלשים יום - אף דלגבי בדיקה אם בדקה עצמה ביום ל' ולא ראתה, שוב אינה צריכה בדיקה לעולם עד שתראה פעם אחת, ורק אז תמנה שוב ל' יום משעה שראתה, וחוששת לו, מכל מקום ככאן אם עבר עליה יום ל' ולא ראתה, וראתה ביום ל"ב

או אחר כך, בראיה ראשונה לאחר יום השלשים טמאה (חוו"ד), עי' ח"ד בביאורים לקמן (סי' קצו סק"ג?), ועיי"ש דברי (סק"ד?) (פ"ת).
 (לג) אינה תולה במכתה - אף על פי שידועת שמכתה מוציאה דם, דאם לא כן לא תטמא לעולם, אבל אם מרגשת עתה שדם זה בא מן המכה, אפילו בשעת וסתה טהורה ולא שייך לומר בכה"ג "דאל"כ לא תטמא לעולם", דהלא תהיה טמאה כשלא תרגיש ודברי הרשב"א (&) שמטהר אפילו בשעת וסתה, הם שיטת יחיד (ש"ך), עי' ש"ך וכדי לתרץ דברי הרשב"א יש לדעת דשלשה מיני הרגשות באשה (עי' ביאורים סי' קצו סק"א?): א', אם מרגשת שנזדעזע גופה. ב', שמרגשת שנפתח מקורה. ג', שמרגשת שדבר לח זב ממקורה. והנה בהרגשת פתיחת המקור וזיבת דבר לח, ודאי דאינה יכולה להכיר בין דם נדה לדם מכה, כיון דהמכה גם כן במקור, אבל בהרגשת שנזדעזע גופה ודאי דדם נדה היה, אבל בשעת תשמיש והטלת מי רגלים ושעת בדיקה אינה יכולה להכיר בשום הרגשה (חוו"ד), י"א דדוקא אם מרגשת שדם בא ממקור אבל אל"כ תולה אף בשעת וסתה וכל זה בימי טהרה דוקא (פ"ת).

(לד) וכתמים תולה במכתה בכל ענין - אפילו בשעת וסתה אפילו אינה יודעת שמכתה דרכה להוציא דם, ועי' לקמן (סי' קצו ס"א וסי' קצו ס"י ודברי שם סק"ד?) (ש"ך), עי' ש"ך וי"א אף דכאב אינו כמכה, מ"מ לענין כתמים תולה בה שלא בשעת וסתה אפילו אדומים הרבה גם גדולים יותר מגריס מיהו בשעת וסתה אסורה וכ"ז בימי טהרה או בד' ימים אחרונים של שבעה נקיים אבל בג' ימים הראשונים אם תמצא כתם הגדול מגריס טמאה. אשה ששמשה עם בעלה והיה לה מכה באותו מקום ונתרפאה ואחר התשמיש מצאה כתם בבגדים, היא טהורה דבכתמים תולין להקל דע"י תשמיש נתגלע המכה והוציא דם כיון דהיה לה כאב בשעת תשמיש ויש חולקים (פ"ת).

(ו) ³¹² נאמנת אשה לומר: מכה יש לי באותו מקום שהדם יוצא ממנה (לה). ³¹³ וכן אם אומרת: צי לי שאין דם זה בא מן המקור (לו), נאמנת וטהורה):

(לה) שהדם יוצא ממנה - עי' לעיל ס"ה סק"כ (כח) מחלוקת בפירושו (ט"ז), אם האשה אומרת שמששה בידים ומצאה בצדדים חבורות ופצעים יש לסמוך ע"ז דעד אחד נאמן להתיר היכא דלא איתחזק איסור, וא"צ לשאול לנשים אחרות דכל מקום שהאמינה תורה ע"א הרי כאן שנים (פ"ת).

(לו) שאין דם זה בא מן המקור - לא ידעתי מציאות לזה, דאף דם שנמצא בצדדין טמא דאמרינן דמן המקור בא לצדדין, אם לא שתאמר שידועת ששורש הדם לא בא רק מן הצדדין¹⁹³, וזה רחוק שתדע כשאין לה מכה, ואין לסמוך על זה אלא רק כסניף לעוד טעם (ח"ד, פ"ת), צ"ע שכן במקורם של דברים רק כתב זה בדרך פלפול (דג"מ).

(ז) ³¹⁴ אם כל זמן שהיא בודקת בכל החורים והסדקים אינה מוצאה כתמים, כי אם במקום אחד בצדדין, יש לתלות שממכה שבאותו צד בא. וכל שכן אם מרגשת בשעת בדיקה, כשנוגעת בצד המקום ההוא כואב לה קצת, ובשאר חורין וסדקים אינה מרגשת כאב כלל:

(ז"ז) אם כל זמן כו' - עי' לעיל ס"ה סק"כ (כח) (ט"ז), היינו שיש לה מכה שם בודאי, רק שאינה יודעת אם מוציאה דם. ולדעת הט"ז סק"כ (כח) דין זה דוקא ביש לה וסת ושלא בשעת וסתה. ולדעת הש"ך שסאפילו באין לה וסת (ח"ד חידושים), היינו שאינה יודעת שהמכה מוציאה דם, וזה מהני גם באשה שאין לה וסת (פ"ת).

(ח) ³¹⁵ אם תרצה להתרפאות, צריך שיהיה קודם שתתחזק. אבל לאחר שתתחזק, יש מסתפקים (לח) אם מותר לסמוך על הרפואה (לה) לשמש אח"כ. ³¹⁶ ויש מי שמתיר (לט) אם אמר לה רופא ישראל: נתרפאת. ואם תראה האשה שפסק דם וסתה וראייתה על ידי הרפואות, וניכר שהועילו, יש לסמוך אף על עו"ג:

(לח) יש מסתפקים כו' - אם רופא זה עשה רפואה זו לאשה א' קודם שהתחזקה ונתרפאה, יכולה אשה אחרת לסמוך עליו, אף לאחר שנתחזקה בשלש פעמים, ומותרת לשמש בפעם רביעית לאחר הרפואה (ש"ך), עי' לעיל מש"כ על ש"ך סק"טו), ולפי זה דבריו כאן צ"ע (דגול מרובה), כתב הש"ך ס"ק כ"ח דאם עשה רפואה לאשה אחת קודם שתתחזק וכו'. והוא תמוה בעיני, דאם היא לא נתחזקה עדיין בחולי האיך נתחזק הוא לרופא (חוו"ד), אם עשה רפואה זו לעובדת כוכבים בתר ג' פעמים, אין ראייה מגופים שלהם לגופים שלנו.

¹⁹³ עי' לשון המהר"י וי"ל שאומרת שמרגשת בעצמה שלא בא הדם מן המקור רק מן הצדדין במקום השתן שנאמנת. \$

ואם יש רגלים לדבר, כגון זו שכל ימיה היתה משמשת בלא צער ועתה התשמיש קשה לה, סומכת על רופא מומחה שאמר שנתרפאת ותשמש פעם ד' (פ"ח).
 (ל"ט) ויש מי שמתיר – י"א שאין להתיר רק אם עדיין לא בדקה את עצמה בשפופרת, אבל אם בדקה ומצאה על המוך שאז ודאי מן המקור בא, אין לסמוך על הרפואה. ומיהו אף שבדקה שוב אסורה לינשא לשני, כנ"ל (ט"ז סק"ז?), מכל מקום על ידי רפואה מותרת והעיקר דבלאו הכי יש להקל, ועי' פ"ת סק"ד? (דג"מ).
 (ט) ³¹⁷הפחידוה פתאום ונפל ממנה חררת דם, נתרפאת ומותרת לבעלה. ³¹⁸ואם חזרה וראתה מחמת תשמיש, אפילו פעם אחת, בידוע שלא נתרפאת. ובזמן הזה אין מתירין ³¹⁹ע"י רפואה (זו"מ). ³²⁰ומיהו אין מוציאים אותה מבעלה אחר רפואה זו, עד שתבעל ותחזור לקלוקלה:

(מ) אין מתירין ע"י רפואה - פירוש אם נתגרשה, אבל אין מוציאים אותה מבעלה (ט"ז, ש"ך), א"נ אין לעשות רפואה זו לכתחלה על ידי כך (ש"ך), עי' ט"ז, מיהו אם עדיין לא נבדקה בשפופרת, שאז יש להסתפק שמא מן הצדדים, יש להתיר ברפואה זו, ואפילו נתגרשה, מטעם ספק ספיקא, ספק שמא מן הצדדים ואם תמצא לומר מן המקור שמא נתרפאה, ומיהו להתירה לכתחלה לעשות לה רפואה אפשר שאין עושין ספק ספיקא לכתחלה, עיין בפרי חדש (סי' ק"י כללי ספק ספיקא כלל יח) ¹⁹⁴(דג"מ).

(מא) אין מוציאים - מעשה באשה שבשעת תשמיש הרגישה זיבת דבר לח וקפצה בבהלה מן המטה והיה שופע ממנה דם הרבה, אסורה לבעלה כרואה מחמת תשמיש, שכן הבהלה אינה ביעותא וגם שפע דם אינו כמו חררה ¹⁹⁵(פ"ח).

(י) ³²¹הרואה דם בשעת תשמיש, מותרת לשמש פעם שנית כשתטהר. מיהו מיחש חיישינן חדא זימנא(מב) אחר ראיתה, כגון ראתה פעם אחת או פעמים בליל [שני] של טבילתה(מג), כשתגיע טבילה אחרת (כריכה לפנוס(מד)) ליל של טבילתה, ואין צריך לפרוש ליל של טבילה שלישית(מה), דכל מידי דלא קבעה וסת לא חיישינן אלא חדא זימנא(מו).
 הגדה: ואם ראתה ג"פ, כל פעם צביאה ראשונה שאחר טבילתה(מו), אסורה לבעלה כאלו ראתה(מח) ג"פ לרופים, שהרי אי אפשר לה לטבול ולשמש עמו, שהרי היא רואה כל פעם אחר טבילתה. ואם איננו (להנמי) שראתה ג"פ צביאה ראשונה שאחר לידתה, או ראתה אחר כל לילה ג' פעמים, וזנתיים לא ראתה, יש שכתבו להקל להתירה לבעלה, כי תלינן הראייה בחולשתה עדיין מכח לידתה, שהוכיחו האדדים מכח לידתה, ולכן רואה סמוך ללידה ולא אחר כך, ותלינן צלידה כמו שתלינן זמכה. וכל זה אם כבר (עברה ו)שמשא בין לידות הראשונות שהחזקו ציאות של היתר, אחר ציאות של איסור. אבל אם ראתה ג' פעמים לרופין אחר לידה, לא תלינן צלידה(נב)(נד), אלא כריכה דזיקת השפופרת. מיהו כ"מ שזריכה דזיקה, אם עברה ושמשא, ולא ראתה, מותרת, דתשמיש זה שלל ראתה זו, עדיף מזדיקת השפופרת ¹⁹⁶כנ"ל.

(מב) מיחש חיישינן חדא זימנא - אם היא זקנה עד שאינה חוששת אם קורין לה אימא בפניה, יש מקום להקל בזה (פ"ח).

(מג) בליל של טבילתה – צ"ל בליל שני של [ודלא כט"ז סק"ז(מז)] (פ"ח).

(מד) טבילה אחרת צריכה לפרוש – פי' שראתה בשעת תשמיש בליל של טבילה, או צריכה לפרוש בליל טבילה שניה, אבל כשראתה בליל טבילה שלא בשעת תשמיש אינה צריכה לפרוש בליל טבילה שניה, דטבילה דינו כמו קפיצה (סי' קפט סי"ז), ועי' ט"ז (סי' קפט סק"ד ודברי סק"א?), אבל כאשר יש גם טבילה וגם תשמיש חוששים בפעם אחת (עי' ש"ך סי' קפט סקמ"ח?), דלא כהש"ך לקמן (סק"ג(נה)?) שכתב דתשמיש דינו כמו קפיצה, ולא חוששים לתשמיש לבד בפעם אחת, מטעם שכתב ה"ט"ז (סקט"ז?) דלא מפקינן לה מבעלה משום חשש דוסת שאינו קבוע, מה שאין כן בליל טבילה דאין כאן רק חשש לענין יום וסתה בלבד, חיישא. ולפי זה, דאפילו לא ראתה בשעת תשמיש ממש, רק שראתה בליל טבילה אחר התשמיש זמן רב, כל שהוא אותו העונה חוששים, אבל לענין רואה מחמת תשמיש כדי להפקיע אותה מבעלה, בעינן רואה בשעת תשמיש ממש, דמשום עונה הסמוכה לתשמיש לא מפקינן לה מבעלה רק משום שעת וסתה, כנ"ל (סק"א?) (חוו"ד), ואם לא פירש, ושימש וראתה מחמת תשמיש, ושוב טבלה שלישיית וגם כן לא פירש וראתה שלישיית מחמת תשמיש, אפשר דלא נאסרה לבעלה, דהטבילה גרם לה לראות

:Commented [O103]

? מה קשר

:Commented [O104]

ברוק

¹⁹⁴ לא עשיתי

¹⁹⁵ לא עשיתי

¹⁹⁶

מחמת טבילה בשעת תשמיש, ושוב תטבול ותמתין ליל טבילה ותשמש בלילה שלאחריו, וצ"ע למעשה (דג"מ).

(מה) ואין צריך לפרוש ליל של טבילה שלישית - היינו דוקא כשעברה ושמשה בליל טבילה שניה ולא ראתה, דעקרה לוסת בהרכבה, אז אינה צריכה לחוש, אבל כשלא שמשה בליל טבילה שניה ולא ראתה, צריכה לפרוש גם כן בליל טבילה שלישית, דכל וסת אינו נעקר רק כעין שנקבע (עי' לקמן סי' קפט סכ"ו וש"ך שם סק"נ?), ואם כן הרואה בליל טבילה אסורה לעולם בליל טבילה עד שעברה ושמשה ולא ראתה. י"א דאם ראתה בליל שני של טבילה גם כן חוששת לליל שני, אבל המחבר (סי' קפט סי"ז) סובר דלא אמרינן קפיצה דאתמול גורם, וטבילה דומה לקפיצה, ולא אמרינן גם כן טבילה דאתמול גורם. ועי' ש"ך (סק"?) וזה דוקא של אתמול, ולכן לכו"ע אם ראתה ליל שלישי או ליל רביעי אחר טבילה, לא חוששים. ואפילו לדעת הי"א הזו, כ"ז דוקא כשלא שמשה כלל בליל ראשון או חוששים לליל שני אם ראתה. ועוד, בחשש של טבילה לא מהני בדיקת שפופרת, דכל שאינה מטעם חשש הממלאה ונופצת, רק מטעם וסת, בעינן עקירה ג' פעמים אי נקבע ג' פעמים, כדלקמן (סי"א), ועי' לעיל סק"ג? (חור"ד).

(מו) חדא זימנא - וי"א דאפילו ג' פעמים אין חוששת רק פעם אחת, דהוי כמו קפיצה (עי' לקמן סי' קפט סי"ז) (דג"מ).

(מז) בביאה ראשונה שאחר טבילתה - שונה ממה שכתב השו"ע בסמוך בענין חשש ראיית ליל טבילה דשמה תלוי החשש באותו לילה דוקא ואח"כ מותרת, אבל כאן איכא החשש מחמת ביאה ראשונה שאחר הטבילה, אף על פי שהוא זמן רב אחר הטבילה וצ"ל דמיירי אף על פי שבינתיים היו ביאות של היתר דאל"כ זה ככל רואה מחמת תשמיש, ועי' לקמן סי"א סק"ז? (ט"ז), עי' ט"ז, וי"א על פי דבריו דאם ראתה ג' פעמים בליל טבילה מחמת תשמיש אף שלא היה תשמיש היתר בינתים, דאינה אסורה רק בליל טבילה ומותרת בימים אחרים. ולכן אם ראתה ג' פעמים רצופין ביום ידוע בחודש מחמת תשמיש, דאינה אסורה רק לאותו יום הידוע. וחלילה מלומר כן, אלא כל שלא שמשה כלל בינתים אסורה, ותולה רק במחמת תשמיש, דבכל רואה מחמת תשמיש לאו מטעם וסת אסורה, רק דחיישינן לה לחולי הממלאה ונופצת, ויותר מסתבר להחזיקה בחולי הממלאה ונופצת מלתלות בוסת. אלא כוונת הט"ז דכיון דמיירי השו"ע שהיו לה תשמישין של היתר בינתים כמו שמסיים הט"ז, משום הכי כתב דכאן לא מיירי שהיו השלש פעמים בליל טבילה והיו תשמישין של היתר בינתיים, דאז לא היתה אסורה רק בליל טבילה, רק כיון שאלו השלש פעמים לא היו בליל טבילה רק בביאה ראשונה שאחר הטבילה, דאז ניכר דהיסת הוא ביאה ראשונה שאחר טבילה, ושוב אי אפשר לה לטבול ולשמש עמה (חור"ד), ומה שכתב רמ"א שאם ראתה ג' פעמים כל פעם בביאה ראשונה שאחר טבילה, היינו ביאה ראשונה שאחר טבילה, היינו ביאה ראשונה של כל פעם אחר טבילה, ועי' באר הגולה [פי' אדלעיל קאי שפרשה ליל טבילתה ואח"כ שמשה ולא ראתה מ"מ אם אחר כך ראתה עם הקודם ג"פ בביאה ראשונה שבליל טבילתה אסורה לבעלה כאלו ראתה ג"פ רצופים בלי שום שימוש היתר ביניהם כדלעיל בריש הסי' ודבריו אין נראים כלל, דלפי פירושו אפשר לה לשמש בליל שני שאחר טבילה, וממה נפשך אם אין אנו תולין הוסת באותה לילה דוקא אם כן, הרי נעקר במה שהיה לה תשמיש היתר בינתיים, שהרי אפילו קבעה שלש פעמים נעקר בפעם אחת. והעיקר, שאפילו לא שמשה בתשמיש היתר כלל רק ששמשה שלש פעמים בליל טבילה בלילה הראשונה, מותרת תמיד בלילה שאחריו עד שתגיע ליל טבילה האחרת ואז תפרוש לילה ראשונה, וכנ"ל (סק"?) ודברי ט"ז כמו שכתבתי. ועי' תוה"ש [אם שמשה בלילה אחד ג' פעמים ובכל פעם בדקה הוא והיא בעד מיוחד ולא בדקה את העדים, הרי שמשה שלשה פעמים רצופים ובכל פעם ראתה מחמת תשמיש, ואסורה על בעלה לעולם]. ועיקר שאינה נאסרת על בעלה על ידי כן, שאין כל הכחות שוות, אלא משום שהביאה ראשונה היתה בכח גדול ונפתח מעיינה שוב ראתה כל הלילה מחמת תשמיש, שאין הביאה השניה ראייה. ועי' דברי סק"ז? (דג"מ), עי' ט"ז שכתב דאפי' היה מופלג מליל טבילה קבעה וסת לביאה ראשונה שאחר טבילה ואפילו עברה ושמשה קודם הטבילה ולא ראתה קבעה וסת ואסורה לשמש אחר טבילה ועי' חור"ד דלדעת הש"ך מותרת וכן עיקר. וי"א דאשה שראתה ג"פ מחמת תשמיש כל פעם בליל טבילתה מותרת אח"כ בליל ב' של טבילתה. אשה שאחר לידה ראשונה ראתה דם מחמת תשמיש על עד הקינוח כמה פעמים והיה כל פעם בליל טבילה, אלא שטבלה במים קרים והאשה פחדה מאד מקרירות המים עד שבכל פעם אחתה רתת וכאב המים שקורין (צמרמורת) עד שבאחרונה חממו מי המקוה ומ"מ ראתה, יש להתירה בליל

שני אחר הטבילה מכמה צדדים: א', ששהתה עמו כמה שנים ולא ראתה מחמת תשמיש ואין זה תחלת תשמישה. ב', שיש לה וסת, וזו ראתה שלא בשעת וסתה. ג', שהוא אחר לידה ראשונה, וי"ל נתקלקלו צדדיה ע"י הלידה ולא מן המקור הוא. ד', (והיא העיקר) שהיתה רותחת ע"י פחדה של מים קרים והרגישה עיי"ז כאב בבטנה וזה גורם לפריסת נדה. ועי' לעיל (סי' קפה סקט"ו?) דהפחד אין בטבעו להביא דם רק באותו רגע ממש, ואף על גב דאח"כ חממו המים ואף על פי כן ראתה י"ל מכאן והלאה חושבנא? ויכולה לשמש אפילו בליל טבילה שבמים חמים עוד ב' פעמים, אלא שלא לסמוך ע"ז לבד. ועכ"פ יש להתיר לשמש בליל ב' אחר טבילתה במים חמים דוקא, שאז מצטרף כל הקולות האלו. וע"כ אומר אני שבאותה בעילה יפרוש באבר מת כי מה לנו להכניס בספק כרת על מגן ואם לא תראה אז תשמש כך לעולם בליל ב' אחר טבילתה בחמין דוקא. ואם תרצה לבדוק בשפופרת בכדי להיות ככל הנשים צריכה לבדוק דוקא אחר טבילתה במים קרים באותו לילה ולא תראה עליו כדי שיתעקר כמו שנתחזקה (פ"ת).

:Commented [O106]
יד אחרי הכניסה???

(מת) כאלו ראתה כו' - כלומר כאלו עברה וראתה ג' פעמים רצופין בלא טבילה (ש"ך), עי' ש"ך וכוונתו דהמחבר מלמדנו דאפילו ראתה ג' פעמים בליל טבילה לא מצרפינן הטבילה להוסת, ולומר שהטבילה גם כן גורם ונתיר אותה בליל שני, רק תלינן בתשמיש לחוד כאלו לא היה טבילה. ולזה סתם וכתב ג' פעמים בביאה ראשונה שאחר טבילתה, ואפילו היו בימים שווין כגון בליל ראשון או שני של טבילה גם כן הדין כן, ודלא כצד המובא לעיל סק"י, ודלא כהט"ז שלומד שהיו ביאות של היתר בינתיים, ואין לצרף הטבילה להתשמיש לוסת המורכב, כיון שהיה מופלג, כנ"ל סקט"ו?, וכן עיקר (חו"ד), עט"ז וש"ך ועי' בשו"ת מהר"י הלוי סי' ל"א¹⁹⁷. וי"א דאם ראתה ג"פ בביאה ראשונה שאחר טבילתה, אסורה עד שתבדוק בשפופרת. דלא כחו"ד הנ"ל (סקמ"ג?), ובדיקה זו צריכה להיות דוקא אחר טבילתה דאל"ה אפילו לא נמצא כלל אינה טהורה לבעלה שאנחנו תולין כיון שלא טבלה, לכן לא ראתה אלא דאם בדקה ונמצא מן הצדדים א"צ להיות דוקא אחר טבילה, ועי' לעיל (סק"ח)) (פ"ת).

(ט) ואם אירע לה כו' - אחר שנתחזקה לראות ג"פ אחר כל לידה לראות ג"פ רצופים היא אסורה אחר לידה רביעית ולא שייך לומר כיון שיש בינתיים ביאות של היתר, אלא אם עבר ובא עליה באיסור אחר לידתה ולא ראתה אז מהני ואזלה חזקת איסור לראות אחר לידתה (ט"ז), כלומר ואם אירע לה שראתה תכף אחר לידתה ג"פ רצופים, ואח"כ עברה ושמשה בינתיים ולא ראתה, ואח"כ חזרה וראתה אחר לידתה שלש פעמים רצופים ולא שמשה, מותרת. וכן אפילו ראתה אחר כל לידה ולידה שלש פעמים רצופים, רק אח"כ בין כל לידה ולידה שמשה בינתיים ולא ראתה. ואחר לידה ג' או ד' חזרה וראתה ג"פ רצופים ושוב לא שמשה מותרת. אבל אם ראתה ג"פ רצופים אחר לידה אסור לה לשמש אחר כך לכתחלה, דאין מתירין אלא כשאחר כך עברה ושמשה, דהחזקה ביאות של היתר אחר ביאות של איסור, ותלינן בחולשת הלידה, אף על גב שחזרה אחר כך וראתה ג"פ אחר לידתה ולא שמשה אח"כ. אבל אם שמשה אח"כ ולא ראתה, אפי' ראתה מתחלה ג' פעמים רצופים שלא בעת לידתה, טהורה, דעדיף מבדיקת שפופרת (עי' לעיל סק"י?) (ש"ך), עי' ש"ך ואם בביאה ראשונה שאחר הלידה לא ראתה, רק אחר כך ראתה ג' פעמים, לא תלינן שוב במכת הלידה, דאלו היה מחמת מכת הלידה אף בפעם ראשונה היה לה לראות דם, אמנם כל זה הוא רק לענין שלא להחזיקה ברואה מחמת תשמיש, אבל נקיים ודאי צריכה (חו"ד), עי' ט"ז, ואפילו לדעתו על כל פנים מהני לה בדיקת שפופרת שתבדוק אחר לידה רביעית תיכף, וכמו שמהני לה אם עבר ובא עליה אחר לידה רביעית (דג"מ)¹⁹⁸.

(ג) כל לידה ג' פעמים – היינו לא רצופים ויש ביאות היתר ביניהם ועל זה אמר אם שמשה כבר ור"ל בהיתר אז לא אמרי' שהחזקה לראות אחר כל לידה ותלינן בהוכחו הצדדין (ט"ז).

(גא) כבר עברה ושמשה – צ"ל כבר שמשה (ט"ז).

(גב) אבל אם ראתה ג"פ רצופים אחר לידה לא תלינן בלידה כו' – פי' לא מהני לה אם תעבור ותשמש באיסור אח"כ אלא לענין תשמיש שמכאן ואילך עד לידה רביעית דהיינו שאחר לידה שלישית מותרת עד שתגיע לידה הרביעית ואז אסורה אף על פי ששימשה בינתיים ולא ראתה כי דרכה של אשה זו לראות דוקא אחר לידתה והוה לה וסת בזה (ט"ז), וכל זה דוקא אם ראתה לאחר ל"ג יום לזכר וס"ו יום לנקבה, אבל תוך הזמן הזה, כיון דמן

¹⁹⁷ לא עשיתי

¹⁹⁸ אם הדגול מרבבה מקומו כאן או לקמן סק"ג(גב).

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

הדין דם טוהר הוא, וכדלקמן (סי' קצד ס"?) אין להוציא אשה מבעלה בשביל כך, שהרי אע"פ שהחמירו היום שלא לבעול על דם טוהר, היינו לעצמן, אבל לא להוציא מבעלה (עי' לקמן סי' קצ סמ"ב) (ש"ך), וי"א אף בזמן שהיו בועלין על דם טוהר, ועוד כדברי הש"ך, מימי טהרה לימי טומאה לא קבעין וסת, ואם ראתה שלש פעמים מחמת תשמיש ונתעברה וילדה יש להתיר לה לטבול בימי טהרה ולשמש, אבל אחרי ימי טהרה היא חוזר להיות רמ"ת ואסורה לבעלה, דכי היכי דלא קבעה מימי טהרה לימי טומאה כמו כן לא עקרה וסת מימי טהרה לימי טומאה (דג"מ), אשה שראתה חמש פעמים אחר תשמיש אחר הלידה ושתי פעמים הראשונים היו תוך ימי טוהר ועל פעם שלישי היא בספק אם היה תוך ימי טוהר או לא וב"פ האחרונים בודאי היה אחר ימי טוהר, כיון שעיקר איסור האשה שראתה מחמת תשמיש מטעם וסת נגעו בה והרי וסת זה התלוי במעשה הוא דרבנן (עי' לקמן סי' קפד ס"ב סק"?) שוסת שאינו תלוי במעשה הוא דאורייתא) לכן לא נאסרת עדיין ומותרת לשמש עוד פעם שלישית אך לא בליל טבילה רק בליל שניה (פ"ת).

(נג) מיהו כל מקום כו' - אבל לא מהני לה מה ששימשה ולא ראתה קודם לידה הרביעית, כדי להתיר אותה בלידה הרביעית (ט"ז), ומספיק בפעם אחת ולא צריכים ג' פעמים (ש"ך), וי"א שצריכים ג' פעמים כצד הסובר שקובעת וסת לקפיצה לחוד (עי' ט"ז סק קפט סקל"ב?) (דג"מ), ולפי הי"א הזה בדיקה בשפופרת לא מהני רק אם מצאה מן הצד, וההיתר הוא משום שיש לה מכה בצדדים, אבל אם לא מצאה כלל לא מיעקר בפעם אחת, ועוד בתשמיש חיישינן אולי ראתה גם עתה על ידי תשמיש וחיפהו שכבת זרע, מה שאין כן בשלש פעמים לא אמרינן שבכל פעם חיפהו שכבת זרע (דג"מ).

(יא) אשה שראתה מחמת תשמיש, ולאחר חצי שנה חזרה וראתה מחמת תשמיש, מותרת לבעלה, שהרי לא קבעה בג' וסתות שוים, ולא בדילוג. מיהו חוששת לאחרון פעם אחר, וכשיגיע חצי שנה מיום ראיית דם האחרון, אסורה עונה אחת. ואם קבעה וסת לראיית דם מחמת תשמיש שלש זימני וסת שוה, מותרת לשמש בין וסת לוסת. אך ימי הוסת פורשת עד שיעקר שלש פעמים:

(נד) מותרת לבעלה שהרי לא קבעה כו' - פי' וכשהגיע חצי שנה אחר ראיית פעם האחרון ולא ראתה, אז עוד לא חוששת בכלל, דכל דבר שלא נקבע בג' פעמים נעקר בפעם אחת, אבל אם קבעה בשלשה וסתות שוים או בדילוג מותרת לבעלה בין וסת לוסת (ש"ך).

(נה) מיהו חוששת לאחרון כו' - מש"כ לעיל (סעיף י' ברמ"א) דווקא ג"פ אחר טבילתה, התם מדובר לענין לאוסרה על בעלה, ומכח חשש זו שלא הוחזקה בג' פעמים לא אסרינן לה עולמית על בעלה אלא דכל היכא שאפשר לחוש לפי שעה חוששת כיון שיהיה לה אח"כ היתר כנ"ל (ט"ז), וי"א דה"ה לוסת החדש חוששת, כגון אם שמשה פעם ב' בט"ו בניסן חוששת אח"כ לט"ו באייר ואסורה לשמש בט"ו באייר, ואם לא ראתה בט"ו באייר, חוששת להפלגה חצי שנה, ושוב אינה חוששת לט"ו לחודש. וה"ה אחר ששמשה פעם ראשונה חוששת מיד לוסת החדש, אבל לוסת ההפלגה אי אפשר בלא ראייה שניה (עי' לקמן סי' קפט סי"ט וסכ"ב, ועיי"ש סקמ"ד?) (ש"ך), ואפילו לא שמשה כיון שלא ראתה אחר חצי שנה נתבטלה הפלגתה (עי' לקמן סי' קפט סקמ"ה?) (חוו"ד), זה שאינה חוששת לט"ו בסיון, היינו כשעברה ושמשה בט"ו באייר ולא ראתה, דנתעקר בהרכבה, אבל כשלא שמשה כלל אסורה (וכנ"ל סקט"ו? סקכ"א?) וא"כ כשאשה רואה פעם אחת מחמת תשמיש, נאסרת לאותו יום של החודש של ראייה שניה ולהפלגה לעולם כל ימיה עד שעברה ושמשה ולא ראתה (חוו"ד).

(נו) לשמש בין וסת לוסת - אשה אחת אשר ראתה כמה שנים מחמת תשמיש ממש ובהרגשת כאב ואמנם בליל טבילה אינה רואה רק איזה לילות אח"כ היא רואה מחמת תשמיש ולפי גודל הכאב בהכנסת השמש היא תולה בכחו כי רב והתחננה לו שיכניס בלט ונחת ואז אינה רואה ולפעמים אינו מעמיד על עצמו ואז היא רואה היא מותרת עד אותו היום וכמו אשה שרגילה לראות ע"י קפיצה בהפלגה פלונית דאמרינן כך טבעה שאין הקפיצה פועלת להפיק דם עד כך וכך ימים, וכן כאן אין חימום התשמיש פועל עד יום ד' אחר טבילתה, אשה זו בליל טבילה לא תחוש כלל שהרי זו כמה שנים שמשה ולא ראתה בליל טבילה ואם קבעה ג"פ לראות ביום ג' או ד', אזי מותרת עד אותו יום, ומאז אסורה עד שתראה מעצמה ותטבול ותחזור ותשמש יומים וכן לעולם, ואם דרכה לאחר או להקדים הרי דינה מבואר בש"ך (סי' קפט סקל"ג), אמנם בהגיע התור ההיא אסורה ולא ניתן לו תורתו בידו לומר שישמש בלט ונחת, וטוב ליועצה שתשאול לבקאות אולי ימצאו בצדדים מקום הרגש כאב (פ"ת).

(יב) ³²²הרואה מחמת תשמיש ג' פעמים, אסור להשהותה אף אם אינו רוצה לבא עליה, אלא א"כ רוצה להשהותה ע"י שלישי. ולא ילך אצלה, אלא בעדים:

(גז) אסור להשהותה כו' - היכא שנפרדו זה מזה שאינו דר בשכונתה, א"צ עדים, דאין לך עדים יותר מזה שמרוחקים, ועיין באה"ע (סי' קיט ס"ד) ¹⁹⁹, ואם לא קיים פריה ורביה כופין אותו להוציא, ועיין באה"ע (סי' קנד ס"י) ²⁰⁰ (ש"ך), צ"ע בזה שבמקורם של דברים איתא שזה דומה לגרושה או שבויה לכהן, שאין לה היתר ולא הוי פת בסלו, אבל זו הרי מועיל לה רפואה כנ"ל (סעיף ח), צ"ע, אם היא עוסקת ברפואות על ידי רופא ישראל שיאמר שירפאנה, אמאי לא תהא כשאר חולה דהוי פת בסלו (חוו"ד), צ"ע באשה שאינה יכולה להיטהר, אם דינה כרואה מחמת תשמיש לענין זה שבעלה חייב להוציאה מחשש אסור שמא יבא עליה והוא כבר קיים פרו ורבו, או דלמא רואה מחמת תשמיש שאני דהאיסור קיל ליה דבעידן שבא עליה היא טהורה (פ"ת), עי' רמ"א (אה"ע סי' א' ס"ג) דבזמן הזה נהגו שלא לכוף בעניני הזווגים אף למי שלא קיים פרו ורבו (פ"ת), דאין גוזרים גזירה על הציבור אא"כ רוב ציבור יכולים לעמוד בו (פ"ת * ב"ש) ²⁰¹.

(יג) ³²³הבועל את הבתולה (נח) כמה פעמים, וראתה דם מחמת תשמיש, לעולם מחזקין שהם דם בתולים עד שתשמש פעם אחת (נמ) ולא תראה דם מחמת תשמיש. ואם אחר כך תראה שלש פעמים מחמת תשמיש, הוחזקה להיות רואה דם מחמת תשמיש. הגה: ³²⁴ואפילו אם לא. **Error! Reference source not found.** פסקה לראות פעם א', אם אין לה לער כלל (נס) נשעת תשמיש, הרי היא ככל הנשים ולא תלינו דם בתולים. ³²⁵מי שיואלא דם ממנו דרך פי אמה, ושמש, האשה תולה בו. וע"ל סימן ק"ץ (סעיף כ').

(נח) הבועל את הבתולה - וצריך ידים מוכיחות, היינו שיש לה קצת צער בביאה, והוא הכתוב ברמ"א שאם אין לה צער כלל בביאה הרי היא ככל הנשים (ט"ז וש"ך).

(נט) עד שתשמש פעם אחת - וכן אם התשמיש הראשון היה בלא דם, שוב אינה תולה, וכן אם לא בדקה עצמה פעם אחת, שוב אינה תולה (חוו"ד), בתולה שנשאה וראתה כמה פעמים דם מחמת תשמיש ויש לה צער וכאב ובתוכם היו שתי ביאות שלא ראתה בהם דם אך אחר ביאות הללו ראתה ג' פעמים, והיא אומרת דמה שלא ראתה אז, לפי שלא היה ביאה גמורה. מותרת לבעלה אחר הטבילה, דכאן לא נחשב פסקה מלראות כיון שבאותן ב' פעמים לא היה ביאה גמורה אמרינן לכך לא ראתה ולעולם שעדיין לא כלו הבתולים, ומ"מ לא רצה לסמוך ע"ז לחוד רק בצירוף קולות אחרות וגם כלילה הראשונה של הטבילה לא יזדקק לה בעלה ע"ש ²⁰². בתולה בוגרת שנשאת ולא פסקה לראות מביאה ראשונה ואילך ויש לה צער מותרת לבעלה אבל רק בז' נקיים וטבילה, ואפילו בדקה עצמה בשפופרת ולא נמצא דם בראש המכחול דאז ברור דלאו מן המקור הוא אלא מן הצדדים אפ"ה טמאה לבעלה דהא גזרו על דם בתולים שתהיה אסורה לבעלה אף שהוא מן הצדדים, ומ"מ יש לצדד להקל בזה, להתירה ללא טבילה, כיון דיש לספק שמא בא מן הצדדים משאר מכה ולא מדם בתולים והוי ספק דרבנן ולקולא (פ"ת).

(ס) אין לה צער כלל - אשה שטענה על בעלה שאין לו כח גברא ונתגרשה ונשאת לאלמן, וראתה דם מחמת תשמיש כמה פעמים בלילה טבילה, ולא היה לה צער כלל בשעת תשמיש,

¹⁹⁹ ז"ל: מי שגירש אשתו מן הנשואין, לא תדור עמו בחצר, שמא יבואו לידי זנות. ואם היה כהן, לא תדור עמו במבוי. וכפר קטן נידון כמבוי. הגה: ואם נשאת לאהר, אפילו בישראל, לא תדור עמו במבוי. וכל זה במבוי סתום, אבל במבוי מפולש שדרך רבים עובר ביניהם, מותרים לדור, אם רשות רבים מפסיק בין בתיהם, אפילו אין בכל העיר שום יהודי רק הם לבד, שרי. גירשה משום שאסורה עליו, אפילו לא נשאת, אסור לדור עמה, כאלו נשאת לאהר.

²⁰⁰ ז"ל: נשא אשה ושהתה עמו עשר שנים ולא ילדה, יוציא ויתן כתובה או ישא אשה הראויה לילד. ואם לא ירצה, כופין אותו עד שיוציא. ואם אמר: איני בועלה והריני שוכן עמה בפני עדים כדי שלא אתיחד עמה, בין שאמרה היא בין שאמר הוא, אין שומעין לו, אלא יוציא וישא אשה הראויה לילד.

²⁰¹ אמנם עי' שם במאיר העוזר: רווק שעברו עליו ד' שנה ואינו רוצה לישא אשה שיכפוהו ב"ד לישא אשה אמנם לא היו נוהגין כן וי"א שאין כופין אותו לגרש או שאין מוחזין מלישא אשה שאינה בת בנינים אבל לישב בלא אשה כלל מזה לא מיירי (ח"מ), וי"א דכל ב"ד שאינו כופה ע"ז לאו שפיר עביד ואין להשגיח במנהג. וי"א מזה שכתוב "ואינו רוצה לישא כו" משמע שאם רוצה אלא שמתעכב עד שימצא זיווג נאה או לסבה אחרת לא כייפינן ליה. ומ"מ יראה דאין להתאחר מפני סבה שחזן מגופו אלא עד עשרים וארבע (פ"ת).

²⁰² מהם הקולות האלה?

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

והיא אומרת שהיתה בתולה, היא נאמנת דהרי נאמנת לומר "מכה יש לי" (&), וכ"ש אם גם הבעל השני אומר שמצאה בתולה, דהרי אין אנו יודעים שראתה מחמת תשמיש רק מפיהם והפה שאסר כו'. אך כיון שלא היה לה צער, קשה להתיר. והנה אם אשה זו יש לה וסת קבוע, יש לצרף את דעת המרדכי (&) בזו שיש לתלות בכתולים יש לצרף דעתו שלא להחזיקה ברואה מחמת תשמיש, אך לא תשמש כליל טבילה רק כליל שניה. ושוב כתב דאפילו אין לה וסת, מ"מ כיון שג' פעמים שראתה היה כליל טבילה, יכולה לשמש עוד אחר טבילה כליל שניה, ואם לא תראה, אז תהיה מותרת לשמש גם כליל טבילה, ובאם תראה גם בתשמיש הזה שהוא ליל שני לטבילה, חזר דינה לחלק בין יש לה וסת או אם מרגשת צער. ואף דבשאר נשים שראו ג"פ מחמת תשמיש אין להקל, אף אם היה כל הג' פעמים כליל טבילה (עמש"ל סקמ"ב?) מ"מ בזו שיש לתלות בכתולים יש להתיר. בתולה שאחר הנשואין לא פסקה עדיין מלראות דם מחמת תשמיש עם הרגשת כאב וצער מכת בתולים, אך היא אומרת שמרגשת שהדם יוצא מהמקור והבעל רוצה לפטרה בג' פעמים כרואה מחמת תשמיש, דינה כרואה מחמת תשמיש וצריכים להתגרש. ודין זה גם בהרגשת זיבת דבר לח (עי' לעיל סי' קפג סק"ח?) (פ"ת).

(יד) אשה שיש לה מכות ופצעים שאינה יכולה לטבול, תצא מתחת בעלה, כדי שלא יבטל מפריה ורביה:

סימן קפח - דיני מראות הדם, ובו ו' סעיפים:

(א) כל מראה אדום, בין אם היא כהה הרבה, או עמוק, טמאים. וכן כל מראה שחור. ואין טהור אלא מראה לבן וכן מראה ירוק, אפילו כמראה השעווה או הזהב, וכ"ש הירוק ככרתי או בעשבים. (וכן מראה שקורין "צ"א צל"א כלל ירוק הוא), ואפילו יש בו סמיכות דם והוא עב הרבה, ואפילו הרגישה שנפתח מקורה, ובדקה מיד ומצאה מראות הלל, טהורה. הגם: וכן עיקר. ללא כ"ש מחמיצין לטמאה אם יש בו סמיכות והוא עב. (ואם הרגישה שפנתח מקורה, וזקקה מיד ולא מלאה כלום, ע"ל סימן ק"ז):

(א) כל מראה כו' - מן התורה אינה טמאה אלא ה' מיני מראות, וחכמים החמירו שלא לטעות בין דם לדם, ואסרו כל מראה הנוטה לאדמימות והכשירו כל מראה שאין לספקו באדמומית כלל (ש"ך), כתם שבלילה נדמה למראה טמא וביום שהוא יבש נראה שהוא מראה טהור יש להקל ולטהר, אבל אם אחר שראוהו ביום ראהו עוד הפעם אחר שעה ורואה שנשתנה ממראיתו הראשונה יש לאסרו, עי' לקמן סק"ג?, וי"א שכל זה דוקא אם כלילה הוא ספק, אבל אם היא נאסרה על ידי המראה, אף על גב דחזרה וראתה ביום ויש לו מראה טהור אין להקל, וצבע חום טהור (פ"ת).

(ב) לבן - ואפילו אינו לבן לגמרי אלא כמראה בגד לבן שנפל עליו אבק שהוכה לבנוניתו טהורה (ש"ך).

(ג) וכן מראה ירוק - היינו כשנשאר ירוק מתחלתו ועד סופו אבל כשנשתנה לאחר שנתייבש הכתם ונעשה אדום בקצותיו טמאה, דכשנעקר מן הגוף הוא לקה ונעשה ירוק וכשנתייבש חזר למראהו קצת שהיה אדום מתחלה, ולכן י"א דכשיבא מראה ירוק ולבן לפני המורה בעודו לח, לא יורה בו דבר עד שנתייבש. ואין נוהגין כן עי' לעיל (סי' נב סק"א?) (ש"ך), דנים על כל מראה כשהובא לפני הרב ולא מחקים עד שיתייבש (ט"ז), עיקר הקובע מתאי שיצא הצבע מהגוף, ולכן אם היה מראה טהור, וכשנתייבש או אחר זמן נהפך למראה טמאה היא טהורה, ואם כאשר יצא היה מראה טמא, וכאשר נתייבש מראה טהור, היא טמאה (חוו"ד), אפילו אם ראה המורה כשהיה לח והיה לו מראה טהור ואח"כ כשנתייבש נמצא מראה טמא, טהורה ואזלינן תמיד בתר יציאה מן הגוף הן לטמא או לטהר. ויש חולקין אף על גב דכבר הורה בה הרב להיתר ולא חוששים לזלזול הרב, עי' לעיל (סי' נב ס"ג) (פ"ת), י"א דמראה ירוק בכתם אם היה ע"י הרגשה יש להחמיר ואם בלי הרגשה בזה יש להקל, אבל זה רק לבעל נפש. אשת חבר שמצאה בעד הבדיקה כעין מראה אדמדם ושאלה לחכם וטיהר רשאי בעלה להחמיר על עצמו כיון שכן דרכן של פרושים ואף דבשעת נשואין לא היה עדיין מתנהג בפרישות מ"מ אמרינן רגיל הוא זה שעתידי להיות פרוש וחסיד וזקני ת"ח כל זמן שמזקינין [דעתן מתישבת עליהן] וכשם שאמרו אשרי לנשותיהן של אלדד ומידד שזכו לנבואה. הוא הדין כל מדרגות מעלות עבודת השם, שמחה היא לאשתו, ואף אם צווחת, אומרים שהיא מרוצה בזה, ומעולם לא

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

נשתעבד לה. ועיין מה שכתבתי (אה"ע סי' עו ס"ה) [אפילו עומדת וצווחת יש אנן סהדי שהיא מסכימה לדעת בעלה] (פ"ת).

(ד) השעוה - או אתרוג²⁰³ או חלמון ביצה (עי' לעיל סי' לח סק"א וסק"ב?) (ש"ך).

(ה) וכ"ש הירוק כו' - וכ"ש הלבן שאינה נוטה כלל לאדמימות (ט"ז).

(ו) בל"א בלו"א - וכ"ש גרי"ן²⁰⁴ שהוא כעשבים (ש"ך).

(ז) ובדקה מיד ומצאה מראות הללו טהורה וכו' - היינו דוקא שבדקה תוך שיעור וסת [היינו שאם הרגישה ביום, צריכה לבדוק לפני הלילה, וכן אם הרגישה בלילה צריכה לבדוק לפני אור היום] מאז ההרגשה. ועי' לקמן סי' קצ סנ"א סקל"ז? (חור"ד), ועי' דברי (סי' קצ סק"ה?) (פ"ת), אשה שהרגישה שנפתח מקורה ובדקה תיכף בחלוקה ומצאה כתם גדול ממראה הטהור, רק שבתוך הכתם היה כמו נקודה אדומה קטנה, והחלוק לא היה בדוק, טהורה דתלינן הרגשה במראה טהור והדם במאכולת, ועמש"ל (סי' קצ סק"ו?) (פ"ת).

(ח) סמיכות והוא עב - אפי' אם אינו לבן לגמרי אלא כמראה בגד לבן שנפל עליו אבק שהוכה לבנותו מותר דאין שחרורית כזה בא ממראה אדמומית (ט"ז).

(ב) נאמנת אשה לומר: כזה ראיתי, ואברתי. אם הוא מראה לבן או ירוק, טהור.³²⁷ אבל אם הביאו לפנינו דם, והחוקנוהו בטמא, או אפילו נסתפקנו אם הוא טמא או טהור, והיא אומרת: חכם פלוני טיהר לי כיוצא בזה, אין סומכין עליה:

(ט) או ירוק - פי' אותו שאבדה (ט"ז), לשונו מגומגם, ורצונו לומר אותו שהיא אומרת עליו "כזה ראיתי", אם הוא ירוק א"כ גם אותו שאבדה הוא ירוק (נקה"כ).

(י) אין סומכין עליה - לפי שאפשר שיש לה ספק וסברה שהוא טהור כיון שיש ריעותא [חלישות?] לפנינו שגם לנו יש ספק (ט"ז), וכן אשה זו שמספקת בדם שלה, אין לה לסמוך על חברתה שהראתה לה דמה, וא"ל "כדם זה שלך הראתי גם אני לפלוני חכם וטהר כן", אבל אם אומרת "דם זה" או "כתם זה טיהר לי החכם", נאמנת, וכן הוא לעיל (רמ"א סי' קפה ס"ג), ומותר לאדם לראות דמי אשתו ולפסוק עליהם (ש"ך), עי' ש"ך וי"א דאפילו על עצמה אינה יכולה לסמוך בזה, כגון שידעת שכזה טיהר לה החכם וצריכה להראות גם עתה לחכם. ואפילו אם היא מביאה דם הראשון ואומרת זה שהוא כזה טיהר לי החכם, אין לחשוש שמא טעתה בדמיונות, מ"מ אין סומכין עליה. ומ"ש הש"ך שיכול לראות דמי אשתו, אם אירע לה שאלה בענין הטבילה, אינו יכול להורות מאחר דאיתחזק איסורא²⁰⁵, ועי' בתשו' חות יאיר סי' קכ"א²⁰⁶ (פ"ת).

(ג) הכניסה שפופרת והוציאה בה דם, טהורה.³³⁰ וכן אם ראתה דם בחתיכה²⁰⁷, אפילו היא מבוקעת והדם בבקעים, בענין שנוגע בבשרה, טהורה, כיון שאין דרך לראות כן.³³¹ וכן אשה שנעקר מקור שלה, וכמין חתיכות בשר נופלים בבית החיצון, טהורה. הגה: ³³²אפילו לרחה דם, כל זמן שהחתיכות צניח החילון שלה, טהורה, דתלינן הדם בחתיכה זו, הו"ל וילענה ולאי שנעקר מקורה, ומחמת מכה היא.³³³ והוא שהטיל החתיכות במים פושרין, ולא נמוחו,³³⁴ ודוקא חתיכות קטנות דומיא ³³⁵דשפופרת, אבל חתיכה גדולה, טמאה, אפילו לא ראתה כלום, לפי שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם,³³⁷ אפילו בנפל שלא נגמרה צורתו:

(יא) וכן אשה כו' - צ"ע לענין מעשה אם יש להקל, כשרואה דם בחתיכה, אבל כשהחתיכות נופלות ממנה בלא דם טהורה (ש"ך), מדברי הרמ"א רואים דאפילו ברואה דם גמור טהור הוא במקור שנעקר, דמחמת מכה הוא, כל שכן כשדם בבקעים. וצריך לומר שמה שכתב הש"ך לא מחמיר רק בשעת וסתה, דאז לא תלינן במכה, (עי' ט"ז סק"ה?) (חור"ד), מקור שלה עיין מענין זה (בתשובת שבות יעקב ח"א סי' ס"ה) (וח"ב סי' מ"ה /ע"ה/) ובתשו' צמח צדק סי' פ"ז ובתשובת חינוך ב"י סי' ס"ז ובתשו' שב יעקב סי' ל"ז ובספר באר יעקב כמה תשובות בדבר (ובתשובת ח"צ סי' מ"ו) ובתשו' פני יהושע חלק יו"ד סי' ו' ובתשו' זכרון יוסף ח"ד סי' י"ב (ובשאלת יעב"ץ ח"ב סי' ע"ג) (ובנו"ב קמא סי' נ"ח) (ובתניינא סי' פ"ט) (וסי' קי"ד) ובתשו' ברית אברהם בקונטרס פתחי נדה ובתשו'

²⁰³ צהוב.

²⁰⁴ ירוק.

²⁰⁵ לבדוק אם כן זה רק לגבי מראות אחרי שהיא טהורה בש"ך הנ"ל???

²⁰⁶ לא עשיתי.

²⁰⁷ דרך שפופרת.

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

מעיל צדקה סי' ל"ד ובתשו' שמן רוקח חלק ב' סי' כ"א ובתשו' תפארת צבי חלק יו"ד סי' כ"ב [[ובתשו' חתם סופר סי' קמ"ה (וקע"א) (וקע"ג) ובתשו' משכנות יעקב סי' מ"ב]] ומפני שדבר זה וכיוצא בו לא ניתן רשות לכל מורה לפסוק הדין בזה כ"א לגדולי הדור כמבואר (בתשו' נודע ביהודה ס"ס פ"ח) לכן לא הבאתי הכל באריכות²⁰⁸³³⁸ (פ"ת).

(יב) אפילו ראתה דם – היינו באשה שנעקר מקור שלה, והכא התיירו אפי' בדם נדה ממש שבא מאותה חתיכה דהיינו שהדם נדה שיש באותה חתיכה של המקור הולכה אותה חתיכה עמה הדם נדות לבית החיצון אינה אוסרת, דלא אסרה תורה אלא כשהמקור נשאר במקומו והדם יוצא ממנו, מה שאין כן כאן שהמקור עצמו מוליך הדם עמו, ואין זה דרך ראיה שאסרה תורה, ואין כאן שייכות לדם מכה [דלא כרמ"א בטעמו אבל כדבריו בהלכה], ואפילו הוא בשעת ווסתה, מותר זה הדם כיון שראייתה משונה (ט"ז), וי"א דבעינן דבשעת נפילתה לבית החיצון בדקה ולא ראתה שום דם כלל דלאחר כך כשהיו בבית החיצון לא היתה פוסקת לראות כל זמן שאותן החתיכות בבית החיצון ורק אז טהורה היא (ש"ך), עי' ט"ז, ועיקר דדוקא כשנפלה החתיכה בבית החיצון בשעת ווסתה [דלא כש"ך סק"י(א)], דאז לא חיישינן שהדם הלך מקודם או אחר כך, דמוקמינן להאשה בחזקת טהרה ואמרינן עתה בא הדם בעת נפילת החתיכה, והחתיכה הולכה הדם וטהורה היא, אבל אם החתיכה מונחת כבר בבית החיצון קודם שעת ווסתה, והדם הולך בשעת ווסתה, טמאה, דאם כן לא תהיה טמאה לעולם כל זמן שהחתיכה תהיה בבית החיצון, וחיישינן דלמא הדם יורד מהמקור עכשיו ולא הוליכתו החתיכה כלל, דאטו כשנעקר מקצת מהמקור לא נשאר שום מקור ודמים כלל במקומו (חו"ד), כשהחתיכות נופלות ממנה בלא דם טהורה אפילו בשעת ווסתה לכו"ע (פ"ת).

(יג) דתלינן כו' - ומחמת מכה היא (ש"ך).

(יד) והוא שהטיל כו' – כדלקמן (סעיף ד) ביוצא ממנה צורת בריה כמין קליפות או שערות כו' (ש"ך).

(טו) דומיא דשפופרת – פי' דק שבדקין, כדלקמן סוף סימן זו (ט"ז וש"ך).

(טז) גדולה – וי"א שהמחבר חזר מזה, וכל חתיכה דרך שפופרת מותרת (חו"ד).

(ד) ³³⁹כל דם היוצא מן האשה, בין לח בין יבש, טמאה. ולא עוד, אלא אפילו יצא ממנה צורת בריה, כמין קליפות או כמין שערות או כמין יבחושים אדומים, טמאה. ³⁴⁰והוא שיהיו נמוחים בתוך מעת לעת, על ידי ששורים אותם במים ³⁴¹פושרים, ויהיו המים פושרים כל משך מעת לעת שהם בתוכו. ושיעור החימום, כמו מים שנשאבו בקיץ מהנהר או מהמעין, ועמדו בבית, שחום הבית מהממתן. וכחימום של אלו כך הוא שיעור פושרים בימות החורף. ³⁴²וסתם פושרים אינן חמין יותר מחמימות הרק. ואם הם קשים כל כך, שאינם נמוחים בתוך מעת לעת, טהורה, אפילו הם נמוחים על ידי מיעוד שממעכן בצפרניו. ³⁴³ואס מעכן בצפרניו ולא נימוחו, טהורה ואין לריק לבדוק ע"י קריה):

(יז) דם - אשה שראתה קרטין [חתיכות] ונאבדו בלא בדיקה אם נימוחו, מותר מטעם ספק ספיקא, ספק אם הוא אדום או לא, ואם תמצא לומר שהוא אדום, שמא לא היה נימוח, ואף על גב שהאשה אומרת שראתה מקודם שהיה אדום, מ"מ כיון שיש מראה אדום שהוא טהור, אלא שאין אנו בקיאים, נחשב כספק ספיקא, ויש חולקים, שזה ספק א', ועי' בתשו' בגדי כהונה חלק יו"ד סי' ה' [[ובתשו' ח"ס סי' קכ"ט /קנ"ט/ (וקע"ו)]²⁰⁹ (פ"ת).

(יח) צורת בריה - ואם יש לחוש משום ולד, טמאה לידה ג"כ משום טומאת נקבה, אפילו לא היתה בחזקת מעוברת, כדלקמן (סי' קצד ס"ט) (ש"ך).

(ה) ³⁴⁴במה דברים אמורים שאם לא נימוחו טהורה, בזמן שהם יבשים נמורים, שאין עמהם דם כלל. אבל אם יש עליהם שום לחלוח דם(יט), טמאה. הגה: ³⁴⁵והוא הדיון אם נתמעכו או נימוחו קצתן, וקצתן לא נימוחו, דטמאה. מיהו נראה לי דלא צדקה ג' פעמים, כל מה שקצתה ולא נימוחו כלל, שוב אינה צריכה לבדוק מה שהיא רואה לח"כ, כדכך זה, שהכי הוחזקה שצדכיים אלו אינן דם, רק צאים ממכה שנגופה. ודווקא צדכיים שיש לה וסת, ושלא צדכיים וסתה, כמו שנתבאר גבי מכה, לעיל סימן קפ"ז ס"ה:

(יט) שום לחלוח דם כו' - ולא שייך כאן אין דרכה של אשה לראות בכך, כיון דיש דם, מוכח דגם הנהו הם דם, אף על פי שלא נימוחו. ועוד דאפשר דדרכה של אשה לראות

:Commented [O108]
בל אם כן נעקר או מותרת?

:Commented [O109]
כו', כך מסקנת הש"ך בהבנת הרמ"א נגד הבי"י?

:Commented [O110]
כו'?

:Commented [O111]
ויו"ד מסובך.

ENDNOTES לא עשיתי עי' 208

לא עשיתי 209

מאיר הדעה חלק ד' (סי' קנ"ט עד סי' ר"ב)

לפעמים כך (ט"ז), שונה מלעיל (סעיף ג) דאם ראתה דם בחתיכה אפילו מבוקעת טהורה דהתם הדם הוא בתוך החתיכות אלא שהוא בבקעים מה שאין כן הכא שהלחלוח הדם הוא ע"ג החתיכות (ש"ך), שונה מדברי הרמ"א (סי' קפז ס"ה) באשה שיש לה וסת ושלא בשעת וסתה, היה לנו לטהרה, ששם יש לה מכה מבוררת, אבל כאן אין לה מכה מבוררת (חוו"ד).

(כ) מיהו נ"ל כו' - אף שראתה אח"כ דם עמו טהורה דע"ג פעמין הוחזקה דמכה בגופה ותלינן בה כמו במכה דעלמא בין וסת לוסת, וזה שהובא ברמ"א "ודוקא כו' כשראתה עמו דם גמור", ודלא כש"ך סק"כא (פ"ת).

(כא) ודוקא כו' - צ"ע שאין מקור לחלק בין שעת וסת או לא, וכיון שעיקר הטעם דאינו דם רק בריה טהורה אף בשעת וסתה דאף גבי דם מכה ס"ל למחבר דטהורה אף בשעת וסתה, שכן כל ההלכות של וסתות הוא דרבנן וכ"ש בכה"ג דטהורה (ש"ך), הרמ"א לא סמך עצמו לומר מחמת דנבדק ג' פעמים ולא נתמחו ששוב לעולם לא יתמחה, דאולי לפעמים יתקרב הדם לצורת כך ותתמחה, רק דטעם הרמ"א הוא כיון דנבדק ג' פעמים ולא נתמחו הרי נתברר שאשה זו מכה יש לה במעיה, כמאמר הרופאים, ותלינן שכל זמן שמפלת כעין שערות אלו שעדיין מכה זו בקרבה (חוו"ד).

(ו) ³⁴⁶ במה דברים אמורים שצריך בדיקה בשרייה, במפלת כמין קליפות ושערות, אבל חתיכת דם, אף על פי שקשה ואינו נימוח, טמאה. ³⁴⁷ וי"א שגם לזה צריך בדיקה בשרייה, ³⁴⁸ אם היא חתיכה קטנה כשיעור שפופרת הקנה דק שבדקים: (כב) ויש אומרים שגם לזה צריך בדיקה – ועיקר כסברא ראשונה (ש"ך).

1 ז"מ ע ע"ב, רמז"ס מו"ל פ"ה ה"א.

2 רמז"ס פ"ה ה"ב.

3 תוס' פ"ה ה"ה תש"ך, ורא"ש ז"מ פ"ה סי' נב.

4 תוס' ע"ז כו ע"ב ד"ה חני, רא"ש ז"מ פ"ה סי' נב.

5 מרדכי ז"מ סי' פ"ה.

6 תוס' ע"ז פ"ה ה"ה סוף ה"ד.

7 ז"י בסוף הסימן מפירוט המשנה חולין פ"א מ"א.

8 ז"י בסוף הסימן מפירוט המשנה חולין פ"א מ"א.

9 מרדכי יבמות סי' לט.

10 ז"מ עה ע"ב.

11 ז"מ קיד ע"ב, מגיד משנה מו"ל פ"ד ה"ב.

12 נ"י ז"מ לט ע"ב ד"ה גרסי. ר' ירוחם (נתיב ח' ח"א כז ע"א).

13 ז"מ ע"א ע"א.

14 ז"מ ס"א ע"ב.

15 ז"מ דף ס"א ע"ג.

16 רא"ש ז"מ פ"ה סי' סז.

17 נ"י ז"מ מד ע"א ז"מ תוס' ר"פ עג ע"ב ד"ה חזילי.

18 פ"ה?

19 רמז"ס מו"ל פ"ד ה"ג, רא"ש ז"מ פ"ה סי' ב.

20 ר"ן קידושין כא ע"א ד"ה הוא.

21 ז"מ עה ע"ב, רמז"ס מו"ל פ"ה ה"א.

22 רא"ש ז"מ פ"ה סי' סז, מרדכי פ"ה ה"ג.

23 תוס' ז"מ סד ע"ב ורא"ש פ"ה סי' טז, יז.

24 ז"מ עה ע"א.

25 ז"מ עה ע"א.

26 מרדכי ז"מ ש"מ, שו"ת הרא"ש כלל קח סי' טז.